

ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

นายสมชัย ชูแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THAILAND'S MILITARY COOPERATION WITH CHINA
AFTER THE END OF THE COLD WAR (FROM TAKSIN'S GOVERNMENT
TO YINGLUCK GOVERNMENT'S FIRST CABINET)

MR. SOMCHAI AUNKAEW

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

โดย

นายสมชัย อุ่นแก้ว

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(พลตรี ดร.พงศกร รอดชมภู)

สมชัย ชุ่มแก้ว : ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1) THAILAND'S MILITARY COOPERATION WITH CHINA AFTER THE END OF THE COLD WAR (FROM TAKSIN'S GOVERNMENT TO YINGLUCK GOVERNMENT'S FIRST CABINET) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.สุรชาติ บำรุงสุข, 127 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนหลังยุคสงครามเย็น จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1 โดยใช้แนวคิด Security Complex ของ Barry Buzan

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงหลังยุคสงครามเย็นทั้งภายในและภายนอก เปิดโอกาสให้ไทยขยายความร่วมมือทางการทหารกับจีนมากขึ้น สำหรับปัญหาความมั่นคงภายใน ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจที่ไทยประสบปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 มิติทางการเมือง ได้แก่ การรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ทำให้รัฐบาลต้องแสวงหาความชอบธรรมทางการเมืองจากมหาอำนาจ และมิติทางทหาร คือ การร่วมมือทางทหารกับจีนได้ช่วยสร้างความมั่นคงทางทหารให้ไทย ด้วยการสร้างอุตสาหกรรมทางทหารภายในประเทศ

ส่วนปัจจัยภายนอกประเทศ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาหลังยุคสงครามเย็นที่ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาความคุกคามรูปแบบใหม่ ได้แก่ การก่อการร้ายโจรสลัด ทำให้ไทยสามารถอาศัยประเด็นปัญหาดังกล่าวสร้างความร่วมมือได้กับทั้งสหรัฐฯและจีนไปพร้อมกัน ขณะเดียวกัน บทบาทของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีมากขึ้นหลังยุคสงครามเย็น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง ทำให้ไทยมองเห็นโอกาสในการแสวงหาความร่วมมือจากจีน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศในอนาคต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2554.....

5180748424 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORDS : MILITARY/ THAILAND/ COOPERATION/ CHINA/ AFTER COLD WAR

SOMCHAI AUNKAEW: THAILAND'S MILITARY COOPERATION WITH CHINA

AFTER THE END OF THE COLD WAR (FROM TAKSIN'S GOVERNMENT

TO YINGLUCK GOVERNMENT'S FIRST CABINET) ADVISOR : ASSOC.PROF.

SURACHART BAMRUNGSUK, Ph.D., 127 pp.

This thesis aims to study factors that affect military cooperation between Thailand and China after the Cold War from Taksin Government to Yingluck Government using the Security Complex Concept introduced by Barry Buzan.

The results found that the change in domestic and international security problem after the Cold War with internal and external increases the collaboration between Thailand and China. Domestic security problems are such as economic dimension that hit Thailand in 1997. With regards to political dimension such as the coup on September 19, 2006, make the government search for political morality from powerful countries and military dimension is the military cooperation with China that will support strong security in Thailand in terms of providing domestic military industrial.

External factors are such as the relationship between China and the United States after the Cold War in terms of protecting against new types of invasion such as terrorists and pirates. Hence, Thailand can use this problem to build cooperations with the United States and China. At the same time, the role of China in Southeast Asia has increased dramatically after the Cold War in terms of economics, politics, and security. Thailand can use this opportunity to cooperate with China to increase the country's security in the future.

Department : International Relations..... Student's Signature .....

Field of Study : International Relations..... Advisor's Signature .....

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความอนุเคราะห์อย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ที่กรุณาได้รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ และท่านพลตรี ดร.พงศกร รอดชมพู่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้เสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณบุคคลที่ช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์ ได้แก่ อาจารย์สิริลักษณ์ มาศวิริยะกุล คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้คำแนะนำสำคัญต่อการเลือกศึกษาวิทยานิพนธ์ พลตรีสุรสิทธิ์ รัตนาท และพันเอกทศพร หอมเจริญ ที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ พันเอกเกษม หวังปัญหา ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการสัมภาษณ์ และมอบเอกสารสำคัญต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ พันเอก(พิเศษ)ชัยสิทธิ์ ตันตยากุล ได้มอบข้อมูลเอกสารประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ ผอ.สิงคี วิเศษพจนกิจ ผู้บังคับบัญชา และมิตรสหายร่วมงาน ณ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดวิทยาลัยการทัพบก หอสมุดสถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ขออุทิศประโยชน์ดังกล่าวให้กับ บิดา และ มารดา ที่ได้ให้ชีวิตและการสนับสนุนการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนครอบครัว อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	12
1.6 สมมติฐาน.....	13
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
1.8 วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
1.9 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	14
2 ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1).....	15
2.1 ภูมิหลังความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจ.....	15
2.1.1 ความร่วมมือกับมหาอำนาจยุคสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง.....	15
2.1.2 ความร่วมมือกับมหาอำนาจยุคสมัยสงครามเย็น.....	16
2.1.2.1 ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา.....	16
2.1.2.2 ความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	18
2.2 ความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจยุคหลังสงครามเย็น.....	20

บทที่	หน้า
2.2.1 ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา.....	20
2.2.2 ความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาชนจีน (ก่อนรัฐบาลทักษิณ).....	23
2.3 การขยายความร่วมมือทางทหารของไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1).....	26
2.3.1 ความร่วมมือด้านการบริหารหรือในระดับนโยบายและแผน.....	26
2.3.2 ความร่วมมือด้านการศึกษา.....	28
2.3.3 ความร่วมมือด้านการฝึกอบรม.....	32
2.3.4 ความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุงร่วม.....	39
2.3.5 ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ.....	42
2.3.6 ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	45
3 ปัจจัยภายในที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1).....	47
3.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	47
3.2 ปัจจัยทางการเมือง.....	55
3.3 ปัจจัยทางทหาร.....	63
4 ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1).....	70
4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา.....	70
4.1.1 ความสัมพันธ์ก่อนเหตุการณ์ 11 กันยายน พ.ศ.2544.....	70
4.1.2 ความสัมพันธ์หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน พ.ศ.2544.....	73
4.1.3 ท่าทีของไทย.....	78
4.2 บทบาทของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	81
4.2.1 บทบาทด้านการเมืองและความมั่นคง.....	81
4.2.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ.....	85
4.2.3 ท่าทีของไทย.....	87

	ณ
บทที่	หน้า
5 บทสรุป.....	90
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข	109
ภาคผนวก ค	117
ภาคผนวก ง	121
ภาคผนวก จ	122
ภาคผนวก ฉ	123
ภาคผนวก ช	125
ภาคผนวก ซ	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายละเอียดโครงการความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐอเมริกาต่อไทย.....	23
2	ทุนการศึกษาทางทหารที่จีนให้แก่ไทย ปีการศึกษา 2554-2555.....	31
3	คุณสมบัติของจรวดหลายลำกล้อง แบบ WS-1B.....	44
4	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งวันที่ 6 และ 29 มกราคม พ.ศ. 2544.....	50
5	งบประมาณทางทหารของไทยยุคหลังสงครามเย็น.....	64
6	งบประมาณทางทหารของจีนยุคหลังสงครามเย็น.....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ จับมือกับ นายเจียง เจ๋อหมิน ประธานาธิบดีจีน(ซ้าย) ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2544.....	27
2	พลเอกภูงศ รัตนวรรณ(ซ้าย) พบกับ พลเอกเหลียง กวงเฉียง(ขวา) รัฐมนตรีกลาโหมของจีน ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 23 มีนาคม พ.ศ.2553.....	30
3	วางแผนการฝึกร่วมกันในพื้นที่อาคารจำลอง.....	34
4	ฝึกร่วมผสมในพื้นที่อาคารจำลอง.....	35
5	การฝึกโรยตัวด้วยเชือกจากเฮลิคอปเตอร์.....	35
6	การร่วมกันฝึกยิงเป้าด้วยปืนไรเฟิล.....	36
7	แลกเปลี่ยนความรู้ด้านอาวุธและยุทธโศปกรณ์.....	36
8	พิธีเปิดการฝึก “Blue Strike 2010”.....	38
9	การฝึกเข้าตีโฉบฉวยด้วยเรือยาง.....	38
10	ระบบจรวดหลายลำกล้องแบบ WS-1B ของจีน.....	43
11	พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน(ซ้าย) จับมือกับ นายเจิง ชิงหง (ขวา) รองประธานาธิบดีจีน ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 22 มกราคม พ.ศ.2550.....	60
12	พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์(ซ้าย) เดินทางตรวจแถวทหาร ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2550.....	62
13	ระบบจรวดหลายลำกล้อง แบบ Dti-1 ที่สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงกลาโหม ได้ซื้อเทคโนโลยีต้นแบบจากจีนมาผลิต และได้ส่งมอบให้กองพลทหารปืนใหญ่ เมื่อ 24 มกราคม พ.ศ. 2554.....	68
14	พิธีปล่อยกองเรือจีนจากท่าเรือเมืองซันย่า(Sanya) มณฑลไห่หนาน(Hainan)ของจีน เมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ.2551 เพื่อไปปฏิบัติการต่อต้านโจรสลัดบริเวณชายฝั่งโซมาเลีย.....	75
15	พื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้.....	84

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระบบการเมืองระหว่างประเทศของยุคสงครามเย็น ความสัมพันธ์ไทยกับจีนนั้นได้เกิดขึ้นทั้งการเป็นศัตรูและพันธมิตร โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2492-2517 ที่จีนได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์นั้น ความสัมพันธ์ไทย-จีน มีความขัดแย้งระหว่างกัน เนื่องจากไทยหวาดระแวงว่าจีนจะเผยแพร่คอมมิวนิสต์ และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นมิตร เมื่อมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2518 และการเปิดความสัมพันธ์ดังกล่าวเปิดโอกาสให้ทั้งสองประเทศ สร้างความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งรวมถึงด้านการทหารในเวลาต่อมา¹

ความร่วมมือด้านการทหาร ได้เกิดขึ้นเนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้พ่ายแพ้ในสงครามเวียดนาม และถอนตัวจากภูมิภาคตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 ขณะเดียวกันรัฐในอินโดจีนได้เปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์หมด ทำให้ไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากรัฐคอมมิวนิสต์โดยตรง และปัญหาดังกล่าวปรากฏเด่นชัดมากขึ้น เมื่อเวียดนามส่งกำลังทหารเข้าเปลี่ยนแปลงรัฐบาล กัมพูชาในต้นปี ค.ศ.2522² มิติของความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ทั้งการที่ไทยยอมเป็นประเทศทางผ่าน ขนส่งอาวุธจากจีนให้กลุ่มเขมรแดง(Khmer Rouge)ไปต่อสู้กับทหารเวียดนาม การที่จีนยิงปืนใหญ่ข่มขู่ชายแดนของเวียดนาม พร้อมทั้งทำสงครามสังหารเวียดนาม ขณะเดียวกัน จีนได้ช่วยพัฒนาขีดความสามารถของอาวุธยุทธโศปกรณ์ของกองทัพไทย ทั้งในรูปของการให้เปล่าและจำหน่ายในราคาถูกลง ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อ เกิดการลงนามในข้อตกลงสันติภาพปารีส(Paris Peace Accords) และถือเป็นจุดสิ้นสุดของสงครามเย็นด้วย³

---

¹จุลชีพ ชินวรรณ, “ความร่วมมือทางทหาร: มิติใหม่ในความสัมพันธ์ไทย-จีน,” เอเชียปริทัศน์ 8,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2530): 7-19.

²สุรชาติ บำรุงสุข, “ไทยกับปัญหา กัมพูชา: ผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคงและต่างประเทศของไทย,” เอเชียปริทัศน์ 8,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2530): 20-32.

³Ian Storey, Southeast Asia and the Rise of China(London: Routledge Press, 2011), pp. 129-131.

เมื่อสิ้นสุดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเวียดนาม หลังยุคสงครามเย็นไทยกับจีนได้ขยายความร่วมมือจากด้านความมั่นคงไปสู่ด้านเศรษฐกิจระหว่างกัน ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างกัน ในการก่อตั้งกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion-GMS) ในปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB-Asian Development Bank) ให้เงินทุนสนับสนุน และมีจีน ลาว ไทย พม่า เวียดนาม และกัมพูชา เป็นสมาชิก⁴

ขณะที่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ได้รับการพัฒนา ความร่วมมือด้านความมั่นคงและการทหารไม่ได้มีการพัฒนาที่มากขึ้นนัก และดำเนินไปโดยอาศัยบทบาทของตัวบุคคลเป็นหลัก ประเด็นของความร่วมมือ ก็เป็นเพียงแค่การเยือนระหว่างผู้นำทางทหาร และการซื้อขายอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นหลัก⁵ แต่ความร่วมมือทางทหารระหว่างสองประเทศได้ขยายเพิ่มมากขึ้น ในสมัยรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ถึง รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1 ซึ่งได้ก่อให้เกิดความร่วมมือที่เด่นชัดในหลายด้านได้แก่

1) **การประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน** การร่วมประชุมดังกล่าวนี้ เป็นไปเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงในระดับภูมิภาคและโลก โดยสลับกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งผลประโยชน์จากการประชุมดังกล่าว ได้ทำให้กองทัพไทยกับจีน มีความเข้าใจและไว้วางใจกันมากขึ้น ซึ่งได้นำไปสู่การขยายความร่วมมือในการปฏิบัติการทางทหารในมิติด้านต่างๆมากขึ้น⁶

2) **การฝึกร่วมผสม** ไทยได้เชิญจีนเข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึก คอบร้าโกลด์ (Cobra Gold) ในปี พ.ศ. 2545 ขณะเดียวกัน ไทยก็ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ซ้อมรบของจีน ทั้ง “Northern Sword” ในปี พ.ศ. 2546 และ “Iron Fist” ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งภายหลังจากการที่จีนได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การฝึก คอบร้าโกลด์ ในปี พ.ศ. 2545 ทำให้ในปลายเดือนธันวาคม พ.ศ. 2548 กองทัพเรือของไทยกับจีนจึงได้จัดการฝึกซ้อมปฏิบัติการช่วยเหลือและกู้ภัยทางทะเลร่วมกันเป็น

⁴Ian Storey, *Southeast Asia and the Rise of China*, p. 131.

⁵Ian Storey, *China and Thailand: Enhancing Military-Security Ties in the 21st Century*[Online], 21 June 2009. Available from : http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=5032&tx_ttnews%5BbackPid%5D=168&no_cache=1

⁶รักษพล จันทร์เหลือง, *บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี* (กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2550), หน้า 44.

3) **การศึกษาทางทหาร** นับตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณเป็นต้นมา ได้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาทางการทหารระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการลงนามแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางการศึกษา ระหว่างสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กับ มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน ได้ทำให้ไทยกับจีนมีการแลกเปลี่ยนทางการศึกษามากขึ้นตั้งแต่ระดับนักเรียนเตรียมทหาร จนถึง ระดับสัญญาบัตรชั้นสูง⁷

4) **การส่งกำลังบำรุง** ไทยให้ความสำคัญต่อการซื้ออาวุธจากจีนเพิ่มมากขึ้น ทั้งการจัดซื้อเรือตรวจการณ์ไกลฝั่ง ได้แก่ เรือหลวงปัตตานีและเรือหลวงนราธิวาส เครื่องยิงลูกระเบิดอาร์พีจี รวมไปถึงการซื้อผ่านระบบแลกเปลี่ยนสินค้า(Barter Trade) คือลำไยที่ประสบปัญหาล้นตลาดไปแลกเปลี่ยนกับรถหุ้มเกราะล้อยางจากจีน ซึ่งโครงการดังกล่าว ไม่ประสบผลสำเร็จ⁹

5) **อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ** ไทยได้ให้ความสนใจต่อระบบอาวุธและยุทโธปกรณ์ การป้องกันประเทศของจีน โดยไทยได้ลงนามซื้อระบบจรวดหลายลำกล้องจากจีนในราคา 60 ล้านบาท และรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบจรวดหลายลำกล้องจากจีน โดยมีสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ(องค์การมหาชน) ดูแลการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว¹⁰

6) **วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** จีนให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการเก็บกู้ทุ่นระเบิด และมอบอุปกรณ์ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดจำนวนหนึ่งให้กับกองทัพไทยในปี พ.ศ.2548¹¹

⁷จุลชีพ ชินวรรโณ, 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ.2518-2553: อดีต ปัจจุบัน อนาคต(กรุงเทพฯ: โอเพ่นบุ๊กส์, 2553), หน้า 104.

⁸ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล, “บันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน,” เสนาธิปไตย 59,3 (กันยายน-ธันวาคม 2553): 78-84.

⁹Ian Storey, Southeast Asia and the Rise of China, pp. 138-139.

¹⁰กระทรวงกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9(กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม, 2553). (อัดสำเนา)

¹¹รักษพล จันทร์เหลือง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี, หน้า 51-52.

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น นำมาสู่คำถามว่าเมื่อภัยคุกคามทางทหารจากเวียดนาม ซึ่งได้เคยเกิดขึ้นในสมัยสงครามเย็นได้หมดไปแล้ว แต่เพราะเหตุใดหลังยุคสงครามเย็น ตั้งแต่สมัยรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ถึง รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1 ไทยจึงขยายความร่วมมือทางทหารกับจีนมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เกิดจากปัจจัยปัญหาความมั่นคงทั้งภายในและนอกประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงภายหลังการสิ้นสุดของสงครามเย็น ส่งผลให้ทำให้ต้องร่วมมือกับจีน ปัจจัยของปัญหาแบ่งได้ดังนี้

1) ปัจจัยภายนอกประเทศ

ในยุคของสงครามเย็น ปัญหาความขัดแย้งในระบบระหว่างประเทศ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแข่งขันอิทธิพลระหว่างรัฐโลกเสรีกับรัฐฝ่ายคอมมิวนิสต์ ที่ผลประโยชน์แห่งชาติมีความเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ แต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2534 รัฐในหลังยุคสงครามเย็นไม่สามารถเอาปัจจัยทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง มาเป็นเงื่อนไขในการกำหนดภัยคุกคามของรัฐตนได้อีกต่อไป¹² และการสิ้นสุดของสงครามเย็น ยังได้ทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นมหาอำนาจทางทหารเพียงหนึ่งเดียว และได้ใช้โอกาสดังกล่าวประกาศระเบียบโลกใหม่(New World Order)ขึ้นมา เพื่อบีบบังคับให้ประเทศต่างๆในโลก ปฏิบัติตามระเบียบของตนตามระเบียบที่สหรัฐกำหนดขึ้นมา¹³

การประกาศหลักการของสหรัฐฯ ไม่ได้รับการยอมรับจากจีน ขณะเดียวกันจีนได้ต่อต้านการครอบครองความเป็นเจ้าของสหรัฐฯ และจีนได้เร่งการพัฒนาทหารอย่างมาก เนื่องจากผลของสงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2534 ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพเทคโนโลยีทางทหารของสหรัฐอเมริกา ทำให้ผู้นำจีนเกิดความกังวลถึงศักยภาพของกองทัพจีน ในการรักษาผลประโยชน์หลักของตน¹⁴

จากความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้จีนสามารถพัฒนากองทัพได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้สร้างความหวาดระแวงต่อสหรัฐฯ และในสมัยประธานาธิบดีจอร์จ

¹² เลิศรัตน์ รัตนวานิช, “การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ในเอเชีย-แปซิฟิก: ผลกระทบต่อประเทศไทย,” *รัฐสารวิจัย* 43,2 (เมษายน-มิถุนายน 2544): 106-113.

¹³ สุรชัย ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศของไทยช่วงหลังสงครามเย็น: ความมั่นคงและระเบียบใหม่ของโลก,” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ, ชัยโชค จุลศิริวงศ์ ,บรรณาธิการ.(กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536), หน้า 232-239.

¹⁴ Avery Goldstein, *Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security*(Stanford, CA: Stanford University Press, 2005), pp. 56-63.

ทำที่ดังกล่าวของจีนเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ภายหลังจากการสิ้นสุดของสงครามเย็น ซึ่งทำให้ สหรัฐฯ กลายเป็นมหาอำนาจทางทหารอันดับหนึ่งของโลกนั้น แม้จีนจะแสดงท่าทีไม่ยอมรับการ แสดงความเป็นจ้าว(Hegemon)ของสหรัฐฯ แต่ด้วยบริบทความมั่นคงของโลกยุคหลังสงครามได้ ทำให้เกิดภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ทำให้จีนต้องร่วมมือกับสหรัฐฯ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องก่อการร้ายแล้วนั้น ในประเด็นปัญหาภัยคุกคามที่ไม่ได้เกิดจากรัฐ เช่น ปัญหาโจรสลัด จีนก็ได้ร่วมมือกับสหรัฐฯ เช่นกัน โดยผ่านสหประชาชาติ จากที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้เห็นชอบในมติที่ 1851 ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีการใช้ปฏิบัติการทาง ทหารบนอติปไตยของประเทศโซมาเลีย 1 ปี และจีนได้ส่งกำลังทางเรือเข้าปฏิบัติการในพื้นที่ดังกล่าว¹⁷

ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ก็ส่งผลให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนเช่นกัน โดยนับตั้งแต่ภายหลังการล่ม สลายของระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมในยุโรปตะวันออกในปี พ.ศ.2532 อาเซียนได้มีการ ประชุมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ASEAN Regional Forum (ARF) โดยได้จัดการประชุมครั้งแรกขึ้นที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ.2537¹⁸ การประชุมดังกล่าวนั้น ต่อมาได้มีการ พัฒนาไปสู่การประชุมในระดับเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งทำให้สหรัฐฯ รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ได้เข้า ร่วมประชุมด้วย ซึ่งสำหรับจีนนั้น ในระยะแรกไม่คุ้นเคยกับการประชุมดังกล่าว แต่ได้รับการ แนะนำและช่วยเหลือจากไทย จึงทำให้ต่อมาจีนมองเห็นประโยชน์ในการประชุมดังกล่าว

¹⁵กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธิน ปริทรรศน์: สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544. (กรุงเทพฯ: กรมข่าวทหารบก, 2544), หน้า 177.

¹⁶สันติ ตั้งพีพากร, “สุดยอดเอเปค สุดยอดจีน-อเมริกา,” มติชนสุดสัปดาห์ 22,1106 (ตุลาคม 2544): 108.

¹⁷Xinhua News Agency, Backgrounder: International community's response to piracy off Somalia [Online], 10 July 2011. Available From http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/26/content_10564566.htm

¹⁸Chulacheeb Chinwanno, Rising China and Thailand's Policy of Strategic Engagement[Online], 8 September 2010. Available form www.nids.go.jp

สาเหตุที่จีนอยากร่วมมือกับอาเซียน เพราะนับตั้งแต่สงครามเย็นสิ้นสุดลง ปัญหาความมั่นคงที่รัฐในภูมิภาคได้เผชิญหน้ากันทางทหารได้สิ้นสุดลง ขณะเดียวกัน การแข่งขันด้านเศรษฐกิจได้กลายเป็นประเด็นสำคัญในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง ซึ่งนับตั้งแต่การเปิดประเทศในทศวรรษ 1980 จีนได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นประเด็นที่พัฒนาแล้วให้ได้ ภายในกลางศตวรรษที่ 21 การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนจึงต้องอาศัยทรัพยากรจำนวนมหาศาลในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะพลังงานที่จีนมีการนำเข้าพลังงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีความสำคัญต่อจีนทั้งในด้านเป็นแหล่งพลังงาน และเส้นทางขนส่งพลังงาน ผ่านช่องแคบมะละกา นอกจากนี้ พื้นที่หมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ทั้งสแปรตลีย์และพาราเซล ก็เป็นพื้นที่ที่มีการสำรวจแล้วว่าเป็นแหล่งพลังงาน ขณะเดียวกันพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้านอินโดจีนยังเป็นแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติมากมายทั้งป่าไม้ แร่ธาตุต่างๆ และยังเป็นพื้นที่ทางออกสู่ทะเลของจีนในฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ จีนจึงให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรในภูมิภาค แต่การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรของจีนนั้น ได้สร้างความหวาดระแวงให้กับประเทศที่มีข้อพิพาทกับจีนในบริเวณทะเลจีนใต้ จีนจึงให้ความสำคัญต่อการร่วมมือกับอาเซียน เพื่อลดความหวาดระแวงที่มีต่อจีน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีสันติภาพในการพัฒนาประเทศของจีน ซึ่งการร่วมมือทาง

---

¹⁹ เรืองเดียวกัน.

²⁰ ASEAN Organization, Concept Paper for the Establishment of an ASEAN Defence Minister's Meeting[Online], 2 March 2012. Available from <http://www.asean.org/18512.htm>

²¹ ASEAN-China Center, ADMM-Plus new Platform for security, defense cooperation[Online], 2 March 2012. Available from http://www.asean-china-center.org/english/2010-10/13/c_13555726.htm

2) ปัจจัยภายในประเทศ

เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร โดยรัฐบาลทักษิณได้ให้ความสำคัญกับการทูตด้านเศรษฐกิจ(Economic Diplomacy) และให้ความสำคัญกับประเทศในเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน²³ นโยบายดังกล่าวตรงกับช่วงเวลาที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ จากปัญหาวิกฤตทางการเงิน จนนำไปสู่การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ซึ่งสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการทหารของไทยโดยตรง

ผลกระทบจากปัญหาในด้านดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลต่อการจัดซื้อและจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ของไทยด้วย ซึ่งก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจนั้น กองทัพอากาศได้ซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีความทันสมัยสูงหลายอย่าง แต่ภายหลังเกิดปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้การสั่งซื้ออาวุธต้องลดจำนวนลง เช่น กรณีการยกเลิกจัดซื้อเครื่องบินรบแบบ เอฟ 18²⁴

การให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ และมีนโยบายต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการทูตเชิงเศรษฐกิจ และเน้นร่วมมือกับประเทศในเอเชียมากขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ของไทย ที่ต้องประสบปัญหาจากการถูกลดงบประมาณลง รัฐบาลทักษิณต้องการให้มีการนำสินค้าทางการเกษตร ซึ่งเป็นผลผลิตที่มีมากเกินความต้องการภายในประเทศ ไปทำการค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้า(Barter Trade)กับสินค้าและอาวุธยุทโธปกรณ์ของจีน²⁵

นอกจากการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ขนาดใหญ่แล้ว การจัดซื้ออาวุธขนาดเล็กเช่น กระสุน และเครื่องกระสุนปืน ในขนาดต่างๆ ยังส่งผลดีต่อการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้วย

²² สัมภาษณ์ ทศพร หอมเจริญ, อดีตผู้ช่วยทูตทหารไทย ประจำกรุงปักกิ่ง พ.ศ. 2545-2548, 23 พฤษภาคม 2554.

²³ ไศภิต นาสืบ, “นโยบายของไทยต่อจีน สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร: ศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-จีน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 57-64.

²⁴ John F. Fei, Beyond Rivalry and Camaraderie Explaining Varying Asian Responses to China[Online], 3 May 2011. Available from www.rand.org

²⁵ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนมาก วันที่ 17 มีนาคม 2548 รายงานผลการเจรจาซื้อขายลำไยอบแห้งกับสาธารณรัฐประชาชนจีน(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2548).

นอกจากปัจจัยความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ จะส่งผลต่อความร่วมมือทางทหารในมิติทางด้านอาชญาวิทยาไซเบอร์แล้ว ปัจจัยดังกล่าว ยังส่งผลต่อความร่วมมือทางการทหารในด้านอื่น เนื่องจากภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุดแล้วนั้น ปัจจัยทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ได้หมดความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจได้มีความสำคัญ ต่อใช้กำลังทางทหารเพื่อคุ้มครองแหล่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้วย²⁶ การจัดประชุมประจำปี เพื่อปรึกษาหารือระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับจีน ที่ได้รับริเริ่มในสมัยรัฐบาลทักษิณ จึงกระทำไปเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นต่อสถานการณ์ความมั่นคงทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน นำไปสู่การป้องกันความเข้าใจผิด ที่อาจนำไปสู่ความหวาดระแวง จนถึงขั้นการใช้กำลังทหารปะทะกัน ขณะเดียวกัน การประชุมดังกล่าวยังเป็นโอกาสในการที่จะพัฒนาความร่วมมือทางทหารในมิติต่างๆระหว่างกันมากขึ้น เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและการฝึก ร่วมทางทหารนั้น ได้ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ของประเทศโดยรวม

การรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 แม้จะดำเนินไปด้วยเรียบร้อย ไม่มีการใช้ความรุนแรง แต่ภายหลังการรัฐประหาร บรรดาประเทศต่างๆที่ได้รับทราบข่าว ได้แสดงความห่วงกังวลกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และไม่ค่อยเห็นด้วยกับการใช้กำลังทหารโค่นอำนาจรัฐบาล²⁷ ขณะที่สหรัฐฯ ในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2006 รัฐบาลสหรัฐฯได้ประกาศระงับโครงการความช่วยเหลือทางทหารที่เคยมีต่อไทย ภายใต้ข้อกฎหมายว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือต่อต่างประเทศ (Foreign Operations Appropriations Act) มาตรา 508 ของสภาของ เกรส(Congress Council) ที่ห้ามรัฐบาลสหรัฐฯให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน แก่รัฐบาลของประเทศใดๆก็ตาม ที่ผู้นำที่มา

²⁶ สุรชาติ บำรุงสุข, “จากสงครามเย็น...สู่สันติภาพเย็น: ความสืบเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงไทย ใน ค.ศ.2000,” ใน จินตนาการสู่ปี 2000 นวัตกรรมเชิงกระบวนการทัศน์ด้านไทยศึกษา?, ชัยวัฒน์ สถาอานันท์,บรรณาธิการ.(กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539), หน้า 376-455.

²⁷ “ปฏิวัติไทย ในสายตาต่างชาติ เร่งคืนอำนาจสู่ประชาชน,” มติชนสุดสัปดาห์ 26,1362 (กันยายน 2549): 103.

ความกดดันจากภายนอก ทำให้รัฐบาลที่มาจากการเสนอชื่อแต่งตั้งของคณะทหารต้องแสวงหาความชอบธรรมต่างต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศมหาอำนาจ ขณะที่การระงับความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯต่อไทยนั้น ทำให้กองทัพไทยขาดโอกาสในการพัฒนา ซึ่งความต้องการสองประการของรัฐบาลไทยนี้ ได้กลายเป็นโอกาสให้ไทยและจีนกระชับความร่วมมือทางทหารต่อกันมากขึ้น²⁹

ความร่วมมือทางทหารของไทยกับจีนภายหลังการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 จึงสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัว ของรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร ให้มีความชอบธรรมที่จะดำรงอยู่ในอำนาจ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นประชาธิปไตยหลังสงครามเย็น ซึ่งการที่รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารได้รับการรับรองจากจีนนั้น ได้ส่งต่อสถานะความชอบธรรมของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ เนื่องจากจีนเป็น 5 ชาติสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ ที่สามารถแสดงสิทธิวีโต้ (Veto) มติของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาลไทยได้ และความช่วยเหลือจากจีนยังสามารถทดแทนความช่วยเหลือทางทหารจากที่สหรัฐฯเคยให้ไทยได้ โดยจีนได้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไทยคิดเป็นมูลค่าจำนวน 49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นสองเท่าที่สหรัฐฯได้ระงับไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ไทยขยายความร่วมมือทางทหารกับจีนหลังยุคสงครามเย็น(สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ถึง สมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1
2. ศึกษาลักษณะรูปแบบความร่วมมือทางทหารที่ไทยมีต่อจีนหลังยุคสงครามเย็น(สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ถึง สมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1

²⁸Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011.

Available from www.crs.gov

²⁹Chinadaily News Agency, China says Thailand changes are internal affairs[Online], 3 May 2011. Available from http://www.chinadaily.com.cn/china/2006-09/20/content_693262.htm

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาจะครอบคลุมระยะเวลา ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ปี พ.ศ.2544 ถึง รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1 (คณะรัฐมนตรีสมัยแรก 17 มกราคม พ.ศ.2555) ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1)ความร่วมมือในระดับนโยบายและแผน 2)ความร่วมมือด้านการศึกษา 3)ความร่วมมือด้านการฝึกซ้อม 4)ความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง 5)ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และ 6)ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานเขียนที่กล่าวถึงความร่วมมือของไทยต่อจีน

ผลงานของ จุลชีพ ชินวรรณ ได้วิเคราะห์ว่า ความร่วมมือระหว่างไทยกับจีน ได้ขยายกว้างมากขึ้นอย่างรอบด้าน ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากผู้นำไทยตระหนักว่าจีนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สามารถรองรับสินค้าจำนวนมากจากไทยได้ ขณะเดียวกัน จีนสามารถที่จะมีบทบาทในการรักษาเสถียรภาพและสันติภาพของภูมิภาคได้ ขณะความร่วมมือด้านความมั่นคงนั้น เกิดจากสาเหตุสองประการคือ 1) ประเด็นปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่(Non-Traditional Threat) ซึ่งเป็นภัยที่ไม่ได้เกิดจากทางทหาร เช่น การก่อการร้าย ยาเสพติด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งไทยและจีนได้รับผลกระทบ และ2) การนำรายได้จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้นำไปสู่การสร้างภาพภัยคุกคามจากจีน(China Threat) ทำให้จีนต้องดำเนินนโยบายสร้างความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกับสังคมระหว่างประเทศ ไทยมองเห็นถึงโอกาสที่ได้จากความร่วมมือ เป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง และการทหารระหว่างไทยกับจีนในหลังยุคสงครามเย็น และแม้ว่าไทยจะขยายความร่วมมือกับจีน แต่ไทยยังให้ความสนใจต่อรักษาความสัมพันธ์อันดีกับสหรัฐฯไว้ และขยายความร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจอื่นด้วย³⁰

ข้อวิเคราะห์ของจุลชีพ มีความสอดคล้องกับรัศมีพล จันทรเหลือง ที่ได้วิเคราะห์ว่าความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีนที่เกิดขึ้นหลังสงครามเย็นนั้น มีสาเหตุมาจากปัจจัยระดับภูมิภาคและระดับโลกที่เปลี่ยนแปลง คือปัญหาอุดมการณ์ทางการเมืองได้หมดความสำคัญลงไป และความขัดแย้งระหว่างประเทศที่นำไปสู่การเกิดสงครามขนาดใหญ่ มีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อย แต่ขณะที่ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งไม่ใช่ภัยที่มาจากภัยคุกคามทางทหาร ได้มีจำนวนมาก

³⁰Chulacheeb Chinwanno, Thai-Chinese Relations: Security and Strategic Partnership[Online], 17

ส่วนผลงานของ Ian Storey ได้วิเคราะห์ไปในทิศทางเดียวกับรัศมีพล จันทรืเหลือองว่า ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีนหลังสงครามเย็น ได้ขยายตัวสูงขึ้นในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เพราะต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่สูงขึ้นกับจีน และการรัฐประหารในไทยเมื่อ 19 กันยายน ค.ศ. 2006 ได้ทำให้ความร่วมมือทางทหารของไทยกับจีนมีมากขึ้น เพราะสหรัฐฯระงับเงินช่วยเหลือทางทหารแก่ไทย ทำให้กองทัพไทยมีทางเลือกน้อยลงในการรับความช่วยเหลือทางทหาร อย่างไรก็ตาม แม้ว่าไทยจะร่วมมือทางทหารกับจีนมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐฯ แล้วความร่วมมือกับจีนยังมีน้อยกว่า และไทยยังคงขยายความร่วมมือกับประเทศอื่นด้วย³² ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ Ann Marie Murphy ที่ได้วิเคราะห์ว่า การที่ไทยขยายความร่วมมือกับจีน ภายหลังจากการที่จีนได้ผงาดขึ้นมา เพราะไทยพิจารณาว่าจีนเป็นโอกาสมากกว่าที่จะเป็นภัยคุกคาม แต่การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อจีน ไม่ได้เป็นเข้าข้างจีนฝ่ายเดียว แต่เป็นลักษณะของการถ่วงดุลอำนาจกับมหาอำนาจอื่น³³

สรุป ไทยจะให้ความสนใจต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของมหาอำนาจ และการที่ไทยจะเลือกดำเนินนโยบายความมั่นคงต่อมหาอำนาจในเรื่องใดๆนั้น จะมีการพิจารณาถึงประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ ต่อการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่ไทยกำลังเผชิญ ซึ่งการจะตัดสินใจได้ว่าอะไรคือปัญหาภัยคุกคามที่กำลังเผชิญหน้า ขึ้นอยู่กับผู้นำของไทย และหากผู้นำพิจารณาแล้วว่าการดำเนินนโยบายสนับสนุนประเทศมหาอำนาจ จะทำให้ไทยได้รับประโยชน์และกำจัดภัยคุกคามที่กำลังเผชิญอยู่ ไทยก็จะดำเนินนโยบายต่างประเทศสนับสนุนประเทศมหาอำนาจในทันที

---

³¹รัศมีพล จันทรืเหลืออง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี(กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2550).

³²Ian Storey, China and Thailand: Enhancing Military-Security Ties in the 21st Century[Online], 21 June 2009. Available from : http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=5032&tx_ttnews%5BbackPid%5D=168&no_cache=1

³³Ann Marie Murphy, "Beyond Balancing and Bandwagoning: Thailand's Response to China's Rise," *Asian Security* 6,1 (January-April 2010): 1-27.

และความร่วมมือด้านการทหารไทยกับจีนนั้น จึงเกิดขึ้นด้วยเงื่อนไขภายในประเทศคือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่ไทยต้องการได้รับการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับจีน เพราะการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จะทำให้เกิดความมั่นคงทางทหาร ซึ่งจีนสามารถช่วยไทยได้ ปัจจัยทางการเมือง ที่รัฐบาลภายหลังรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ต้องการให้จีนช่วยสร้างความชอบธรรม และปัจจัยทางทหาร ที่ไทยต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ขณะที่ปัจจัยจากภายนอก คือ การก่อกองร้ายข้ามชาติและโจรสลัด ซึ่งเป็นปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และเป็นภัยที่นานาชาติต้องร่วมมือกัน ทำให้ไทยกับจีน มีเงื่อนไขต่อการพัฒนาความร่วมมือทางการทหาร ได้มากขึ้น รวมทั้งบทบาทของจีนต่ออาเซียนที่ไทยมองว่าเป็นประโยชน์ต่อการร่วมมือกัน มากกว่าที่จะมองว่าจีนจะเป็นภัยคุกคาม

1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้คือ แนวคิดของ Barry Buzan ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ ได้ อธิบายว่าการวิเคราะห์ความมั่นคงของรัฐ ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจต่อการร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างรัฐ จะต้องพิจารณาโดยความมั่นคงระดับชาติกับสถานการณ์ในจุดที่เป็นปัญหาที่รัฐเผชิญอยู่ ประกอบกับการวิเคราะห์ในระดับระบบ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สิ่งนี้เรียกว่า Security Complex³⁵

ดังนั้น Security Complex จึงเป็นผลลัพธ์ของโครงสร้างอนาธิปไตยระหว่างประเทศที่สัมพันธ์กัน และจะสะท้อนสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้กำหนดนโยบายความมั่นคงระดับชาติ ซึ่งผู้นำเกือบทุกประเทศจะเชื่อมโยงทัศนคติความมั่นคงของตนเข้ากับ Security Complex หนึ่งปัจจัย หรือมากกว่านั้นขึ้นไป Security Complex จึงเป็นความมั่นคงระหว่างรัฐ ที่เชื่อมต่อกันและกัน และทำให้ความมั่นคงของชาติไม่สามารถแยกอยู่อย่างโดดเดี่ยวจาก Security Complex ได้ และคุณลักษณะของ Security Complex มักจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐสูง แต่จะไม่คงอยู่แน่นอน เพราะระบบระหว่างประเทศโดยรวมจะประกอบไปด้วย Security Complex จำนวนมาก บางระบบแยกออกจากกันหรือเหลื่อมล้ำกัน และภายในของบางระบบเหมาะสมและส่งเสริมซึ่ง

³⁴Barry Buzan, *People, state, and fear: the national security problem in international relations*(Sussex: Wheatsheaf Books, 1983), pp. 105-115.

³⁵Ibid.

ตัวอย่างที่อธิบายแนวคิดนี้คือ ความสัมพันธ์ระหว่างปากีสถานและอินเดีย ซึ่งมีปัญหาทางการเมืองและการทหารระหว่างกัน ในบริเวณแค้วนแคชเมียร์ ทั้งสองรัฐมีปัญหาความมั่นคงเกี่ยวข้องกันในระดับชาติ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางการเมืองและการทหาร ทำให้ทั้งสองรัฐไม่สามารถแยกปัญหาความมั่นคงออกจากกันได้ ขณะที่รัฐบริเวณโดยรอบที่มีอำนาจน้อยกว่า เช่น บังกลาเทศ, ภูฏาน, เนปาล และศรีลังกา จะถูกผูกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ Security Complex ในฐานะมีภูมิศาสตร์ร่วมกับอินเดียและปากีสถาน³⁷

1.6 สมมติฐาน

การเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงยุคหลังสงครามเย็นทั้งภายในและภายนอกทำให้ไทยขยายความร่วมมือทางการเมืองการทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับพลเรือน ต่อกิจการทางทหารและการป้องกันประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์พลเรือน-ทหาร ให้ก้าวหน้ามากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าต่อไป

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาตามหัวข้อนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์นายทหารผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการคัดกรอง และตีความข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย รายละเอียดของแหล่งข้อมูลดังกล่าวมีดังนี้

1.8.1 เอกสาร(Documentary) ผู้วิจัยได้รวบรวมในส่วนที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้แก่

1.8.1.1 เอกสารปฐมภูมิ (Primary Resource) ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีน เช่น สนธิสัญญา รายงานสรุปผลการประชุม รายงานการศึกษาฐานของนักศึกษาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยสืบค้นจาก 1) สำนักงานสภา

³⁶Ibid.

³⁷Ibid.

1.8.1.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Resource) ได้แก่ บทความวิชาการ รายงานศึกษาวิจัย และหนังสือวิชาการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางทหารของไทยกับจีน ซึ่งสืบค้นจาก ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ และ หอสมุดสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.8.2 การสัมภาษณ์(Interview) ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

1.8.2.1 พลตรีสุรสิทธิ์ ถนัดทาง อดีตนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันประเทศ ปี พ.ศ.2539 และ หลักสูตรยุทธศาสตร์ศึกษานานาชาติ ปี พ.ศ.2547 มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย สัมภาษณ์วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2554 เวลา 13.15-14.02 น.

1.8.2.2 พันเอกทศพร หอมเจริญ อดีตผู้ช่วยทูตทหารไทยและผู้ช่วยทูตทหารบก ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ดำรงตำแหน่งระหว่างปี พ.ศ.2545-2548 ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม สัมภาษณ์วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 เวลา 15.15-15.45 น.

1.9 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น

(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

บทที่ 3 ปัจจัยภายในที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น

(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

บทที่ 4 ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น

(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

บทที่ 5 บทสรุป

บทที่ 2

ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

เนื้อหาในบทนี้ จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึง ทิศทางความร่วมมือทางด้านการต่างประเทศและความมั่นคงของไทยที่มีต่อมหาอำนาจ ตั้งแต่ยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง หลังยุคสงครามเย็น ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1 โดยจะแบ่งประเด็นในการศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ภูมิหลังความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจ 2) ความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจยุคหลังสงครามเย็น และ 3) การขยายความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีน ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาล ยิ่งลักษณ์ 1

2.1 ภูมิหลังความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจ

2.1.1 ความร่วมมือกับมหาอำนาจสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

ในแรกเริ่มของการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษและฝรั่งเศสประกาศสงครามกับเยอรมันในวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2482 ไทยได้ประกาศนโยบายที่เป็นกลาง เนื่องจากพิจารณาว่าการสู้รบในยุโรป เป็นปัญหาเรื่องความขัดแย้งในยุโรปที่ไทยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ขณะที่การทำสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับจีน ซึ่งต่อมาเรื่องได้เข้าสู่การพิจารณาของสันนิบาตชาติ ไทยก็ได้แสดงท่าทีเป็นกลาง เนื่องจากไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวพันกับปัญหาระหว่างจีนกับญี่ปุ่น โดยวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2482 กระทรวงการต่างประเทศไทยออกแถลงการณ์ยืนยันในมติรภาพเท่าเทียมกันทุกชาติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อฝรั่งเศสและอังกฤษได้ประสบปัญหาจากการรุกรานของเยอรมัน ผู้นำไทยจึงพิจารณาถึงการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส และได้ประกาศสงครามกับฝรั่งเศส ซึ่งต่อมาไทยได้รับคืนดินแดนส่วนหนึ่งในลาวและกัมพูชาจากฝรั่งเศสได้สำเร็จ โดยการช่วยเหลือของญี่ปุ่นให้มีการเจรจาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ในวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2484 และภายหลังจากนั้นไทยก็ได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นขอให้ไทยเป็นทางผ่านไปยึดดินแดนอาณานิคมของอังกฤษ ซึ่งการที่ไทยเลือกดำเนินนโยบายเข้าข้างญี่ปุ่นนั้น เนื่องจากไทยไม่สามารถที่จะต่อสู้กับกำลังทหารของญี่ปุ่นได้ และก็ต้องประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐฯ ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 ขณะเดียวกัน รวมถึงรับรองรัฐบาลนานกิงของจีน ที่ญี่ปุ่นให้การสนับสนุน

ท่ามกลางสงครามที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงแรก ผู้นำไทยได้พิจารณาว่าฝ่ายอักษะที่นำโดยเยอรมันนี้ อิตาลี และญี่ปุ่น จะเป็นฝ่ายชนะในสงคราม จึงได้เจรจากับญี่ปุ่นเพื่อขอเข้าร่วมเป็นฝ่าย

2.1.2 ความร่วมมือกับมหาอำนาจสมัยสงครามเย็น

2.1.2.1 ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา

การไม่ต้องตกเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯมากขึ้น โดยเฉพาะภายหลังปี พ.ศ.2491 ที่การแผ่ขยายของสงครามเย็นได้เข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้นำไทยมองลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยความหวาดระแวง และได้เลือกที่จะดำเนินนโยบายป้องกันการแผ่ขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยเข้าร่วมมือกับประเทศฝ่ายโลกเสรีต่อต้านคอมมิวนิสต์ เช่น ไทยได้ให้ความร่วมมือกับอังกฤษในการตกลงปัญหาชายแดนมลายูและการปราบปรามโจรคอมมิวนิสต์ การผูกมิตรกับฝรั่งเศสโดยการรับรองรัฐบาล “เบาโต” ของเวียดนามใต้ ตามแนวทางของสหรัฐฯ² ซึ่งกรณีกับจีนนั้น ผู้นำของไทยได้มองจีนด้วยความหวาดระแวง นับตั้งแต่ตั้งตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์จีน ภายใต้การนำของเหมาเจ๋อตง เข้าปกครองแผ่นดินจีนในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2492 เนื่องจากเกรงว่าจีนจะเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์และอิทธิพลเข้ามาไทย โดยเฉพาะการที่จีนยึดครองทิเบต และสนับสนุนเกาหลีเหนือในสงครามเกาหลีปี พ.ศ.2493 ไทยจึงเลือกที่จะดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับสหรัฐฯ และประเทศโลกเสรี³ โดยใน

¹กนต์ธีร์ ศุภมงคล, “ไทยในสงครามโลกครั้งที่สอง” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ, ชัยโชค จุลศิริวงศ์ มปป., (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536), หน้า 47.

²วิวัฒน์ มุ่งการดี, “การต่างประเทศของไทย ระหว่างปี ค.ศ.1940-1950” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ, ชัยโชค จุลศิริวงศ์ มปป., (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2536), หน้า 109-117.

³จุลชีพ ชินวรรณ, 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ.2518-2553: อดีต ปัจจุบัน อนาคต (กรุงเทพฯ: โอเพนบุ๊กส์, 2553), หน้า 30.

การเข้าร่วมในสงครามเกาหลี และการลงนามในสนธิสัญญาไมนาเมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2497 เพื่อก่อตั้ง องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO) เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ ทำให้ไทยใกล้ชิดกับสหรัฐฯมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาสั้นๆ ไทยได้เริ่มปรับความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนมากขึ้น ภายหลังจากการประชุมกลุ่มประเทศเอเชียและแอฟริกาที่เมืองบันดุง พ.ศ.2498 นายกรัฐมนตรีโจว เอินไหล ได้กล่าวกับกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของไทยว่า จีนไม่ได้ต้องการคุกคามฝ่ายไทย และได้เสนอหลัก 5 ประการของการอยู่ร่วมโดยสันติ ซึ่งต่อมาการัฐประหารได้ให้มีการ ส่งทูตกลับไปเจรจากับจีน เพื่อเจรจาปรับความสัมพันธ์ แต่การดำเนินนโยบายดังกล่าวต้องหยุดลงในปี พ.ศ. 2501 และต่อมาไทยกับจีนก็ได้ขัดแย้งระหว่างกันอีกครั้ง เนื่องจาก จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการรัฐประหาร และต่อมารัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ก็ได้ดำเนินนโยบายผูกพันกับสหรัฐฯมากขึ้นกว่าเดิม โดยไทยได้สนับสนุนการทำสงครามของสหรัฐฯในเวียดนาม⁵

ไทยได้อนุญาตให้สหรัฐฯเข้ามาตั้งฐานทัพในไทยหลายแห่ง เช่น จังหวัดอุบลราชธานี อุดรธานี อุ้มตะเภ ทหารอเมริกันในไทยเพิ่มจาก 7,000 คน ใน พ.ศ.2507 เป็น 45,000 คน ในปี พ.ศ.2511 ขณะที่กำลังทหารในเวียดนาม เพิ่มจาก 16,500 คน ปี พ.ศ.2507 เป็น 53,500 ในปี พ.ศ.2508 และเพิ่มเป็น 267,000 ในปี พ.ศ.2509 บทบาททางทหารของสหรัฐฯที่มีมากในภูมิภาค ทำให้ผู้นำไทยมั่นใจในชัยชนะ และสนับสนุนสหรัฐฯทำสงครามเต็มที่ แต่สหรัฐฯไม่สามารถเอาชนะในสงครามได้ จึงมีการเจรจากับเวียดนามในปี พ.ศ.2516 นำไปสู่การถอนทหารออกจากเวียดนาม และลดบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁶

⁴วิวัฒน์ มุ่งการดี “การต่างประเทศของไทย ระหว่างปี ค.ศ.1940-1950” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ, หน้า 109-117.

⁵จุลชีพ ชินวรรณ, 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ.2518-2553: อดีต ปัจจุบัน อนาคต, หน้า 31-36.

⁶จุลชีพ ชินวรรณ, “นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงสงครามเย็น” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ ชัยโชค จุลศิริวงศ์ มปป. (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2536), หน้า 121-143.

ภายหลังจากสหรัฐฯได้ถอนทหารออกจากภูมิภาคไปแล้ว ก่อนสงครามเย็นใกล้จบลง ในปี พ.ศ. 2525 ไทยกับสหรัฐฯ ได้จัดการฝึกซ้อมร่วมทางทหารระหว่างกันขึ้น ในชื่อรหัส “Cobra Gold” ซึ่งในครั้งแรกกองทัพเรือได้รับผิดชอบ เป็นลักษณะการซ้อมในแบบยกพลขึ้นบกและเข้ายึดหัวหาด บริเวณหาดเทพ จังหวัดสงขลา ต่อมาอีกสองปี ฝ่ายไทยได้มีการขยายการฝึก โดยนำกำลังจากกองทัพบกและกองทัพอากาศเข้าร่วมด้วย เช่นเดียวกับที่สหรัฐฯก็ได้ส่งอาวุธใหม่ๆเข้าร่วมฝึก และต่อมาในปีพ.ศ.2529 สหรัฐฯได้ริเริ่มให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไทย นับตั้งแต่การปิดฐานทัพของสหรัฐฯในภูมิภาค พ.ศ.2519 ได้แก่

1) โครงการขายอาวุธให้แก่รัฐบาลต่างประเทศ(Foreign Military Sales-FMF) สหรัฐฯให้สินเชื่อในการซื้ออาวุธและการฝึกเพื่อใช้อาวุธที่ซื้อภายใต้โครงการ

2) โครงการความช่วยเหลือทางทหาร(Military Assistance Program-MAP) เป็นโครงการความช่วยเหลือทางทหารแบบให้เปล่า

3) โครงการให้การศึกษและการฝึกทางทหารระหว่างประเทศ(International Military Education and Training Program-IMET) มีจุดประสงค์เพื่อฝึกให้ทหารไทยเกิดความชำนาญในวิชาชีพทหาร และมีความพร้อมในการใช้อาวุธที่มาจากการผลิตของสหรัฐฯ โดยการศึกษาและการฝึกจะกระทำทั้งในสหรัฐฯและดินแดนในต่างประเทศ ซึ่งความช่วยเหลือในโครงการนี้เป็นแบบให้เปล่า ขณะเดียวกัน สหรัฐฯได้ถือว่าโครงการ IMET เป็นโครงการที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้กองทัพไทยพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้สูงมากขึ้นในการใช้อุปกรณ์ทางทหารที่มีความซับซ้อน

4) กองทุนสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ(Economic Support Fund)เป็นโครงการให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าแก่ไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเสถียรภาพทางสังคมและเศรษฐกิจให้ชุมชนไทยตามแนวพรมแดนไทย-กัมพูชา และพรมแดนไทย-ลาว⁷

2.1.2.2 ความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อสหรัฐฯประสบปัญหาพ่ายแพ้ในสงคราม และกำลังดำเนินการถอนทหารออกจากภูมิภาค จีนกับสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นพันธมิตรค่ายสังคมนิยมได้ขัดแย้งระหว่างกัน ในปี พ.ศ. 2512 ซึ่งทำให้จีนกับสหรัฐฯได้เริ่มเจรจากัน จนนำไปสู่การปรับความสัมพันธ์ทางการทูตเป็นระดับปกติต่อกันในปี พ.ศ.2515 สถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ไทยต้องปรับนโยบายเข้าเจรจากับจีน

⁷สุรชาติ บำรุงสุข, “2529 ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงร่วม และความขัดแย้งในการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ” ใน บ้านไม่ไร้รอย , 2, 5 มิถุนายน 2529, หน้า 19-35.

ไทยกับจีนได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เมื่อเวียดนามได้ส่งกำลังทหารเข้ายึดครองกัมพูชา ปี พ.ศ. 2522 ทำให้เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย และไทยได้ตระหนักว่าหากเวียดนามรุกรานไทย สหรัฐฯ อาจจะมีข้อจำกัดในการช่วยเหลือไทย เพราะผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไป และรัฐสภาของสหรัฐฯ ได้เข้ามามีบทบาทต่อนโยบายสหรัฐฯ มากขึ้น โดยความช่วยเหลือที่สหรัฐฯ มีให้ไทย ได้เน้นทางด้านอาวุธและยุทธโศปกรณ์เป็นหลัก และเปลี่ยนจากความช่วยเหลือแบบให้เปล่าเป็นในรูปแบบของสินเชื่อ ซึ่งไทยได้ซื้ออาวุธที่มีเทคโนโลยีสูงจากสหรัฐฯ มาประจำการ เช่น เครื่องบินขับไล่แบบ เอฟ 16 เอ/บี แต่ไทยก็ต้องประสบปัญหาเรื่องงบประมาณที่มีจำกัด⁹

เมื่อความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ มีข้อจำกัด และไทยมีงบประมาณน้อย ทำให้ผู้นำไทยมีความสนใจต่อการเป็นพันธมิตรในทางทหารกับจีน เพราะจีนมีพรมแดนติดต่อกับเวียดนาม สามารถตอบโต้หรือกดดันเวียดนามตามแนวพรมแดนได้ ซึ่งความต้องการของไทยนี้ มีความสอดคล้องกับจีน เพราะจีนพิจารณาว่าไทยสามารถช่วยจีนสกัดกั้น การขยายอิทธิพลของเวียดนามภายใต้การสนับสนุนของสหภาพโซเวียตได้ การมองเห็นผลประโยชน์ของการร่วมมือกันนี้ จึงทำให้ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 ผู้นำทางทหารของไทยและจีน ได้ผลัดเปลี่ยนการเดินทางระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ไทยได้ยินยอมให้จีนขนส่งอาวุธผ่านไปยังกลุ่มเขมรแดงที่ต่อเวียดนาม เพื่อแลกกับการที่จีนยุติการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ไทย ที่อาศัยพื้นที่จีนสนับสนุนการต่อสู้กับรัฐบาลไทย รวมทั้งจีนได้เคลื่อนไหวกองทัพ และยิงระดมปืนใหญ่ตามแนวชายแดนกดดันเวียดนาม นอกจากนี้ จีนได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธและยุทธโศปกรณ์แก่ไทย ทั้งแบบให้เปล่า เช่น ปืน AK-47 ปืนใหญ่ขนาด 130 มิลลิเมตร รถถังแบบ T-69 II และขายให้ในราคาถูก เช่น รถถัง T-69 II รถถัง T-653¹⁰ การร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีนนี้ นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ของทิศทางนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงของไทย ที่จากเดิมเคยเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับ

⁸จุลชีพ ชินวรรโณ, 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ.2518-2553: อดีต ปัจจุบัน อนาคต, หน้า 37.

⁹สุรชาติ บำรุงสุข, “ไทยกับปัญหากัมพูชา: ผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคงและต่างประเทศของไทย” ใน เอเชียปริทัศน์, 8, 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2530, หน้า 20-32.

¹⁰จุลชีพ ชินวรรโณ, “ความร่วมมือทางทหาร: มิติใหม่ในความสัมพันธ์ไทย-จีน” ใน เอเชียปริทัศน์, 8, 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2530, หน้า 7-19.

2.2 ความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจยุคหลังสงครามเย็น

2.2.1 ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ภายหลังจากสิ้นสุดของสงครามเย็น ไทยกับสหรัฐ ยังคงร่วมมือทางทหารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือที่เด่นชัดก็คือ การฝึกร่วมผสมคอบร้า โกลด์ (Cobra Gold) ที่ได้มีการฝึกครั้งแรก ในปี พ.ศ.2525 ซึ่งในหลังสงครามเย็น การฝึกคอบร้า โกลด์ ได้ขยายระดับการฝึกจากทวิภาคี(bilateral) ไปสู่ระดับพหุภาคี(multilateral) และเพิ่ม กิจกรรมการฝึกในภารกิจที่นอกเหนือจากสงคราม(Military Operations Other Than War-MOOTW) ซึ่งความสำเร็จจากการฝึกนั้น สหรัฐฯและไทยนั้นได้ร่วมกันลาดตระเวนในเส้นทาง สำคัญทางทะเล การฟื้นฟูภัยพิบัติจากเหตุการณ์สึนามิ(Tsunami)ในมหาสมุทรอินเดีย พ.ศ.2547 และ พายุไซโคลนนาگیส(Cyclone Nargis)ในพม่า ปี พ.ศ.2551นอกจากนั้น ไทยกับสหรัฐยังมี การฝึกร่วมทางทะเลในรหัส CARAT-Cooperation Afloat Readiness and Training และการฝึก ร่วมทางอากาศในรหัส Cope Tiger¹¹ ขณะที่โครงการความช่วยเหลือทางทหารนั้น สหรัฐฯยังคง ให้การช่วยเหลือตามโครงการที่ได้ให้ไว้เมื่อปีปลายยุคสงครามเย็น เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อการซื้อ อาวุธและยุทโธปกรณ์(FMF-Foreign Military Financing) โครงการศึกษาและอบรมทางทหาร สำหรับต่างประเทศ(IMET-International Military Education Training)¹²

ความร่วมมือด้านความมั่นคงและการทหารของไทยกับสหรัฐได้พัฒนามากขึ้น ตั้งแต่เมื่อ ปี พ.ศ. 2544 ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐในวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2544 ที่ทำให้ สหรัฐฯประกาศทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายทั่วโลก ไทยกับสหรัฐได้มีการประสานงาน ทำงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยข่าวกรองของไทย หน่วยปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทย กับหน่วย ข่าวกรองกลางของสหรัฐฯ(CIA-Central Intelligence Agency) จนนำไปสู่การจับกุมตัวนายฮัมบา รี(Hambali) ผู้นำกลุ่ม เจมา อีสลามียาห์ (Jemaah Islamiyah) ในไทยเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ.

¹¹Walter Lohman, Reinigorating the U.S.-Thailand Alliance Backgrounder No2609 September 26 2011 [Online], 15 October 2011. Available from : <http://report.heritage.org/bg2609>

¹² Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011. Available from www.crs.gov

การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ ทำให้ไทยได้รับความสนใจมากขึ้น โดยในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2545 นายแดร์ริล เอ็น จอห์นสัน(Darryl N. Johnson) เอกอัครราชทูตสหรัฐฯประจำประเทศไทยได้กล่าวสุนทรพจน์เรื่อง “การร่วมทำสงครามกับการก่อการร้าย” ต่อเจ้าหน้าที่และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของพันธมิตรของสหรัฐฯในเอเชียที่ช่วยสหรัฐฯทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งไทยคือหนึ่งในนั้น ที่มีความเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐฯ มาตั้งแต่ยุคสงครามเย็น นอกจากนี้ สหรัฐฯยังให้เงินแก่ไทยเพื่อรักษาความมั่นคงชายแดน การสกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้แพร่ระบาดเข้าไทย และยังมี การประสานด้านการข่าวกรองกับหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐฯ(DEA) ซึ่งส่งผลให้มีการจับยาบ้าได้สามล้านเม็ด ในปี พ.ศ.2544 ซึ่งนับเป็นครั้งใหญ่ที่สุดในกรุงเทพฯ¹⁴

ขณะเดียวกัน ในสมรภูมิสงครามอัฟกานิสถานและอิรัก ไทยได้สนับสนุนการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ โดยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้สั่งการให้เปิดใช้สนามบินอู่ตะเภา และฐานทัพเรือที่สัตหีบ เป็นฐานในการส่งกำลังบำรุงสนับสนุน การปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐฯ และยังได้ส่งทหาร 130 นาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทหารช่าง ไปช่วยสหรัฐฯฟื้นฟูอัฟกานิสถาน ภายหลังปฏิบัติการโค่นล้มรัฐบาลตาลีบัน(Taliban)สำเร็จ โดยทหารไทยที่ไปนั้น ทำหน้าที่ฟื้นฟูการก่อสร้างฐานทัพอากาศที่บาแกรม(Bagram) บริการทางการแพทย์ และปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ ขณะที่สมรภูมิในอิรักนั้น ภายหลังการโค่นล้มรัฐบาลซัดดัม ฮุสเซน( ) สำเร็จ ไทยได้ส่งกำลังทหารจำนวน 450 นาย เข้าไปช่วยฟื้นฟูอิรัก ซึ่งประกอบไปด้วย แพทย์ และ วิศวกร ในทางตอนใต้ของเมืองคาบารา(Karbara) ซึ่งการตัดสินใจของรัฐบาลไทยดังกล่าวนี้ ไม่เป็นที่พอใจของสาธารณชน โดยเฉพาะหลังจากที่นายทหาร 2 นายได้เสียชีวิตเดือนธันวาคม พ.ศ.2546 และต่อมาในเดือนกันยายน ค.ศ.2547 ไทยได้ถอนทหารออกจากอิรักทั้งหมด¹⁵

¹³Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011.

Available from www.crs.gov

¹⁴“สัมพันธ์ไทย-สหรัฐอเมริกา ในสายตา แดร์ริล เอ็น. จอห์นสัน,” มติชนสุดสัปดาห์ (16-22 ธันวาคม 2545): 94.

¹⁵Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011.

Available from www.crs.gov

การดำเนินนโยบายสนับสนุนความร่วมมือกับสหรัฐฯ ทำให้ไทยได้รับประโยชน์ จากการได้รับสถานะพันธมิตรหลักนอกเนโต้(Major Non-NATO Ally) จากสหรัฐฯ โดยประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช( ) ได้ประกาศมอบสถานะดังกล่าว ในระหว่างการ เดินทางมาประชุมเอเปก เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งการให้สถานะดังกล่าวนี้ มีผลทำให้ กองทัพอากาศไทยได้รับสิทธิเข้าถึงการซื้ออาวุธที่มีสมรรถนะสูงจากสหรัฐฯ โดยไทยได้ซื้ออาวุธปล่อย แบบ อากาศสู่อากาศพิสัยกลาง(medium-range air-to-air missiles) สำหรับติดตั้งกับเครื่องบินรบแบบ เอฟ-16 เป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 16 นอกจากนี้ ไทยยังได้รับ ผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจด้วย โดยในระหว่างการประชุมเอเปก ครั้งที่ 10 ประเทศเม็กซิโก วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2545 นายอดิศักดิ์ โพธารามิก ได้ลงนามในกรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุน(TIFA-Trade and Investment Framework Agreement) กับผู้แทนการค้าของสหรัฐฯ เพื่อเริ่มต้นกระบวนการเจรจาจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ¹⁷ ซึ่งการลงนามเจรจาดังกล่าว ส่งผลดีความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-สหรัฐฯ โดยในปี พ.ศ.2547 ไทยกับสหรัฐฯ ได้เริ่มการเจรจาในเรื่อง ข้อตกลงการค้าเสรี (FTA-Free Trade Agreement) เพื่อลดอุปสรรคทางการค้า และการลงทุนระหว่างกัน¹⁸

อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือทางทหารระหว่างสองประเทศ ได้หยุดชั่วคราว ภายหลังจาก รัฐประหารในไทย เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ทำให้ต่อมาเมื่อวันที่ 28 กันยายน ปีเดียวกัน สหรัฐฯได้ประกาศระงับโครงการความช่วยเหลือทางทหารที่เคยมีต่อไทย ภายใต้ออกกฎหมายว่า ด้วยการให้ความช่วยเหลือต่อต่างชาติ(Foreign Operations Appropriations Act) มาตรา 508 ของสภาองเกรส(Congress Council) ที่ห้ามรัฐบาลสหรัฐฯให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ รัฐบาลของประเทศใดๆก็ตามที่ผู้นำที่มาจาก การเลือกตั้งถูกยึดอำนาจด้วยกำลังทางทหาร ทั้งนี้ สหรัฐฯได้ระงับเป็นจำนวนเงินมูลค่า 29 ล้านดอลลาร์ ประกอบไปด้วย สินเชื่อเพื่อการซื้ออาวุธและ ยุทโธปกรณ์(FMF-Foreign Military Financing) ทุนเพื่อการศึกษาอบรมสำหรับทหารต่างชาติ

¹⁶Ibid.

¹⁷สาธิต มนต์สุรกุล, "ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ: ยุคสงครามต่อต้านการก่อการร้าย", ใน จุลสารความมั่นคงศึกษา โครงการความมั่นคงศึกษา, หน้า 18-19

¹⁸Walter Lohman, Reinigorating the U.S.-Thailand Alliance Backgrounder No2609 September 26 2011 [Online], 15 October 2011. Available from : <http://report.heritage.org/bg2609>

ตารางที่ 1 รายละเอียดโครงการความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯต่อไทย (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)¹⁹

ชื่อโครงการ	ปี ค.ศ.2005	ปี ค.ศ.2006	ปี ค.ศ.2007	ปี ค.ศ.2008	ปี ค.ศ.2009
IMET	2.526	2.369	0	1.202	1.459
FMF	1.488	1.485	0	4.23	1.600
รวม	4.101	3.854	0	1.625	3.059

ขณะที่โครงการความช่วยเหลือด้านอื่นนั้น สหรัฐฯยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ภายหลังจากพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้เข้าพบกับ (Ralph Boyce) เอกอัครทูตสหรัฐฯประจำประเทศไทย และต่อมาเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 สหรัฐฯได้คืนความช่วยเหลือทั้งสามโครงการที่ระงับต่อไทย เนื่องจากพิจารณาแล้วว่า ไทยได้คืนสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่มีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้งแล้ว²⁰

อย่างไรก็ตาม แม้สหรัฐฯจะคืนความช่วยเหลือทางทหารที่เคยระงับให้แก่ไทย แต่นับจากหลังเหตุการณ์รัฐประหารมานั้น ความร่วมมือทางทหารระหว่างสองประเทศ ก็มีได้มีความใกล้ชิดมากขึ้นแต่อย่างใด เพราะแม้ไทยยังคงให้ความสำคัญกับการร่วมมือทางทหารกับสหรัฐฯ โดยเฉพาะการฝึกร่วมทางทหารภายใต้รหัส Cobra Gold, CARAT และ Blue Tiger แต่สิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ไทยได้ขยายความร่วมมือทางการทหารกับจีนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม²¹

2.2.2 ความร่วมมือกับจีน (ก่อนรัฐบาลทักษิณ)

หลังยุคสงครามเย็น นับตั้งแต่การร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเวียดนามรุกรานกัมพูชาจบลง ไทยกับจีนได้ขยายความร่วมมือจากด้านความมั่นคง ไปสู่ด้านเศรษฐกิจระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้กำหนดนโยบายการเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า

¹⁹Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011. Available from www.crs.gov

²⁰Ibid.

²¹Walter Lohman, Reinvigorating the U.S.-Thailand Alliance Backgrounder No2609 September 26 2011 [Online], 15 October 2011. Available from : <http://report.heritage.org/bg2609>

ขณะที่ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจได้รับการพัฒนามากขึ้นนั้น ความร่วมมือด้านการทหารยังเป็นเพียงแค่แลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างนายทหารสูง การร่วมมือด้านการข่าว และการจัดซื้ออาวุธ โดยนับตั้งแต่ปี ค.ศ.2534 ไทยได้สั่งซื้อ ระบบเรดาร์ควบคุมการยิง(Fire control radar) 25 ชุด ปืนต่อสู้อากาศยาน(Anti Aircraft Gun)แบบ Type-74 ขนาด 37 มิลลิเมตร 122 ชุด เรือส่งกำลังบำรุง(Support Ship) รุ่น ลิมิตัน 1 ลำ²³ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่น้อย เมื่อเทียบกับช่วงปลายยุคสงครามเย็น ที่ไทยต้องร่วมมือกับจีนในการแก้ไขปัญหาแกมพูชา ขณะเดียวกัน ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีน ในช่วงก่อนรัฐบาลทักษิณนั้น เป็นการอาศัยบทบาทของนายทหารที่เคยทำงานร่วมกับจีน ในสมัยร่วมกันแก้ไขปัญหาแกมพูชา โดยเฉพาะบทบาทพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เช่น ในสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา พลเอกชวลิตในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้อาศัยภูมิหลังการทำงานของตน เดินทางเยือน จีน เวียดนาม และลาว บ่อยครั้ง ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวได้ทำให้พลเอกชวลิตกลายเป็นศูนย์อำนาจแห่งใหม่ในรัฐบาลที่ไร้เสถียรภาพ เพราะการเปิดความสัมพันธ์กับต่างประเทศเป็นการสร้างโอกาสให้พลังทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเทศนั้น นำมาสร้างความสัมพันธ์กับพลเอกชวลิตแทนที่จะเป็นบุคคลอื่นในรัฐบาล²⁴

ต่อมาเมื่อสมัยพลเอกชวลิตเป็นนายกรัฐมนตรี คนที่ 22 ก็ได้พัฒนาความร่วมมือกับจีน โดยเมื่อ 21 ธันวาคม พ.ศ.2539 พลเอกฉือ ห่าวเถียน(Chi Haotian) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของจีน ได้เข้าพบพลเอกชวลิต และได้มอบเงินช่วยเหลือแก่ไทย 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และต่อมาภายหลังการอสัญกรรมของ เต็ง เสี่ยวผิง พลเอกชวลิตก็ได้เดินทางเยือนจีนเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศอาเซียน ในวันที่ 1-5 เมษายน พ.ศ. 2540 ซึ่งการเดินทางของพลเอกชวลิตในครั้งนี้

²²Ian Storey, *Southeast Asia and the Rise of China* (London, Routledge, 2011), p. 131.

²³SIPRI, Transfers of major conventional weapons: sorted by supplier. Deals with deliveries or orders made for year range 1991 to 2011 [Online], 15 October 2011. Available from : <http://www.sipri.org/databases/armstransfers/>

²⁴อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ , "ไทย," ใน *เอเชียรายปี 1996/2539*. (กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 154-164.

และเมื่อมาถึงสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย 2 ไทยกับจีนเริ่มได้มีการพัฒนาความร่วมมือในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยได้มีการเจรจาจัดทำแผนงานความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อแสวงหาประโยชน์ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2541 ผู้แทนฝ่ายไทยกับจีนได้ลงนามร่วมกันใน “แถลงการณ์ร่วมไทย – จีน ว่าด้วยแผนปฏิบัติการในศตวรรษที่ 21” (Joint Statement on a Plan of Action for the Twenty-First Century) แผนดังกล่าวนี้ได้มีการกำหนดให้มีการขยายความร่วมมือในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน อย่างรอบด้าน และสำหรับมิติทางการทหารนั้น ได้กำหนดให้ ไทยกับจีนกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยสร้างความไว้วางใจต่อกัน เช่น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์และความมั่นคง ส่งเสริมให้ฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศมีการปรึกษาหารือกันมากขึ้นในกิจการด้านความมั่นคง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างทหารของทั้งสองฝ่ายในการช่วยเหลือและกู้ภัยเพื่อมนุษย์ และการลดโอกาสของภัยพิบัติรวมทั้งการแลกเปลี่ยนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่างๆ”²⁶ และอาจกล่าวได้ว่าแผนความร่วมมือดังกล่าวนี้เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างกว้างๆที่ทำให้ไทยกับจีนพัฒนาความร่วมมือกันมากขึ้นอย่างรอบด้านในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม ในทางการปฏิบัตินั้น ยังไม่ได้มีการร่วมมือที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

²⁵ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, “ไทย,” ใน เอเชียรายปี 1998/2540 กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 123-136.

²⁶ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยแผนงานความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 ระหว่างไทยกับจีน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/16514(กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2541). (อัดสำเนา)

2.3 การขยายความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีน (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

เมื่อเข้าสู่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในปี พ.ศ.2544 ความร่วมมือทางการทหารระหว่างไทยกับจีน ได้พัฒนาขยายกว้างมากขึ้น โดยในระหว่างการเดินทางเยือนจีนของพันตำรวจโททักษิณ เมื่อวันที่ 27-29 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ได้มีการพบกับผู้นำจีน ทั้งประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมิน และนายกรัฐมนตรี จู รงจี(Zhu Rongji) ทั้งสองฝ่ายได้พอใจกับความร่วมมือไทยกับจีนในช่วงเวลาที่ผ่านมา และได้ย้ำให้ความสำคัญกับ“แถลงการณ์ร่วมไทย-จีน ว่าด้วยแผนปฏิบัติการในศตวรรษที่ 21” พร้อมทั้งเห็นพ้องที่จะนำโครงการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ในฐานะประเทศเพื่อนบ้าน บนหลักการของการเคารพและไว้วางใจซึ่งกันและกัน²⁷ และภายหลังการเดินทางเยือนจีนในครั้งนั้น รัฐบาลทักษิณได้มีการนำแนวทางการร่วมมือใน “แถลงการณ์ร่วมไทย-จีน ว่าด้วยแผนปฏิบัติการในศตวรรษที่ 21 มาพัฒนาความร่วมมือทางการทหารกับจีนมากขึ้น และได้ส่งผลต่อเนื่องให้หลายรัฐบาล จนถึงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ 1 พัฒนาความร่วมมือทางทหารกับจีนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นของการร่วมมือนั้น แบ่งเป็นดังนี้

2.3.1 ความร่วมมือด้านการปริกหารือในระดับนโยบายและแผน

ความร่วมมือในด้านนี้ได้เกิดขึ้นภายหลังจาก พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เดินทางไปเยือนจีนในวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ตามคำเชิญของพลเอก ฉือ เฮาเถียน(Chi Haotian) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รองประธานคณะกรรมการกลางทหาร(Vice Chairman of the Central Military Commission) พลเอกชวลิตได้กล่าวแนะนำกับพลเอกฉือว่า ทั้งสองฝ่ายควรมีการสร้างกลไกเพื่อแลกเปลี่ยนและร่วมมือทางทหารอย่างเป็นประจำ ขณะเดียวกันจะได้แลกเปลี่ยนมุมมองประเด็นระหว่างประเทศและภูมิภาคที่มีความกังวลร่วมกัน²⁸ ซึ่งพลเอกฉือได้สนับสนุนความคิดดังกล่าวของพลเอกชวลิต เพราะกลไกดังกล่าวจะช่วยพัฒนาสายสัมพันธ์ทางทหารไทยกับจีนในอนาคต²⁹

²⁷Xinhua News Agency, China, Thailand Issue Joint Communique [Online], 24 January 2012. Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010829/446397.htm>

²⁸Xinhua News Agency, Chinese, Thai Defense Ministers Hold Talks [Online], 24 January 2012. Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010621/421479A.htm>

²⁹Michael R. Chambers, 'The Chinese and the Thais are Brothers': the evolution of the Sino-Thai Friendships", in *Journal of Contemporary China*, 14,45, November, 2005, pp. 599-629.

ภาพที่ 1 พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ จับมือกับ นายเจียง เจ๋อหมิน ประธานาธิบดีจีน(ซ้าย)
ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2544³⁰

จากการพูดคุยระหว่างผู้นำทางทหารของทั้งสองประเทศในครั้งนั้น ได้ทำให้กระทรวงกลาโหมของไทยกับจีน ตกลงให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการในระดับนโยบายร่วมกันเป็นครั้งแรก มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 โดยการประชุมดังกล่าวจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง และสลับกันเป็นเจ้าภาพ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการประชุมดังกล่าวเป็นไปเพื่อ แลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นต่อประเด็นความมั่นคงในระดับโลกและภูมิภาค ก่อให้เกิดความเข้าใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน และนำมาสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินงานแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำทางทหาร ตลอดจนความร่วมมือทางทหารในด้านต่างๆ ให้มีนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น³¹ การประชุมดังกล่าวนี้ เป็นเสมือนกุญแจสำคัญที่ก่อให้เกิดการยกระดับขยายความร่วมมือกิจกรรมทางทหารระหว่างสองประเทศ ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น โดยสำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหมได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ และ

³⁰Xinhua News Agency, Chinese President Meets Thai Deputy PM[Online], 24 January 2012.
Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010622/421758.htm>

³¹กระทรวงกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9(กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม, 2553). (อัดสำเนา)

- 1 คณะกรรมการนโยบาย
- 2 คณะกรรมการอำนวยการและประสานงาน
- 3 คณะอนุกรรมการด้านการข่าว
- 4 คณะอนุกรรมการด้านการศึกษา
5. คณะอนุกรรมการด้านการฝึก
- 6 คณะอนุกรรมการด้านการส่งกำลังบำรุงร่วม
- 7 คณะกรรมการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
- 8 คณะอนุกรรมการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 9 คณะอนุกรรมการด้านการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆที่มีใช้สงคราม³²

2.3.2 ความร่วมมือด้านการศึกษา กองทัพบกได้เคยจัดที่นั้งการศึกษาหลักสูตรประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ให้กับกองทัพจีน ในปีงบประมาณ พ.ศ.2541 ชุดที่ 76 และปีงบประมาณ พ.ศ.2544 ชุดที่ 79 ชุดละ 1 นาย รวมเป็น 2 นาย ขณะเดียวกันกองทัพบกได้ส่งกำลังพลเข้ารับการศึกษากับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการข่าวต่างประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2541 โดยศึกษาหลักสูตรภาษาจีน ณ สถาบันภาษาเมืองลั่วหลง และศึกษาต่อในหลักสูตร National Security and Military Command เพื่อบรรจุเป็น ผู้ช่วยทูตทหาร 3 นาย ได้แก่ พันเอก ทศพร หอมเจริญ พันเอกสิริพจน์ อำไพกุล และพันเอกรักษพล จันทรเหลือง และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 กองทัพไทยได้รับแจ้งที่นั้งการศึกษาจากกระทรวงกลาโหมจีน ได้แก่ หลักสูตร National Security and Military Command จำนวน 3 ที่ หลักสูตร Chinese Language Course จำนวน 1 ที่ หลักสูตร Air Force Senior Course จำนวน 1 ที่ และหลักสูตรภาษาจีนขั้นต้น ณ มหาวิทยาลัย หัวเฉียว วิทยาเขตจีเหมย์ เมืองเซี่ยะเหมิน ขณะที่ในส่วนกองทัพเรือ มีผู้สำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศจีน เช่น พลเรือตรีโองการ วิชัยกุล(18 มีนาคม พ.ศ. 2542 - 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2543) นาวาเอกชินนทร์ ผดุงเกียรติ(31 สิงหาคม.พ.ศ.2544 - 1 กันยายน พ.ศ. 2545) นาวาเอกจิรพล ว่องวิทย์(29 สิงหาคม พ.ศ.2545-16 กรกฎาคม พ.ศ. 2546) นาวาเอก

---

³²รักษพล จันทรเหลือง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี(กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2550), หน้า 44.

นอกจากนั้น เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2547 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับร่างข้อตกลงว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าของจีนแก่ประเทศไทย ในการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์สำหรับการเดินทางทหารของไทย ซึ่งผู้นำกองทัพของทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามข้อตกลงในการประชุมคณะกรรมการนโยบายกลาโหมครั้งที่ 32 เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2547 โดยจีนได้มอบ ชุดอุปกรณ์การสอนภาษาจีน 4 รายการหลัก ได้แก่ 1)ระบบมัลติมีเดีย สำหรับการเรียนภาษา 36 ที่นั่ง 1 ชุด กับกองทัพเรือ 2)ระบบการเรียนภาษา 24 ที่นั่ง จำนวน 2 ชุด กับกองทัพบก และโรงเรียนเตรียมทหาร 3)ตำราเรียนภาษาจีน 500 ชุด แบ่งให้กองทัพเรือ 220 ชุด กองทัพบก 140 ชุด โรงเรียนเตรียมทหาร 140 ชุด 4)วีดิทัศน์ประกอบการเรียนภาษาจีน 24 ชุด แบ่งให้ กองทัพเรือ 10 ชุด กองทัพบก 7 ชุด และโรงเรียนเตรียมทหาร 7 ชุด³⁴

ความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างสองกองทัพ ได้รับการพัฒนามากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อพลโท หวาง สี่ปิ่น ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ ได้ใช้โอกาสจากการเดินทางมาประชุมหัวหน้าสถาบันการศึกษาด้านการป้องกันประเทศ ครั้งที่ 13 (ARF : ASEAN Regional Forum Heads of Defense Universities/ Colleges/ Institute Meeting) ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2-6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 และเข้าพบหารือกับพลเอก ฤชงค์ รัตนวรรณ ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาด้านการป้องกันประเทศของสองกองทัพ ซึ่งผลการหารือได้มีความเห็นร่วมกันว่าจะสร้างกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกันอย่างเป็นรูปธรรมเกิดขึ้น

จากผลการหารือในครั้งนั้น ต่อมาในวันที่ 11 ธันวาคม และ 29 ธันวาคม พ.ศ.2552 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญทหารของจีน ประจำไทย มาปรึกษาหาแนวทางในการดำเนินการ และได้เชิญคณะอนุกรรมการด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหม ตามแผนงาน

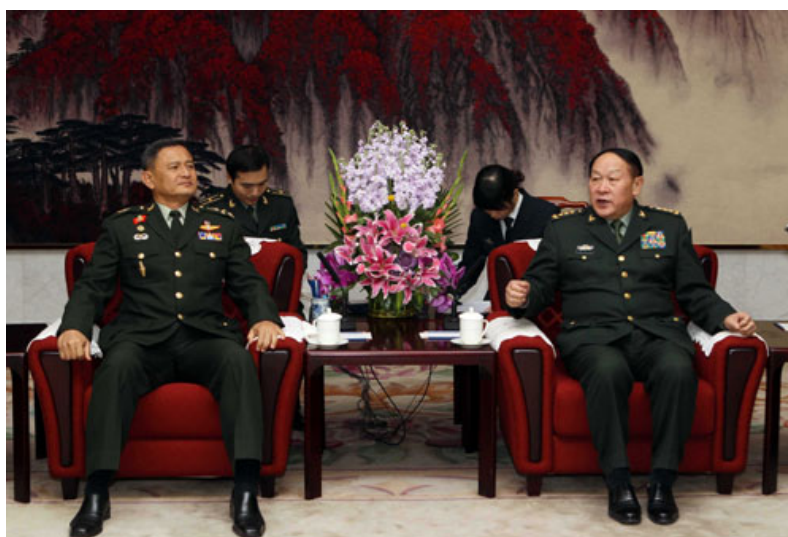
³³ กระทรวงกลาโหม, รายงานการดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ สายที่ 5 ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง 20-23 กุมภาพันธ์ 2549 โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2548 (วปอ.2548) (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2548). (ัดสำเนา)

³⁴ รัชพล จันทรเหลือง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี(กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2550), หน้า 44.

ว่าง

กัน

ภาพที่ 2 พลเอกภูซงค์ รัตนวรรณ(ซ้าย) พบกับ พลเอกเหลียง กวงเฉียง(ขวา) รัฐมนตรีกลาโหมของจีน ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 23 มีนาคม พ.ศ.2553 ³⁶

³⁵สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความที่ นร 0505/4089 การจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพอไทย กับ มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน 9 มีนาคม 2553(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2553) (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

³⁶Xinhua News Agency, Chinese defense minister vows to advance relations with Thailand [Online], 24 January 2012. Available from http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2010-03/23/c_13221900.htm

ในรายละเอียดของบันทึกความร่วมมือดังกล่าวนี้ ได้กำหนดไว้ว่า 1) ให้ผู้บริหารของทั้งสองฝ่ายประชุมร่วมกันทุกสองปี 2) มีการแลกเปลี่ยนผู้สอนและผู้บรรยายในทุกสองปี 3) ผู้แทนนายทหารนักเรียนจะเยี่ยมเยือนระหว่างกัน 4) จัดประชุมวิจัยและสัมมนา 5) แลกเปลี่ยนสิ่งตีพิมพ์และข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนเช่นนี้ ได้แสดงให้เห็นว่าความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างสองกองทัพนั้น มีการพัฒนาที่มากขึ้น เพราะมีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือในทุกระดับ ซึ่งจะส่งทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสองกองทัพ³⁷

และจากการขยายความร่วมมือที่มากขึ้นนี้ ส่งผลให้เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 จีนได้เสนอทุนการศึกษาจำนวน 20 ทุน ระหว่างปีการศึกษา 2554-2555 และ ระหว่างปีการศึกษา 2555-2556 ให้กับไทย

ตารางที่ 2 ทุนการศึกษาทางทหารที่จีนให้แก่ไทย ปีการศึกษา 2554-2555³⁸

ลำดับ	หลักสูตร	ชั้นยศ	จำนวน	หน่วยที่รับทุน
1	Defense and Strategic Studies Course	พ.ท.-พ.อ.	3	จับสอบรวม
2	Young Officers Training Course	ร.ต.-ร.ท.	1	สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
3	Army Command and Staff Course	ร.อ.-พ.ต.	1	กองทัพบก
4	Course of Motorized Infantry Company Commander	ร.ท.-ร.อ.	1	กองทัพบก
5	Anti-aircraft Gun Battery Commander	ร.ท.-ร.อ.	1	กองทัพเรือ
6	Naval Command and Staff Course	ร.อ.-น.ต.	1	กองทัพเรือ
7	Naval Junior Staff Basic Course	ร.อ.-น.ต.	1	กองทัพเรือ

³⁷ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล, “บันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน,” เสนาธิปไตย 59,3 (กันยายน – ธันวาคม 2553): 78-84.

³⁸สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, บันทึกข้อความ ที่ กท 0303/2222 วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2554. สปจ., เสนอทุนการศึกษาในปี 2554-2555 และปี 2555-2556 [ออนไลน์], 15 ธันวาคม 2554. แหล่งที่มา <http://ndsi.rtarf.mi.th/>

8	Air Force Command and Staff Course	ร.อ.-น.ต.	1	กองทัพอากาศ
9	Basic Course for Air Force Staff Officer	ร.ท.- ร.อ.	1	กองทัพอากาศ
10	Course of Military Physical Education	ไม่จำกัด	1	กองทัพบก
11	Course for Infantry (Mechanized)Platoon Leaders	ร.ต.-ร.ท.	1	กองทัพบก
12	Chinese Wushu Course	ไม่จำกัด	1	กองทัพบก
13	Advanced Chinese Course	สัญญาบัตร	2	สถาบัน วิชาการ ป้องกัน ประเทศ
14	Intermediate Chinese Course	สัญญาบัตร	2	สถาบัน วิชาการ ป้องกัน ประเทศ กองทัพบก
15	Primary Chinese Course	สัญญาบัตร	2	จัดสอบรวม
รวมทั้งหมด			20	

2.3.3 ความร่วมมือด้านการฝึกร่วมผสม แรกเริ่มนั้น ไทยได้เชิญจีนเข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึก คอบร้าโกลด์(Cobra Gold) ในปี พ.ศ.2545 ขณะเดียวกัน ไทยก็ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ซ้อมรบของจีน ทั้ง “Northern Sword” ในปีพ.ศ.2546 และ “Iron Fist” ในปี พ.ศ. 2547³⁹ ภายหลังจากการที่จีนได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การฝึก คอบร้าโกลด์ ในปี พ.ศ.2545 ทำให้ต่อมาในปลายเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 กองทัพเรือของไทยกับจีนจึงได้จัดการฝึกซ้อมปฏิบัติการช่วยเหลือและกู้ภัยทางทะเลร่วมกันเป็นครั้งแรก ภายใต้อิทธิพล “ มิตรภาพไทย-จีน ค.ศ.

³⁹Ian Storey, “China and Thailand: Enhancing Military-Security Ties in the 21st Century,” China Brief 8,14 (July 3, 2008)

จากความสำเร็จในการฝึกดังกล่าว พลเอก หม่า เสี่ยวเตียน (Ma Xiaotian) รองประธานกรมเสนาธิการใหญ่(Deputy Chief of General Staff)ของกองทัพจีน ได้กล่าวต่อ พลโทไปฏุก บุนนาค ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการสงครามพิเศษว่า

“ความสัมพันธ์จีน-ไทย เป็นตัวอย่างของการอยู่ร่วมกันระหว่างประเทศที่มีระบบสังคมแตกต่างกัน และเป็นหนึ่งในความสัมพันธ์ทวิภาคีที่ดีที่สุดระหว่างจีนกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

ขณะที่พลโทไปฏุก บุนนาค ได้กล่าวว่า

---

⁴⁰จุลชีพ ชินวรรณ, 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ. 2518-2553 : อดีต ปัจจุบัน อนาคต. หน้า 104-105.

⁴¹Xinhua News Agency, Undefined [Online], 24 January 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english/2007-07/16/content_6384879.htm

⁴²Xinhua News Agency, Thai-Chinese special forces launch anti-terror combined training [Online], 25 May 2011. Available from : http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2008-07/12/content_1389560.htm

⁴³Xinhua News Agency, China Thailand hold joint military drill, [Online], 3 May 2011. Available from : http://www.chinadaily.com.cn/photo/2010-10/11/content_11395287.htm

“ไทยกับจีนมีประวัติศาสตร์ของการติดต่อกันมายาวนาน ทหารกองทัพไทยกับจีนยังคงมีการแลกเปลี่ยนและร่วมมืออย่างใกล้ชิด การร่วมมือกันระหว่างหน่วยรบพิเศษ จะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และยกระดับความเป็นมิตรระหว่างกัน”⁴⁴

จากคำพูดของผู้นำทางทหารที่กล่าวต่อกันนั้น สะท้อนให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างไทยกับจีนได้พัฒนามากขึ้น โดยอาศัยรากฐานความร่วมมือที่ไทยกับจีนได้เคยร่วมกันแก้ไขปัญหา กัมพูชา ที่ได้มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และไม่ได้คำนึงความแตกต่างของระบอบการปกครองที่ทั้งสองประเทศแตกต่างกัน ขณะเดียวกัน นโยบายของการพูดผู้นำทหารของจีน ยังเป็นการส่งสัญญาณไปถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ ว่าสามารถจะร่วมมือกับจีนได้อย่างเป็นมิตร และแม้ว่าการฝึกในครั้งที่สามนี้ จะมีกำลังพลของทั้งสองฝ่ายเข้าร่วมเพียงแค่ 120 นาย ซึ่งถือว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับการฝึกร่วมของไทยกับสหรัฐฯ แต่การฝึกดังกล่าวนี้ ก็ได้สะท้อนทิศทางความร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจ ที่เคลื่อนจากสหรัฐฯ มาสู่จีนมากขึ้น ขณะเดียวกัน การฝึกดังกล่าวอาจจะเป็นจุดเริ่มต้น ของการขยายความร่วมมือทางทหารของจีนไปสู่อาเซียน รวมไปถึงเอเชียแปซิฟิก

ภาพการฝึกร่วมผสม “Strike 2010”

ภาพที่ 3 วางแผนการฝึกร่วมกันในพื้นที่อาคารจำลอง ⁴⁵

⁴⁴Xinhua News Agency, Ma Xiaotian meets Thai army special force commander, [Online] 25 May 2011. Available from : <http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/12/content4313868.htm>

ภาพที่ 4 ฝึกซ้อมผสมในพื้นที่อาคารจำลอง⁴⁶

ภาพที่ 5 การฝึกโรยตัวด้วยเชือกจากเฮลิคอปเตอร์⁴⁷

---

⁴⁵ Witnessing Sino-Thai special force joint anti-terror military training [Online], 25 May 2011. Available from http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/15/content_4318807_12.htm

⁴⁶ Witnessing Sino-Thai special force joint anti-terror military training [Online], 25 May 2011. Available from : http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/15/content_4318807_11.htm

ภาพที่ 6 การร่วมกันฝึกยิงเป้าด้วยปืนไรเฟิล⁴⁸

ภาพที่ 7 แลกเปลี่ยนความรู้ด้านอาวุธและยุทธโศปกรณ์⁴⁹

---

⁴⁷Witnessing Sino-Thai special force joint anti-terror military training [Online], 25 May 2011.
Available from : http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/14/content_4313871.htm

⁴⁸Witnessing Sino-Thai special force joint anti-terror military training [Online], 25 May 2011.
Available from : http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/14/content_4313875_3.htm

⁴⁹Witnessing Sino-Thai special force joint anti-terror military training [Online], 24 May 2011.

ขณะที่กองทัพเรือ นับตั้งแต่ที่ได้มีการฝึกทางทะเลร่วมกันในปี พ.ศ.2548 ต่อมาก็ได้มีการฝึกร่วมระหว่างหน่วยนาวิกโยธิน โดยในระหว่างการประชุมคณะกรรมการนโยบายร่วมมือด้านความมั่นคง ระหว่างกลาโหมของไทยกับจีน ครั้งที่ 8 ในวันที่ 19-22 ตุลาคม พ.ศ.2552 จีนได้เสนอให้มีการจัดการฝึกผสมระหว่างหน่วยนาวิกโยธิน โดยจะส่งเรือยกพลขึ้นบก และรถหุ้มเกราะเข้าร่วมฝึกผสมที่ อำเภอสตึ๊ตทึบ จังหวัดชลบุรี เป็นระยะเวลาประมาณ 20 วัน ทั้งยังต้องการให้มีการฝึกผสมด้วยกำลังขนาดใหญ่และพร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่าย แต่ฝ่ายไทยมีความห่วงใยถึงหลักนิยามที่แตกต่างกัน จึงควรให้ทั้งสองฝ่ายทำการศึกษาในรายละเอียดร่วมกันก่อน ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 21-25 กรกฎาคม พ.ศ.2553 ได้มีการจัดการประชุมหารือการฝึกผสมระหว่าง กองทัพเรือกับหน่วยนาวิกโยธินของจีน โดยในการประชุมดังกล่าว ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงเพื่อความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งเป็นข้อสรุปที่จะให้มีการจัดการฝึกผสม ภายใต้รหัส “Blue Strike 2010” ระหว่างวันที่ 26 ตุลาคม ถึง 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2553⁵⁰

การฝึกในชื่อรหัสดังกล่าวนี้ ใช้พื้นที่ฝึกบริเวณ จังหวัด ชลบุรี ระยอง และจันทบุรี และอ่าวไทยตอนบน ซึ่งในการฝึกดังกล่าว ฝ่ายไทยได้จัดกำลังจาก กองบัญชาการอำนวยการฝึก 141 นาย และผู้เข้ารับการฝึก 150 นาย พร้อมยุทธโศปกรณ์ เรือยาง 20 ลำ เรือระบายพลขนาดใหญ่ 2 ลำ เฮลิคอปเตอร์ปราบเรือดำน้ำ 1 ลำ และหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ 38 นาย พร้อมเรือยาง 4 ลำ ขณะที่ นาวิกโยธินจีน จัดกำลังพลเข้าร่วมการฝึก 128 นาย ซึ่งประเด็นของการฝึกประกอบด้วย การลาดตระเวนรณยนต์และการต่อต้านการข่มขบวณยานยนต์ การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ/สถานที่สำคัญ และการต่อต้านการข่มขึง การปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่เป้าหมาย การรบในพื้นที่เขตเมือง การตรวจค้นและเก็บกู้วัตถุระเบิด การยิงอาวุธด้วยกระสุนจริง การโจมตีใบบนด้วยเรือยาง การช่วยเหลือและชิงตัวประกัน และการสัมมนาการปฏิบัติการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก⁵¹

และในการฝึกดังกล่าว เป็นครั้งแรกที่หน่วยนาวิกโยธินของจีนได้ฝึกผสมร่วมกับกำลังทหารต่างชาติในพื้นที่นอกประเทศ ซึ่งพลเรือตรีสมปอง สังข์สุวรรณ ผู้บัญชาการกองพลนาวิกโยธิน ได้กล่าวว่า การฝึกผสมจะส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างไทยกับจีนและจะช่วยผดุง

Available from : http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/09/content_4312780_4.htm

⁵⁰กระทรวงกลาโหม, ความร่วมมือทางทหารระหว่าง กน.ไทย กับ กน.สาธารณรัฐประชาชนจีน(กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนกลาโหม, 2554), อัดสำเนา.

⁵¹เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ภาพการฝึกผสม “Blue Strike 2010”

ภาพที่ 8 พิธีเปิดการฝึก⁵³

ภาพที่ 9 การฝึกเข้าตีโฉบฉวยด้วยเรือยาง⁵⁴

⁵²Xinhua News Agency, Chinese, Thai marines conduct joint training [Online] 22 January 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2010-10/28/c_13580408.htm

⁵³กองทัพเรือ, [ออนไลน์], 28 กันยายน 2554. แหล่งที่มา
<http://www.navy.mi.th/marines/activity/531028/mywebalbum/index.html>

จากการฝึกของนาวิกโยธินไทยกับจีนในรหัส “Blue Strike 2010” ทำให้พบข้อสังเกตในขณะประชุมหารือเพื่อเตรียมการฝึกว่า จีนมีความต้องการอย่างมากที่จะให้มีการฝึกร่วมกับทหารของไทย และยังต้องการทำให้ขนาดการฝึกมีขนาดใหญ่ มากกว่าที่ฝ่ายไทยต้องการฝึกด้วย ซึ่งความต้องการของจีนนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการของจีนที่จะเรียนรู้เทคนิคและยุทธวิธีของหน่วยนาวิกโยธินไทย ซึ่งได้เรียนรู้มาจากสหรัฐฯและมิตรประเทศอื่นของไทย ขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการ ที่จะสร้างความคุ้นเคยต่อการใช้กำลังทหารในภูมิภาคชายฝั่งทะเลตอนใต้ของจีน

2.3.4 ความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุงร่วม คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลทักษิณได้ลงมติวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2544 จัดซื้อดินขั้วจรวดจากจีน ส่วนที่ 1 พร้อมหาง และส่วนที่ 2 ของจรวดขนาด 40 มิลลิเมตร 10,000 ชุด มูลค่า 15,689,144 บาท โดยวิธีซื้อรัฐบาลต่อรัฐบาล ซึ่งจีนได้แจ้งว่าจะมอบสิ่งของบางรายการให้แก่ไทย โดยไม่คิดมูลค่า เช่น ดินขั้วจรวด ส่วนที่ 1 พร้อมหางของจรวดขนาด 40 มิลลิเมตร และส่วนที่ 2 ของขนาดจรวด 40 มิลลิเมตร จำนวนเลขงานละ 5 ชุด เอกสารคำแนะนำการใช้งานเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพของดินขั้วจรวดแต่ละเลขงาน ซึ่งรับรองโดยโรงงานผู้ผลิตเป็นภาษาอังกฤษ จำนวนเลขงานละ 5 ชุด⁵⁴ ขณะเดียวกัน ยังได้ซื้อกระสุนปืนเล็ก ขนาด 5.56 มิลลิเมตร ชนิดธรรมดา มีแกนเหล็ก จำนวน 2,500,000 นัด มูลค่า 23,870,375 บาท และจีนได้มอบสิ่งของเพิ่มเติมให้แก่ไทย โดยไม่คิดมูลค่า ได้แก่ 1) กระสุนปืนเล็กขนาด 5.56 มิลลิเมตร ชนิดธรรมดา มีแกนเหล็ก จำนวนเลขงานละ 800 นัด เพื่อใช้ในการยิงทดสอบ 2) รายงานผลการตรวจสอบของโรงงานผู้ผลิตเป็นภาษาอังกฤษ จำนวนเลขงานละ 5 ชุด 3) คู่มือทางเทคนิคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนอย่างละ 10 ชุด 4) แผ่นเหล็กชนิดเหล็กกล้าอ่อน SAE 1010 ความแข็ง RB 55 –RB 70 ความหนา

⁵⁴ Chinese and Thai marines kick off comprehensive drill [Online], 28 September 2011.

Available from : http://eng.mod.gov.cn/Photos/2010-11/11/content_4207044.htm

⁵⁵ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/3483 วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เรื่อง รายงานผลการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548), (ัดสำเนา).

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จีนได้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแบบให้เปล่า 3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2547 คณะรัฐมนตรีรัฐบาลทักษิณ มีมติเห็นชอบร่างพิธีสารระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย กับ กระทรวงกลาโหมจีน เรื่องการให้ความช่วยเหลือทางทหารแบบให้เปล่าแก่ไทย โดยทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในข้อตกลงให้มีการข้อมยุทธโปกรณ์จำนวน 2 รายการ ได้แก่ รถถัง T69-II จำนวน 5 คัน ปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานขนาด 57 มิลลิเมตร จำนวน 24 ชุด โดยเมื่อวันที่ 21-25 มีนาคม พ.ศ.2548 มีคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการคัดเลือก และบรรทุกยุทธโปกรณ์ทางทหาร กระทรวงกลาโหมจีนได้เดินทางมาไทย เพื่อเคลื่อนย้ายยุทธโปกรณ์ดังกล่าวไปข้อมที่จีน ขณะเดียวกัน เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2548 เจ้าหน้าที่ของฝ่ายไทย 14 นาย ได้เดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรมการข้อมที่เมือง Shijiazhuang และเมื่อปี พ.ศ.2545 กองทัพเรือได้จัดจ้างต่อเรือ OPV จำนวน 2 ลำ คือเรือหลวงปัตตานี และ เรือหลวงนราธิวาส ต่อมาเมื่อปี 2547 จีนเสนอขายเรือ OPV เพิ่มเติมอีกจำนวน 2 ลำ และเรือฟรีเกตเบา 20 ลำ ให้กลาโหมไทยพิจารณา

57

นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลทักษิณ ยังมีมติวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2545 อนุมัติให้กระทรวงกลาโหมจัดซื้อจรวด ขนาด 40 มิลลิเมตร ชนิดระเบิดต่อสู้รถถัง 69 หรือ แบบ พีจี-7 จำนวน 3,684 นัด มูลค่า 13,784,422.80 บาท ด้วยวิธีรัฐบาลต่อรัฐบาล ทั้งนี้ จีนได้เสนอมอบสิ่งของให้ไทยโดยไม่คิดมูลค่าได้แก่ 1)จรวดขนาด 40 มิลลิเมตร ชนิดระเบิดต่อสู้รถถัง แบบ 69 ให้จำนวน 50 นัด 2) แผ่นเกราะตามมาตรฐานโรงงานผู้ผลิต ความหนา 100 มิลลิเมตร 3)รายงานผลการตรวจสอบของโรงงานผู้ผลิต เป็นภาษาอังกฤษ จำนวนเลขงานละ 5 ชุด 4)คู่มือทางเทคนิค เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนอย่างละ 10 ชุด 5)จรวดที่ใช้ในการตรวจสอบ เลขงานละ

⁵⁶ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ นร 0205/13420 วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2544 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อกระสุนปืนเล็ก) (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2544), (อัดสำเนา).

⁵⁷ พันเอกวิฑูรย์ พลจันทร์เหลือง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ใน ห้วง ๑๐ ปี, หน้า 51.

ขณะที่อาวุธยุทโธปกรณ์ขนาดใหญ่ นั้น รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้มีความพยายามในการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากจีน ผ่านการค้าระบบแลกเปลี่ยนสินค้า(Barter Trade) โดยในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีความร่วมมือเอเชีย(Asia Cooperation Dialogue – ACD) ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 21-22 มิถุนายน พ.ศ.2547 ผู้นำของจีนแจ้งให้ทราบว่า จีนพร้อมที่รับซื้อลำโอบแห่งของไทย โดยแลกเปลี่ยนกับอาวุธยุทโธปกรณ์จากจีน ซึ่งในการเจรจาในขั้นตอนดังกล่าวในตอนแรกนี้ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้แทนฝ่ายไทย ไปเจรจากับฝ่ายจีน⁶⁰ โดยในการเจรจากับจีนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2547 ฝ่ายไทยต้องการยานลำเลียงพลหุ้มเกราะดี้อย่าง(APC-Armored Personnel Carrier) ซึ่งกองทัพต้องการ 96 คัน กองทัพเรือ 24 คัน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 48,382,052 ดอลลาร์สหรัฐ (คิดอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ 40 บาท)⁶¹ อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวไม่สามารถทำได้สำเร็จ

ส่วนกองทัพเรือ ได้ลงนามในข้อตกลงซื้อขายระบบอาวุธปล่อยนำวิถีพื้น-สู่-พื้น (Surface to Surface Missile) แบบ C-802 A กับ รัฐบาลจีน เพื่อทดแทนแบบ C-801 พร้อมลูกอาวุธปล่อยฯ ให้กับเรือฟริเกตแบบ 035 HT ชุดเรือหลวงเจ้าพระยา มูลค่า 1,600 ล้านบาท โดยจีนมีบริษัท China National Precision Machinery Import and Export Corporation เป็นผู้รับมอบในการ

⁵⁸ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/9462 วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด) (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2545), (ัดสำเนา).

⁵⁹ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/14020 วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2546 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด) (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546), (ัดสำเนา).

⁶⁰ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/9235 วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เรื่อง การเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของนายกรัฐมนตรี (21-22 มิถุนายน พ.ศ.2547) (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547), (ัดสำเนา).

⁶¹ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนมาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี วันที่ 17 มีนาคม 2548 รายงานผลการเจรจาซื้อขายลำโอบแห่งกับสาธารณรัฐประชาชนจีน (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2548), (ัดสำเนา).

ขณะที่การจัดซื้อเรือดำน้ำที่ฝ่ายไทยมิได้มีการหารือในเรื่องดังกล่าวกับจีน รองผู้อำนวยการกองเอเชีย สำนักวิเทศสัมพันธ์ กระทรวงกลาโหมของจีนได้กล่าวว่า จีนให้ความสำคัญยิ่งต่อการเสนอขายเรือดำน้ำรุ่น 039 A⁶³ ให้แก่ฝ่ายไทย โดยจีนได้เตรียมความพร้อมรับนายทหารจากกองทัพเรือจำนวน 10 นาย เข้ารับการฝึกหลักสูตรเบื้องต้นในโรงเรียนเรือดำน้ำ ของจีน ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 และไม่ว่ากองทัพเรือไทยจะตัดสินใจซื้อเรือดำน้ำจากจีน หรือไม่ก็ตาม จัปยืนยันที่จะสนับสนุนไทยในการ เสริมสร้างกองทัพเรือให้มีความเข้มแข็ง และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับสำหรับไทยฝ่ายจีนจะเปิดหลักสูตรเรือดำน้ำระยะเวลา 3 เดือนให้กับกองทัพเรือไทยในปี 2554⁶⁴

2.3.5 ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

กองทัพไทยได้มีการร่วมมือกับจีน ในการพัฒนาอุตสาหกรรมประเทศ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของไทย ได้ลงนามในข้อตกลงจัดซื้อเทคโนโลยีระบบจรวดหลายลำกล้อง (Multiple Launch Rocket Systems - MLRS) แบบ WS-1B จากจีน ด้วยวิธีการซื้อแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล จำนวน 9 ชุด โดยไทยได้ดำเนินการจัดตั้งโครงการวิจัยและพัฒนาจรวดเพื่อความมั่นคง พ.ศ.2550-2559 รองรับ⁶⁵ และมีสถาบันเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ(องค์การมหาชน)เป็น

⁶² สำนักนโยบายและแผนกลาโหม, ความร่วมมือทางทหารระหว่าง กท.ไทย กับ กท.สาธารณรัฐประชาชนจีน(สปจ) เมษายน 2554 (กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนกลาโหม, 2554), (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

⁶³ เรือดำน้ำรุ่นนี้ อยู่ในชั้นหยวน(Yuan) เป็นเรือดำน้ำดีเซลที่ทันสมัยที่สุดของจีน และเป็นรุ่นที่มีกา

ทำให้เรือดำน้ำรุ่นดังกล่าว สามารถปฏิบัติการได้นานขึ้น

⁶⁴ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2553), (อัดสำเนา).

⁶⁵ กระทรวงกลาโหม, รายงานผลการดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 5-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ของ นักศึกษาหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 2551 สายที่ 2 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ภาคการทหาร (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2552), หน้า 10.

- 1) ไทยส่งนักวิจัยไปสังเกตการณ์การผลิต และส่งผู้แทนกองทัพออกไปดูระบบจรวดรวมทั้งฝึกการใช้งานและยิงทดสอบ
- 2) จีนส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษากับไทย และสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศสั่งซื้อเครื่องมือและระบบจรวดจากจีนเพื่อมาติดตั้งในการปฏิบัติการ⁶⁶

ภาพที่ 10 ระบบจรวดหลายลำกล้องแบบ WS-1B ของจีน ⁶⁷

⁶⁶ กระทรวงกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2553), (อ้างสำเนา).

⁶⁷ Military [Online], 28 September 2011. Available from : <http://www.globalsecurity.org/military/world/china/ws-1-pics.htm>

ตารางที่ 3 คุณสมบัติของจรวดหลายลำกล้อง แบบ WS-1B⁶⁸

รายละเอียด	คุณสมบัติ
เส้นผ่าศูนย์กลางของจรวด	30.2 ซม.
ความยาวของจรวด	637.6 ซม.
น้ำหนักรวมของจรวด	725 กิโลกรัม
น้ำหนักหัวรบ	150 กิโลกรัม
ชนิดของหัวรบที่ใช้ติดตั้ง	Armor-defeating & killing double-use cluster Comprehensive effect cluster Fuel air explosive Lethal blasting incendiary Lethal blasting Sensor-fused cluster
รูปแบบการปล่อยจรวด	ฐานปล่อยติดตั้งบนรถบรรทุก กำหนดองศาในการยิงเป็นเส้น ทแยงมุม และสามารถยิงเป็นชุดต่อเนื่อง หรือ ยิงทีละนัด
ระยะหวังผลสูงสุด	180 กิโลเมตร
ระยะหวังผลต่ำสุด	60 กิโลเมตร

ในระหว่างการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่าง
กระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวงกลาโหมจีน ครั้งที่ 9 ฝ่ายไทยได้เสนอขอรับการสนับสนุนจากจีน
3 ข้อคือ 1) ที่นั้งการศึกษาชั้นนายร้อยและชั้นนายพัน ด้านจรวดนำวิถี หลักสูตรละ 1 ที่นั้ง 2) การ
ใช้สนามทดสอบจรวดนำวิถี รวมทั้งหลักและองค์ความรู้ในการใช้สนามทดสอบจากจีน และ 3)
การวิจัยและพัฒนาและการสนับสนุนอาวุธและยุทธโปกรณ์ที่จีนมีใช้ในกองทัพจีน รวมถึง
เทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบจรวดนำวิถีและระบบพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทาง
ทหาร(Command, Control, Communications, Computer, Intelligence, Surveillance and

⁶⁸ Military [Online], 28 September 2011. Available from :
<http://www.globalsecurity.org/military/world/china/ws-1-specs.htm>

2.3.6 ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จีนได้ประสานกระทรวงการต่างประเทศของไทย ในการเสนอให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการเก็บกู้ทุ่นระเบิด และมอบอุปกรณ์ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดจำนวนหนึ่งให้กับกองทัพไทย ซึ่งจีนส่งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการเก็บกู้ทุ่นระเบิด 10 คน มาฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ทหารของไทย 30 คน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึง กันยายน พ.ศ.2548⁷⁰

สรุป

จากรายละเอียดของความร่วมมือที่ได้อธิบายมานั้น ทำให้พบว่าทิศทางการต่างประเทศของไทยตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองมาจนถึงสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1 นั้น ไทยได้ดำเนินนโยบายที่อิงอยู่กับมหาอำนาจมาโดยตลอด ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองคือมหาอำนาจในยุโรป และ ญี่ปุ่น ต่อมาในยุคสงครามเย็น ไทยก็ได้อิงอยู่กับสหรัฐฯ ซึ่งต่อมาภายหลังจากสหรัฐฯถอนทหารออกจากสมรภูมิเวียดนาม ไทยก็ได้เริ่มที่จะดำเนินนโยบายเคลื่อนเข้าหาจีนมากขึ้น ทั้งนี้ เงื่อนไขที่จะทำให้ไทยเลือกดำเนินนโยบายเข้าหามหาอำนาจนั้น จะขึ้นอยู่กับว่า ผู้นำไทยมองปัญหาความมั่นคงที่เผชิญอยู่อย่างไร และสามารถร่วมมือกับมหาอำนาจใดได้ โดยผลของการร่วมมือนั้น จะช่วยแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่ไทยต้องเผชิญอยู่ ขณะเดียวกัน ความช่วยเหลือจากมหาอำนาจนี้ ได้ช่วยทำให้สถานะอำนาจทางการเมืองของผู้นำมั่นคงมากขึ้น เช่นในยุคของสงครามเย็น

และเมื่อเข้าสู่หลังยุคสงครามเย็น ไทยก็ยังดำเนินนโยบายที่ให้ความสำคัญกับมหาอำนาจเช่นเดิม แต่เงื่อนไขของการดำเนินนโยบายนั้นเปลี่ยนไป เนื่องจากในยุคสงครามโลกและสงครามเย็น เงื่อนไขของการเข้าร่วมมือทางทหารกับมหาอำนาจของไทยนั้น ผู้นำไทยพิจารณาจากปัญหาภัย

⁶⁹ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2553), (ัดสำเนา).

⁷⁰ รัชพล จันทร์เหลือง, บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี, หน้า 51-52.

แต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นลงนั้น เงื่อนไขดังกล่าวได้เปลี่ยนไป ผู้นำไทยไม่สามารถนำปัจจัยเหมือนในยุคสงครามเย็น มากำหนดนโยบายเพื่อสร้างความผูกพันกับมหาอำนาจได้อีกต่อไป แต่ได้อาศัยเงื่อนไข ปัญหาการก่อการร้ายข้ามชาติ มาสร้างความร่วมมือกับสหรัฐฯ เพื่อรับผลประโยชน์จากความช่วยเหลือด้านการทหารและเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน ไทยยังได้อาศัยเงื่อนไขดังกล่าว ไปร่วมมือทางทหารกับจีนด้วย

บทที่ 3

ปัจจัยภายในที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

บทนี้จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึง ปัจจัยภายในประเทศที่ทำให้ไทยสร้างความร่วมมือทางทหารกับจีน ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1 โดยจะแบ่งประเด็นในการศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยทางการเมือง และ 3) ปัจจัยทางทหาร

3.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยนี้เกิดจากการกำหนดค่าเงินบาทของไทย ได้อิงกับระบบตะกร้าเงินที่ขึ้นอยู่กับค่าเงินของสหรัฐฯ ซึ่งส่งผลให้เมื่อค่าเงินของสหรัฐฯ แข็งค่าขึ้น ได้ทำให้ค่าเงินของไทยแข็งค่าตามไปด้วย สินค้าส่งออกของไทยจึงเสียเปรียบในการแข่งขันกับสินค้าประเทศอื่น โดยปี พ.ศ.2538 มูลค่าการส่งออกของไทยลดลงร้อยละ 0.2 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าได้สูงขึ้นร้อยละ 2.3 ดุลบัญชีเดินสะพัด(Current Account-CA)ของไทยจึงขาดดุลมากขึ้น โดยขาดดุลมากกว่าร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(Gross Domestic Product-GDP)ของปี พ.ศ.2538 และ พ.ศ. 2539 สถานการณ์ของปัญหาดังกล่าวเป็นโอกาสให้นักเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้โจมตีค่าเงินของไทยในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนพฤษภาคม ส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องสูญเสียเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ(International Reserves) เพื่อปกป้องค่าเงินบาทเป็นจำนวน 24,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ¹

ขณะเดียวกัน เอกชนได้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำจากต่างประเทศไปลงทุน ซึ่งกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ได้แก่ ภาคอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 35 ภาคการพาณิชย์ ร้อยละ 22 ภาคเกษตรอุตสาหกรรม ร้อยละ 45 ภาคอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 48 ภาคชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 63 ภาคการโรงแรมและการท่องเที่ยว ร้อยละ 59 ภาคการบรรจุหีบห่อ ร้อยละ 46 ภาคการบริการด้านสุขภาพ ร้อยละ 49 ภาคการผลิตสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 76 ภาคการเครื่องจักรและอุปกรณ์ ร้อยละ 53 ภาคอัญมณีและเครื่องประดับ ร้อยละ 94 และภาคเอกชนได้ใช้หนี้คืนเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศลดลง จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้

---

¹อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, “ไทย,” ใน เอเชียรายปี 1998/2541.(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 123-136.

ภายหลังการการเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงิน รัฐบาลพลเอกชวลิตได้ขอกู้เงินจาก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ(International Monetary Fund-IMF) มูลค่า 17,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2540 เพื่อนำมาฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินของประเทศ การกู้เงิน ดังกล่าวนี้อาจเป็นครั้งที่สอง ภายหลังจากครั้งแรกที่เคยกู้ในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ พ.ศ.2523 และการกู้เงินดังกล่าวนี้ได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของไทยต้องปรับตัวตามระเบียบการ กู้เงินจากไอเอ็มเอฟ โดยลดปริมาณการนำเข้าสินค้า ลดรายจ่ายของภาครัฐ ลดภาคการบริโภค ของภาคประชาชน และสร้างเงินทุนสำรองของภาครัฐเพื่อค้ำประกันสถาบันการเงิน การปรับตั ดังกล่าวเป็นการสร้างหลักประกันว่า ไทยสามารถที่จะคืนเงินกู้จากไอเอ็มเอฟได้ตามสัญญา ซึ่งทำ ให้ระบบเศรษฐกิจของไทยต้องชะงักงัน โดยอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในปี พ.ศ. 2540 อยู่ที่ร้อยละ 0 และ พ.ศ.2541 อยู่ที่ร้อยละ -1³

ผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลพลเอกชวลิตถูกวิพากษ์วิจารณ์ จนนำไปสู่ การลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกชวลิต ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2540 และได้ ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ ซึ่งเป็นรัฐบาลผสมที่ประกอบไปด้วยพรรคการเมือง 8 พรรค โดยการเป็นรัฐบาลที่ต่อเนื่องจาก รัฐบาลพลเอกชวลิต ได้ทำให้รัฐบาลชวน 2 ต้องรับภาระปัญหาเศรษฐกิจที่ยังตกค้าง โดยได้สั่งปิด สถาบันการเงินที่ประสบปัญหา จำนวน 56 แห่ง⁴ ขณะเดียวกัน ผลกระทบจากการชะงักงันทาง เศรษฐกิจได้ส่งผลให้คนว่างงานเพิ่มมากขึ้น จากโรงงานอุตสาหกรรมที่ปิดกิจการ จากสถาบันทาง การเงิน 56 แห่งที่ถูกรัฐบาลสั่งปิดกิจการ จากบริษัทห้างร้านขนาดเล็กที่ปิดกิจการ และคนจบ การศึกษาที่หางานทำไม่ได้ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2541 ได้ลดลงจากร้อย ละ 0-1 เป็นติดลบร้อยละ 3-3.5⁵

การประสบปัญหาเศรษฐกิจได้ทำให้นโยบายต่างประเทศของไทยให้ความสำคัญกับ สหรัฐฯมากขึ้น เพื่อหวังให้สหรัฐฯช่วยเหลือไทยในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน ยังทำ

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁵ อุกฤษฏ์ บัทมานันท์, "ไทย," ใน เอเชียรายปี 1999/2542.(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 102-112.

ในเวลา 2 ปีของการบริหารประเทศหลังวิกฤติเศรษฐกิจพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการวิจารณ์ว่ามีนโยบายนิยมโลกาภิวัตน์ และช่วยเหลือชนชั้นกลางในเมือง ขณะเดียวกันมีนโยบายโน้มเอียงไปทางสหรัฐฯและยุโรป ปฏิบัติตามแนวทางที่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Money Funds)แนะนำ⁷ ปัญหาของรัฐบาลประชาธิปัตย์ ได้กลายเป็นโอกาสของพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่มีนโยบายให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม -SME) ซึ่งเป้าหมายเพื่อประชาชนที่มีรายได้น้อยถึงระดับกลาง ขณะเดียวกัน พรรคไทยรักไทยได้เสนอให้มีการแก้ไขโครงสร้างและปฏิรูปกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก(World Bank)ให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส และการสนับสนุนข้อเสนอของญี่ปุ่นในการจัดตั้งกองทุนการเงินแห่งเอเชีย(Asian Monetary Fund-AMF)⁸

นโยบายดังกล่าวมีความแตกต่างจากนโยบายของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคการเมืองอื่น และเป็นที่พอใจของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้พรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 โดยได้คะแนนเสียง 248 เสียง จากทั้งหมด 400เสียง และสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้เร็ว โดยการร่วมกับพรรคชาติไทยที่ได้ 41 เสียง พรรคความหวังใหม่ 36 เสียง เป็นรัฐบาลผสมที่มีเสียงส่วนใหญ่ในสภาคือ 325 ต่อ 175 เสียง⁹

⁶เรื่องเดียวกัน.

⁷อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, "ไทย," ใน เอเชียรายปี 2000/2543.(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 131-143.

⁸เรื่องเดียวกัน.

⁹"รัฐบาล 325 เสียง ของ ทักษิณ ไทยรักไทย รัฐบาลแข็งแกร่ง," มติชนสุดสัปดาห์ 21,1068 (กุมภาพันธ์ 2544): 9.

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการเลือกตั้งวันที่ 6 และ 29 มกราคม พ.ศ.2544¹⁰

พรรคการเมือง	ระบบบัญชีรายชื่อ	ระบบแบ่งเขต	รวม
ไทยรักไทย	48	200	248
ประชาธิปัตย์	31	97	128
ชาติไทย	6	35	41
ความหวังใหม่	8	28	36
ชาติพัฒนา	7	22	29
เสรีธรรม		14	14
ราษฎร		2	2
กิจสังคม		1	1
ถิ่นไทย		1	1
รวม	100	400	500

การเป็นรัฐบาลที่มีความแข็งแกร่ง ทำให้สามารถดำเนินนโยบายได้รวดเร็ว นโยบายภายในประเทศนั้น รัฐบาลทักษิณต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งการแก้ไขปัญหาความยากจน เร่งสร้างความต้องการภายในประเทศ ผ่านการปรับกองทุนหมู่บ้าน ปรับโครงสร้างหนี้เกษตรกรรายย่อย ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โครงการสินเชื่อระบบย่อย ขณะเดียวกัน ได้เร่งแก้ปัญหาภาคการเงิน ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ลดและปรับ

¹⁰ เรืองเดียวกัน.

ในด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลทักษิณมีนโยบายที่แตกต่างจากรัฐบาลประชาธิปัตย์ และมีความคล้ายคลึงกับนโยบายของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้านและเอเชียมากขึ้นโดยเฉพาะการมุ่งดำเนินเน้นการทูตด้านเศรษฐกิจ(Economic Diplomacy) เพื่อฟื้นฟูและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเพิ่มบทบาทเชิงรุกในเวทีระหว่างประเทศ¹² โดยการให้ความสำคัญกับเอเชียนั้น จีนเป็นหนึ่งในมหาอำนาจของภูมิภาคที่รัฐบาลทักษิณให้ความสนใจที่จะพัฒนาความร่วมมือด้วย ดังที่ได้เคยกล่าวสุนทรพจน์ ในหัวข้อ “Next Generation Asia” ในที่ประชุม “Fortune Global Forum” ที่ฮ่องกง เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2544 ใจความตอนหนึ่งว่า

“...เอเชียจำเป็นต้องย้อนกลับมาสำรวจค้นหาจุดยืนทางยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมมือกัน อย่างใกล้ชิดทั้งด้านการค้าและการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การผลิตและสร้างสรรค์สินค้าที่มีคุณภาพ ใหม่ ๆ ในระดับโลก...โดยการสร้างรูปแบบการพัฒนาประเทศแบบใหม่บนพื้นฐานของโลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นนิยม...ช่วงเวลานี้เป็นการเปิดศักราชใหม่ของนักฟิสิกส์แห่งเอเชียที่พื้นคืนชีพอีกครั้ง ขนาบข้างด้วยเหล่าเสือหมอบและมังกร ซึ่งไม่ใช่มังกรหลับอีกต่อไป...”¹³

การมีนโยบายเร่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะกับจีน ที่พันตำรวจโททักษิณได้เคยให้สัมภาษณ์ก่อนเป็นนายกรัฐมนตรีกับหนังสือพิมพ์ว่า เคยเดินทางไปพบนาย จู หง จี นายกรัฐมนตรีของจีน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพรรคไทยรักไทยในปี พ.ศ.2541 และได้เสนอแนวคิดกับผู้นำจีนว่า หากพรรคไทยชนะการเลือกตั้งและพันตำรวจโททักษิณได้เป็นนายกรัฐมนตรี เอเชียน่าจะ

¹¹“สุนทรพจน์ ผู้นำประเทศ ปลูกกระแสเอเชียใหม่ พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี,” รัฐสารภีรักษ์ 43,2 (เมษายน-มิถุนายน 2544): 13-16.

¹²โคกิต นาสิบ, “นโยบายของไทยต่อจีน สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร: ศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-จีน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 57-64.

¹³“สุนทรพจน์ ผู้นำประเทศ ปลูกกระแสเอเชียใหม่ พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี,” รัฐสารภีรักษ์ 43,2 (เมษายน-มิถุนายน 2544): 13-16.

ขณะเดียวกัน ยังได้มีนโยบายจัดตั้งโครงการผลผลิตทางการเกษตรแลกรถหุ้มเกราะล้อยางจากจีนด้วย ซึ่งได้มีการเจรจาระหว่างผู้แทนที่เกี่ยวข้องของสองประเทศ โดยที่ฝ่ายไทยได้มีความต้องการยานลำเลียงพลหุ้มเกราะล้อยาง(APC-Armored Personnel Carrier) โดยจัดสรรให้กองทัพบก 96 คัน กองทัพเรือ 24 คัน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 48,382,052 ดอลลาร์สหรัฐฯ (คิดอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 40 บาท)¹⁶

วิธีการดังกล่าวนี้ หากมองในด้านของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับการทหารที่จะได้แล้วนั้น รัฐบาลจะได้ประโยชน์ทางการเมืองสามประการคือ 1) คะแนนเสียงทางการเมืองจากกลุ่มเกษตรกร 2) จีนจะให้การสนับสนุนรัฐบาลในทางการเมืองระหว่างประเทศ และ 2) การสนับสนุนการทำงานจากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับสินค้าที่ต้องการ ประโยชน์ทั้งสามประการนี้ จะส่งผลดีต่อคะแนนเสียงทางการเมืองของรัฐบาล และการสนับสนุนทางการเมืองจากจีน

นอกจากนั้น การซื้ออาวุธจากจีนด้วยเงินตรายังช่วยส่งผลดีต่อการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีนด้วย ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวได้เคยเกิดขึ้น ในช่วงแก้ไขปัญหากัมพูชาในปลายยุคสงครามเย็น ที่ไทยได้ซื้ออาวุธจากมิตรภาพจากจีน โดยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับจีนในการ

¹⁴ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, “ไทย,” ใน เอเชียรายปี 2002/2545. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 95-107.

¹⁵ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/10218 เรื่อง ขออนุมัติการดำเนินการจำหน่ายและการส่งมอบข้าวสารในสต็อกของรัฐบาล ตามโครงการจัดหาโรงจักรดีเซลไฟฟ้าของกรมรถไฟแห่งประเทศไทยด้วยวิธีการค้าแบบแลกเปลี่ยน (กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549).

¹⁶ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนมาก รายงานผลการเจรจาซื้อขายลำโพงแบงก์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน (กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548).

รัฐบาลทักษิณจึงได้สั่งซื้อดินซัปปะจรวดจากจีน ส่วนที่ 1 พร้อมหาง และส่วนที่ 2 ของจรวด ขนาด 40 มิลลิเมตร 10,000 ชุด มูลค่า 15,689,144 บาท¹⁷ ขณะเดียวกัน ยังได้ซื้อกระสุนปืนเล็ก ขนาด 5.56 มิลลิเมตร ชนิดธรรมดา มีแกนเหล็ก จำนวน 2,500,000 นัด มูลค่า 23,870,375 บาท¹⁸ จัดซื้อจรวด ขนาด 40 มิลลิเมตร ชนิดระเบิดต่อสู้อากาศยาน 69 หรือ แบบ พีจี-7 จำนวน 3,684 นัด มูลค่า 13,784,422.80 บาท¹⁹ และในปี พ.ศ.2546 ก็ได้ซื้อเพิ่มเติมอีกจำนวน 6,253 นัด มูลค่า 22,743,098.95 บาท²⁰ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับจีน และช่วยส่งผลดีต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ความร่วมมือทางการทหาร โดยการจัดตั้งกลไกความร่วมมือในระดับนโยบายและแผน ที่มีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกปี การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา และการฝึกซ้อมทางการทหาร ยังช่วยสร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจระหว่างไทยกับจีนด้วย เพราะการร่วมมือดังกล่าวจะช่วยสร้างความรู้และความเข้าใจระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ นำไปสู่การเข้าใจและเชื่อมั่นซึ่งกันและกันระหว่างสองประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน ความร่วมมือทางทหารยังเป็นการสร้างความคุ้นเคยและเตรียมพร้อมในการเผชิญกับปัญหาความมั่นคงร่วมสมัยที่ไทยกับจีนต้องเผชิญอยู่ร่วมกัน คือ การต่อสู้กับการก่อการร้าย ที่สามารถสร้างความเสียหายให้กับทั้งไทยและจีนได้ เนื่องจากภายหลังสงครามเย็นสิ้นสุด ปัจจัยทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ได้หมดความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจได้มีความสำคัญ ต่อใช้กำลัง

¹⁷ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/3483 เรื่อง รายงานผลการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548).

¹⁸ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ทำเนียบรัฐบาล ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/13420 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อกระสุนปืนเล็ก(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2544).

¹⁹ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/9462 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด)(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2545).

²⁰ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/14020 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานผู้แทนรัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด)(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546).

รูปธรรมจากกรณีนี้ได้แก่ เมื่อพันตำรวจโททักษิณ นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางเยือนจีน ตามคำเชิญของนายกรัฐมนตรี จู หงจี ของจีน ระหว่างวันที่ 27-29 สิงหาคม 2544 และได้มีการปรึกษาหารือกัน ซึ่งได้เห็นพ้องร่วมกันว่าความร่วมมือด้านการค้าและเศรษฐกิจเป็นกลไกที่มีพลังในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ไทย-จีน ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) และยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันตกของจีนจะนำมาซึ่งโอกาสใหม่ของการร่วมมือทางด้านการค้าและเศรษฐกิจไทย-จีน และทั้งสองฝ่ายจะให้การสนับสนุนการขยายความร่วมมือด้านการค้าและเศรษฐกิจระหว่างภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน และภาคเหนือของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเครือข่ายการคมนาคมทางบกระหว่างประเทศทั้งสอง ซึ่งผู้นำไทยหวังว่า จีนจะย้ายการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตมาในประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน²²

สมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไทยกับจีนก็ได้มีการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันต่อเนื่องเช่นกัน โดยนายอภิสิทธิ์ได้เดินทางเยือนจีนเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2552 เป็นระยะเวลา 4 วัน นายกรัฐมนตรีเวินเจียเป่าได้กล่าวกับนายกรัฐมนตรีของไทยว่า รัฐบาลจีนส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจจีนไปลงทุนในประเทศไทย และเข้าร่วมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศไทย รวมถึงการเร่งทำให้ทางหลวงคุนหมิง-กรุงเทพฯ เปิดใช้ได้ตลอดเส้นทาง เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านโลจิสติกส์ และการค้าผ่านเส้นทาง North-South Economic Corridor ขณะที่นายอภิสิทธิ์ได้กล่าวว่า ประเทศไทยยินดีที่จะประสานงานกับประเทศจีนอย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในทุกมิติในระดับต่างๆ และยินดีที่จะร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศจีนมากยิ่งขึ้น และยินดีต้อนรับนักธุรกิจจีนในการเข้ามาลงทุนในไทย ในการเข้าร่วมการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน²³

²¹ สุรชาติ บำรุงสุข, “จากสงครามเย็น...สู่สันติภาพเย็น: ความสืบเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงไทย ใน ค.ศ.2000,” ใน จินตนาการสู่ปี 2000 นวัตกรรมเชิงกระบวนทัศน์ด้านไทยศึกษา?, ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, บรรณาธิการ. (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539), หน้า 376-455.

²² Xinhua News Agency, China, Thailand Issue Joint Communique[Online], 24 January 2012. Available from <http://news.xinhuanet.com/english/20010829/446397.htm>

²³ Xinhua News Agency, China calls for boosting trade, investment in east Asia[Online], 24 January 2012. Available From <http://www.globaltimes.cn/business/china-markets/2009-06/440002.html>

สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1 นายสี จิ้นผิง รองประธานาธิบดีของจีน ได้เดินทางมาเยือนไทย ระหว่างวันที่ 22-24 ธ.ค. ซึ่งได้มีการหารือกับนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ในประเด็นเรื่องการพัฒนาเครือข่ายการเชื่อมโยงคมนาคมในภูมิภาค ซึ่งนายกรัฐมนตรีของไทยได้กล่าวว่า ไทยเปรียบเสมือนประตูของจีนสู่อาเซียน ดังนั้นไทยจึงมีนโยบายผลักดันการเชื่อมโยงคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านและจีน โดยไทยเห็นว่าจีนมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเชื่อมโยงในภูมิภาคและการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งทำที่ดังกล่าวของนายกรัฐมนตรีของไทยนั้น ได้รับการตอบรับจากจีน โดยนายสี จิ้นผิง ได้กล่าวว่าจีนพร้อมที่จะสนับสนุน การพัฒนาเครือข่ายคมนาคม และการสร้างรถไฟความเร็วสูงหลายเส้นทางที่เชื่อมจีนกับไทย²⁴

จากข้อมูลการปรึกษาหารือระหว่างผู้ของไทยกับจีนในหลายสมัย สะท้อนให้เห็นว่านับตั้งแต่สงครามเย็นสิ้นสุดลง ไทยกับจีนได้มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน ในหลายมิติ โดยเฉพาะเมื่อมาถึงสมัยรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้เกิดการเชื่อมโยง (Connectivity) ทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจระหว่างสองประเทศมากขึ้น และยังมีแนวโน้มที่จะมากขึ้นในอนาคต ซึ่งการเชื่อมโยงดังกล่าวนี้ จะส่งผลให้การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับไทย และจีนกับประเทศในอาเซียนมีมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการเชื่อมโยงดังกล่าวในเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ก็จะทำให้เห็นเพียงแค่ว่าเฉพาะภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่หากพิจารณาในด้านความมั่นคงควบคู่ไปด้วยนั้น การเชื่อมโยงดังกล่าว จะทำให้เกิดความเสี่ยงให้กับด้านเศรษฐกิจมากขึ้น เนื่องจากเส้นติดต่อระหว่างกัน โดยเฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เป็นบริเวณที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดและปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น การฝึกซ้อมทางทหาร “Strike 2008” ที่จังหวัดเชียงใหม่ และ “Strike 2010” ที่มณฑลกว๋างตุ้งของจีน เพื่อต่อต้านการก่อการร้ายนั้น จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในพื้นที่มากขึ้น ขณะเดียวกัน การฝึกซ้อมทางทหารดังกล่าวนี้ ยังได้เป็นไปตามหลักการเพื่อมนุษยธรรมของสหประชาชาติ

3.2 ปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยดังกล่าวนี้เกิดจากความวุ่นวายทางการเมือง ภายหลังจากพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำพันตำรวจโททักษิณ ชนะการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นการชนะ

²⁴Xinhua News Agency, Chinese vice president meets Thai prime minister on relations[Online], 24 January 2012. Available from http://news.xinhuanet.com/english/china/2011-12/23/c_122469528.htm

นอกจากนั้น แต่งตั้งผู้ว่าการคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน(คตง.) ยังเป็นปัญหาต่อรัฐบาลทักษิณ โดยในระหว่างกระบวนการดังกล่าวอยู่ในการพิจารณาของวุฒิสภา แต่มีวุฒิสภาบางส่วนกล่าวว่าขั้นตอนการสรรหาผู้ว่าการ คตง. ซึ่งเป็นคุณหญิงจารุวรรณ เมณฑกา ได้ผิดขั้นตอน และในระหว่างที่มีการนำเรื่องเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ นายสุชน ชาลีเครือ ประธานวุฒิสภาได้เสนอชื่อนายวิสุทธิ มนต์วีวัตร ดำรงตำแหน่งแทนคุณหญิงจารุวรรณ และส่งรายชื่อขึ้นทูลเกล้าเพื่อโปรดเกล้าฯ²⁷

ประเด็นการโยกย้ายนายทหารและการแต่งตั้งผู้ว่าการคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทำให้รัฐบาลทักษิณถูกกล่าวหาว่าละเมิดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีนายประมวล รุจนเสรีเขียนหนังสือเรื่อง “พระราชอำนาจ” ออกมาสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง แนวคิดจากหนังสือดังกล่าวได้รับการตอบรับและขยายกว้างมากขึ้นโดยนายสนธิ ลิ้มทองกุล เจ้าของและผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ²⁸ และจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนายสนธิ ทำให้มีการถอดถอนรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ของนายสนธิ ลิ้มทองกุล ออกจากผังรายการของสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ซึ่งภายหลังจากนั้นนายสนธิได้จัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรตามสถานที่ต่างๆ

²⁵“อำนาจการเมือง การเลือกตั้ง จาก ก.ค.2531 – ก.พ. 2548 รัฐบาลผสม-รัฐบาลพรรคเดียว,” มิติชนสุดสัปดาห์ 26,1326 (มกราคม 2549): 5.

²⁶อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, “ไทย,” ใน เอเชียรายปี2006/2549.(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 16-26.

²⁷เรื่องเดียวกัน.

²⁸เรื่องเดียวกัน.

คณะรัฐประหารในนาม “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ได้ให้เหตุผลของการยึดอำนาจไว้ว่า การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกของคนในชาติ มีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ขณะเดียวกัน ประชาชนส่วนใหญ่สงสัยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ส่อไปในทางทุจริต หน่วยงาน องค์การอิสระถูกครอบงำทางการเมือง ไม่สามารถสนองตอบเจตนารมณ์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร มีการกระทำหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพแห่งองค์พระมหากษัตริย์อยู่บ่อยครั้ง³⁰

แม้การยึดอำนาจ จะดำเนินไปด้วยเรียบร้อย ไม่มีการใช้ความรุนแรง แต่ภายหลังการรัฐประหาร บรรดาประเทศต่างๆที่ได้รับทราบข่าว ได้แสดงความห่วงกังวลกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และไม่ค่อยเห็นด้วยกับการใช้กำลังทหารโค่นอำนาจรัฐบาล โดยเฉพาะกลุ่มสิทธิมนุษยชน ที่ได้เรียกร้องให้มีการคืนสิทธิขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน เช่น กลุ่ม Human Right Watch ซึ่งเป็นกลุ่มสิทธิมนุษยชนในนิวยอร์กของสหรัฐฯ นอกจากนั้น ยังมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในเอเชีย ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ฮ่องกง และกลุ่ม Freedom House องค์การอิสระในสหรัฐฯ ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพของพลเรือนไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2515 ได้แสดงความรู้สึกไม่สบายใจต่อการเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร และเรียกร้องให้ทหารคืนอำนาจให้กับรัฐบาลพลเรือนโดยเร็ว และว่าการรัฐประหารถือเป็นการทำให้ประชาธิปไตยสิ้นสุดลง ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ขณะที่นายโคฟี อันนัน(Cofi Annan) เลขาธิการสหประชาชาติ ได้กล่าวขณะร่วมการประชุมประจำปีของสมัชชาสหประชาชาติว่า สหประชาชาติสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลผ่าน

²⁹“ปฏิวัติ 19 ก.ย.49,” มติชนสุดสัปดาห์ 26,1362 (กันยายน 2549): 11.

³⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

นายแมตตี แวน นายกรัฐมนตรีฟินแลนด์ ในฐานะประธานสหภาพยุโรป เรียกร้องให้ไทยเร่งกลับเข้าสู่ประชาธิปไตยทันที และว่าเรื่องที่เกิดขึ้นถือเป็นเรื่องที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง ที่สถาบันประชาธิปไตยถูกกองทัพควบคุมเอาไว้ นายอเล็กซานเดอร์ ดาวเนอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลีย เรียกร้องให้ไทยกลับคืนสู่ประชาธิปไตยโดยเร็ว นางเฮเลน คลาร์ค นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ ได้ประณามการปฏิวัติที่เกิดขึ้นในไทย เรียกร้องให้นักการเมืองและทหารร่วมกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยสันติวิธี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย สิงคโปร์เรียกร้องให้ไทยเร่งกลับคืนสู่ประชาธิปไตยโดยเร็ว ทาโร อาโสะ รัฐมนตรีต่างประเทศญี่ปุ่น กล่าวว่า ญี่ปุ่นมีความเป็นห่วงกังวลและเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหวังว่าสถานการณ์จะกลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

32

ในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2006 รัฐบาลสหรัฐฯได้ประกาศระงับโครงการความช่วยเหลือทางทหารที่เคยมีต่อไทย ภายใต้ข้อกำหนดว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือต่อต่างประเทศ(Foreign Operations Appropriations Act) มาตรา 508 ของสภาองเกรส(Congress Council) ที่ห้ามรัฐบาลสหรัฐฯให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน แก่รัฐบาลของประเทศใดๆก็ตาม ที่ผู้นำที่มาจากกรเลือกตั้งถูกยึดอำนาจด้วยกำลังทางทหาร ทั้งนี้ สหรัฐฯได้ระงับเป็นจำนวนเงินมูลค่า 29 ล้านดอลลาร์ ครอบคลุมไปด้วย สินเชื่อเพื่อการซื้ออาวุธและยุทธโปกรณ์(FMF-Foreign Military Financing) ทุนเพื่อการศึกษาอบรมสำหรับทหารต่างชาติ(IMET-International Military Education Training Funds) และการสนับสนุนปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพของโลก(GPOI-Global Peacekeeping Operation Initiative)³³

ท่าทีขององค์การสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และบรรดาประเทศต่างต่อการรัฐประหารที่เกิดขึ้นนั้น สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การเมืองระหว่างยุคหลังสงครามเย็นนั้น ไม่ได้เป็นยุคแห่งความรุ่งเรืองของการรัฐประหาร ทำให้รัฐบาลที่มาจากกรเสนอ

³¹“ปฏิวัติไทย ในสายตาต่างชาติ เร่งคืนอำนาจสู่ประชาชน,” มติชนสุดสัปดาห์ 26,1362 (กันยายน 2549): 103.

³²เรื่องเดียวกัน.

³³ Emma Chanlett-Avery, Thailand: Background and U.S. Relations[Online], 3 May 2011.

การแสดงออกของจีนในการช่วยเหลือไทยมีอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ไทยก็ได้ต้องการที่จะร่วมมือกับจีนเช่นกัน โดยในวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 2006 ภายหลังจากรัฐประหาร 1 เดือน พลเอก เหลียง กวงเลี่ย (Liang Guanglie) ประธานคณะเสนาธิการทหาร(Chief of the General Staff) กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน พร้อมคณะได้เดินทางเยือนไทย โดยได้พบกับพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และ พลเอกบุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งในการเยือนของผู้ทหารของจีนในครั้งนี้ พลเอกสุรยุทธ์ได้กล่าวว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมความร่วมมือทางยุทธศาสตร์กับจีน ขณะเดียวกันยังยึดมั่นในนโยบายจีนเดียว³⁵

ความร่วมมือได้ใกล้ชิดมากขึ้น เมื่อพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ได้เดินทางเยือนจีนครั้งแรกเป็นระยะเวลาสี่วัน ตามคำเชิญของฝ่ายจีน ในการเยือนดังกล่าว พลเอกเซา กังจวน (Cao Gangchuan) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของจีน ได้กล่าวว่ากองทัพจีนมีความปรารถนาที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์กับกองทัพไทย ขณะเดียวกันพลเอกสนธิก็ได้พูดคุยหลายชั่วโมงกับรองประธานฝ่ายเสนาธิการ(Deputy Chief of the General Staff)ของจีน โดยมีการหารือทบทวนแนวทางพัฒนาความร่วมมือระหว่างสองกองทัพ และการแลกเปลี่ยนโครงการต่างๆระหว่างกันในอนาคต³⁶

---

³⁴Chinadaily News Agency, China says Thailand changes are internal affairs[Online], 3 may 2011. Available from http://www.chinadaily.com.cn/china/2006-09/20/content_693262.htm

³⁵Xinhua News Agency, Thai Pm meets Chinese army chief[Online], 24 January 2012. Available from http://news.xinhuanet.com/english/2006-10/19/content_5225946.htm

³⁶Xinhua News Agency, China, Thailand seek stronger ties as Sonthi visits China[Online], 24 January 2012. Available from http://news.xinhuanet.com/english/2007-01/22/content_5638982.htm

ภาพที่ 11 พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน(ซ้าย) จับมือกับ นายเจิง ชิงหง (ขวา) รองประธานาธิบดีจีน ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 22 มกราคม พ.ศ.2550³⁷

พลเอกบุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้เดินทางเยือนจีนเช่นกัน ในวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ในการเยือนดังกล่าวนี้ พลเอกเอก กังฉวน ได้กล่าวกับพลเอกบุญสร้างว่า จีนจะทำงานร่วมกับไทยต่อไป ในเรื่องการขยายความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนการเยือนอย่างใกล้ชิด การผลักดันความสัมพันธ์ให้ก้าวหน้าระหว่างสองประเทศและสองกองทัพ ขณะที่พลเอกบุญสร้างก็ได้กล่าวแสดงความหวังว่าความสัมพันธ์จะได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง และกล่าวว่า ไทยยังคงยึดมั่นในนโยบายจีนเดียวเท่านั้น³⁸ ความร่วมมือทางทหารของไทยกับจีนภายหลังการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 จึงสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัว ของรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร ให้มีความความชอบธรรมที่จะดำรงอยู่ในอำนาจ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นประชาธิปไตยหลังสงครามเย็น ซึ่งการที่รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารได้รับการรับรองจากจีนนั้น ได้ส่งต่อสถานะความชอบธรรมของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ เนื่องจากจีนเป็น 5 ชาติสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ ที่สามารถแสดงสิทธิวีโต้(Veto)มติของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ ในประเด็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาลไทยได้

³⁷Xinhua News Agency, China, Thailand vow to further bilateral ties[Online], 24 January 2012.

Available from http://news.xinhuanet.com/english/2007-01/22/content_5639216.htm

³⁸Xinhua News Agency, Undefined[Online], 24 January 2012. Available from

http://news.xinhuanet.com/english/2007-06/21/content_6274104.htm

ความช่วยเหลือจากจีนยังสามารถทดแทนความช่วยเหลือทางทหารจากที่สหรัฐฯเคยให้ไทยได้ โดยจีนได้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไทยคิดเป็นมูลค่าจำนวน 49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นสองเท่าที่สหรัฐฯได้ระงับไป และจากผลประโยชน์ที่ไทยได้รับทำให้รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้สานต่อความร่วมมือที่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร มีความเห็นร่วมกับจีนในการขยายความร่วมมือระหว่างกัน ในโอกาสฉลองครบรอบ 30 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2548 ซึ่งต่อมาในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 นายสนธิ คงสิริ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย และ นายไต้ ปิ่งกั๋ว (Dai BingGuo) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีน ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกทวิภาคี เพื่อประกาศแผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน ระหว่างรัฐบาลราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน (Joint Action Plan 2007-2011) ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือใน 15 ด้าน และสำหรับด้านการทหารนั้น ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเสริมสร้างความร่วมมือ เพื่อสันติภาพและเสถียรภาพของทั้งสองประเทศ โดยมีรายละเอียดของแผนความร่วมมือที่ระบุว่า

รักษาการแลกเปลี่ยนความเห็น และการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกๆระดับ ระหว่างเหล่าทหารของทั้งสองประเทศ สนับสนุนการฝึกซ้อมร่วมทางทหาร ที่มุ่งเน้นการต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และส่งเสริมความร่วมมือในด้านการฝึกอบรมทางทหาร การส่งกำลังบำรุง การฝึกอบรบบุคลากร การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การปรึกษาด้านกลาโหม การสังเกตการณ์การฝึกซ้อมทางทหารซึ่งกันและกัน การบรรเทาและช่วยเหลือพิบัติภัย รวมทั้งอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ³⁹

---

³⁹กระทรวงการต่างประเทศ, บันทึกทวิภาคีว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน 2550-2554(กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2550). (สำเนา)

ภาพที่ 12 พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์(ซ้าย) เดินตรวจแถวทหาร
ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2550⁴⁰

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองจนนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร ได้ทำให้ไทยขยายความร่วมมือทางทหารกับจีนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการรัฐประหารในยุคหลังสงครามเย็น เป็นสิ่งที่สวนทางกับกระแสโลกยุคหลังสงครามเย็นที่เป็นกระแสโลกาภิวัตน์ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน การแสวงหาความร่วมมือทางทหารกับจีนของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จึงกระทำไปเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับจีน เพื่อให้จีนช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ขณะเดียวกัน ก็ได้สร้างความมั่นคงทางทหารให้กับกองทัพไปพร้อมกันด้วย เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบกับกรณีความวุ่นวายทางการเมืองของพม่า ในเหตุการณ์ “8888” เมื่อปี พ.ศ.2531 ซึ่งได้ทำให้พม่าถูกคว่ำบาตรจากประเทศตะวันตก และทำให้ต้องมีความร่วมมือทางทหารกับจีนอย่างใกล้ชิด แต่กรณีของไทยกับพม่านั้น มีความแตกต่างกันในเรื่องของความรุนแรง ที่การรัฐประหารของไทยไม่มีการสูญเสียชีวิตของประชาชน การขยายความร่วมมือทางทหารของไทยกับจีนภายหลังการรัฐประหาร จึงไม่ได้เกิดขึ้นมากเหมือนกรณีของพม่ากับจีน

⁴⁰Xinhua News Agency, China, Thailand sign deals to enhance strategic co-op[Online], 24 January 2012. Available from http://news.xinhuanet.com/english/2007-05/28/content_6165652.htm

3.3 ปัจจัยทางทหาร

การสิ้นสุดของสงครามเย็น ได้ทำให้สถานการณ์เผชิญหน้ากันด้วยกำลังทางทหารระหว่างรัฐได้ลดลง โดยเฉพาะภายหลังการถอนทหารของเวียดนามออกจากกัมพูชา ภายหลังจากล่มสลายของสหภาพโซเวียต ความเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวในข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อไทยอย่างชัดเจน พิจารณาได้จากข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารนโยบายความมั่นคงแห่งชาติว่า

“ในอดีตที่ผ่านมา การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ อยู่บนพื้นฐานของการพิจารณาสถานการณ์ที่มีภัยหรือศัตรูที่ชัดเจน คือภัยจากลัทธิอุกตมการณ์แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป...ไม่ปรากฏศัตรูชัดเจนเช่นในอดีต...”⁴¹

แต่สถานการณ์ดังกล่าว ไม่ได้ทำให้กองทัพไทยหยุดพัฒนาขีดความสามารถทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร เช่น ปี พ.ศ.2536 สั่งซื้อ เฮลิคอปเตอร์ รุ่น Bell-212/UH-1N 20 ลำ จากสหรัฐฯ พ.ศ.2538 สั่งซื้อ จรวดต่อสู้อากาศย รุ่น BGM-71 TOW 215 ชุด จากสหรัฐฯ พ.ศ.2538 สั่งซื้อ ยานลำเลียงพลหุ้มเกราะ รุ่น M-113A3 จำนวน 52 คัน จากสหรัฐฯ พ.ศ.2538 สั่งซื้อ M-60A3 Patton-2 จำนวน 125 คัน จากสหรัฐฯ พ.ศ.2538 สั่งซื้อ เฮลิคอปเตอร์ รุ่น S-76 Spirit จำนวน 6 ลำจากสหรัฐฯ⁴²

การนำเข้าอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีสูงได้ประสบปัญหา เมื่อเกิดวิกฤตทางการเงินที่นำไปสู่การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ได้ทำให้กองทัพถูกลดงบประมาณลง และต้องปรับตัวหลายอย่าง เพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นสถาบันหลักของชาติภายใต้ยุคการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ ซึ่งในสมัยช่วงพลเอกเชษฐา ฐานะจาโร ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ได้ช่วยรณรงค์โครงการ “ไทยช่วยไทย” ขณะเดียวกัน ยังได้สั่งปรับลดจำนวนนายพล และตรวจสอบการใช้เงินราชการลับของทหาร การตรวจเสัญญาเช่า และรายได้ของสถานีวิจัย และสถานีโทรทัศน์หลายสถานีที่สังกัดกองทัพ นอกจากนั้น ค่าทหารได้รับคำสั่งให้ทำการเพาะปลูก⁴³ ส่วนในด้าน

⁴¹ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2541-2544(กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2541), หน้า1. (อัคราเนนา)

⁴² Stockholm International Peace Research Institute, Transfers of major conventional weapons: sorted by supplier. Deals with deliveries or orders made for year range 1991 to 2011[Online], 15 March 2011. Available From <http://www.sipri.org/databases/armstransfers/>

⁴³ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์, “ไทย,” ใน เอเชียรายปี 1999/2542, หน้า 105.

ตารางที่ 5 งบประมาณทางทหารของไทยยุคหลังสงครามเย็น⁴⁵

ปี (พ.ศ.)	จำนวน (ล้านบาทสหรัฐ)
2532	3,260
2533	3,693
2534	3,778
2535	4,331
2536	4,279]
2537	4,642
2538	4,816
2539	4,818
2540	4,468
2541	3,630
2542	3,144
2543	2,948
2544	3,070
2545	3,079
2546	3,131
2547	2,825
2548	2,846
2549	2,966
2550	3,908

⁴⁴ John F. Fei, Beyond Rivalry and Camaraderie Explaining Varying Asian Responses to China[Online], 3 May 2011. Available from www.rand.org

⁴⁵ Stockholm International Peace Research Institute, The SIPRI Military Expenditure Database[Online], 15 October 2011. Available From <http://milexdata.sipri.org/result.php4>

2551	4,600
2552	5,485
2553	4,846
2554	5,114
รวม	89677

ผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้กองทัพให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นของตนเองมากขึ้น โดยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่การจัดทำแผนแม่บทการปฏิรูปกระทรวงกลาโหม และการปรับปรุงโครงสร้างของกองทัพไทยตั้งแต่ พ.ศ.2542 ซึ่งได้ข้อยุติว่ากระทรวงกลาโหมจะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ไปสู่ระบบงานอุตสาหกรรมประเทศ จากหลักการดังกล่าวจึงถูกบรรจุในแผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2550 ให้มีการจัดตั้งองค์การวิจัยอิสระภายใต้การกำกับของกระทรวงกลาโหม ซึ่งในการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ 9/2549 เมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2549 ได้อนุมัติแผนแม่บทดังกล่าว รวมทั้งอนุมัติแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนาจรวดเพื่อความมั่นคง พ.ศ.2550-พ.ศ.2559 ใช้งบประมาณ 3,200 ล้านบาท โดยก่อตั้งสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ(องค์การมหาชน) สังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยมีลำดับขั้นของการวิจัยได้แก่

- 1.โครงการจรวดหลายลำกล้อง
- 2.โครงการจรวดหลายลำกล้องแบบนำวิถี
- 3.โครงการจรวดร่อน ทั้งแบบโจมตีภาคพื้นและเรือผิวน้ำ
- 4.จรวดต่อสู้รถถังและอากาศยาน
- 5.จรวดนำวิถี จากอากาศสู่พื้นและอากาศสู่อากาศ⁴⁶

ในงาน “Bangkok Defense and Security Show 2012” เจ้าหน้าที่ของสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ(องค์การมหาชน) ได้กล่าวให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า ไทยได้หลงลืมโอกาสในอดีตที่จะพัฒนาเทคโนโลยีทางทหารที่เป็นของตนเอง ซึ่งทำให้อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ทั้งหมดในกองทัพ ต้องพึ่งพาการนำเข้าประมาณ 80-90 เปอร์เซ็นต์ สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศจึงมี

⁴⁶กระทรวงกลาโหม, เอกสารแจกในงาน แนวโน้มของเทคโนโลยี และความมั่นคงทางทะเล: แร่ขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาสมุทธานุภาพของไทย วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2554(กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ(องค์การมหาชน), 2554).

ความต้องการสร้างอุตสาหกรรมทางทหารภายในประเทศ ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ เพราะในอดีตไทยเคยมีความพยายามในการพึ่งพาตนเองในด้านดังกล่าวมาโดยตลอด เช่น ปี พ.ศ. 2460 กองทัพอากาศได้สร้างเครื่องบินทิ้งระเบิดชื่อ “บริพัตร” แต่จากการที่สหรัฐฯได้ใช้ความช่วยเหลือทางการทหารเป็นเครื่องมือดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ในหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ไทยไม่ให้ความสนใจต่อการมีพัฒนาอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ⁴⁸ แต่ไทยต้องประสบกับปัญหา เมื่อสหรัฐฯได้ให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพไทยในรูปของสินเชื่อเป็นปีแรก ในปี ค.ศ.1975 และต่อจากนั้นเรื่อยมา ปัจจัยดังกล่าวทำให้ไทยต้องพัฒนาอุตสาหกรรมอาวุธภายในประเทศมีมากขึ้นเมื่อต้องเผชิญหน้ากับกองกำลังเวียดนาม จากการที่กองทัพเวียดนามบุกเข้าทำการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของกัมพูชา กองทัพไทยจึงพยายามสร้างอุตสาหกรรมอาวุธของตน⁴⁹

การร่วมมือกับจีนในการสร้างอุตสาหกรรมทางทหารภายในประเทศ ในกรณีการซื้อเทคโนโลยีจรวดหลายลำกล้องแบบ WS-1 เมื่อ พ.ศ.2550 จึงเป็นความพยายามของไทยในการพึ่งตนเองทางทหารในหลังยุคสงครามเย็น ตามการเปลี่ยนแปลงของปัญหาสภาพแวดล้อมความมั่นคงยุคหลังสงครามเย็น ที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางทหาร เนื่องจากไทยไม่ได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯเป็นจำนวนมาก เหมือนดังสมัยสงครามเย็นที่ไทยเป็นฐานทัพของสหรัฐฯในการทำสงครามเวียดนาม

ความต้องการของไทยต่อการร่วมมือกับจีน ในการสร้างอุตสาหกรรมทางทหารภายในประเทศ มีมากขึ้นในระหว่างการประชุมความร่วมมือในระดับนโยบายและแผนครั้งที่ 9 ที่กรุงเทพมหานคร ฝ่ายไทยได้ขอรับการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ที่จีนมีใช้ในกองทัพจีน ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีจรวดนำวิถี และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทาง

⁴⁷ Jon Grevatt, “Thailand readies new offset policy,” *Jane's Defence Weekly* 49,11 (March 2012): 23.

⁴⁸ สุรชาติ บำรุงสุข, ไทย-สหรัฐฯ: ความสัมพันธ์ทางทหารยุคเปรม-เรแกน(กรุงเทพฯ: สถาบันความมั่นคงศึกษาและนานาชาติ, 2529), หน้า 82-86.

⁴⁹ สุรชาติ บำรุงสุข, “อุตสาหกรรมอาวุธของไทย: ปัญหาและข้อจำกัด,” ใน ระบบทหารไทย: บทศึกษากองทัพในบริบททางสังคม-การเมือง, สุรชาติ บำรุงสุข,บรรณาธิการ.(กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์, 2530), หน้า 153-154.

นอกจากนั้น ความต้องการสร้างอุตสาหกรรมทหารภายในประเทศ ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงการแข่งขันอาวุธในภูมิภาคที่ต้องดำเนินต่อไป แม้การเผชิญหน้าทางทหารในแบบยุคสงครามเย็นได้จบลงแล้ว สถานการณ์ดังกล่าว ตรงกันข้ามกับแนวคิดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ในมิติการเมืองและความมั่นคง ที่ได้เริ่มมีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 เพื่อสร้างความเข้าใจและไว้วางใจระหว่างกองทัพในกลุ่มประเทศอาเซียน นำไปสู่การเกิดสันติภาพในภูมิภาค

การพัฒนาขีดความสามารถทางอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีศักยภาพสูงมากขึ้น จึงไม่ได้ทำให้ไทยและรัฐในอาเซียนมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น เพราะรัฐเพื่อนบ้านจะพัฒนาขีดความสามารถทางอาวุธยุทโธปกรณ์ตามไปด้วย ซึ่งประเทศมหาอำนาจจะได้ประโยชน์จากการขยายอิทธิพลของตน ในรูปของการช่วยเหลือทางทหาร ทั้งแบบให้เปล่า แลกเปลี่ยนกับสินค้า และการปล่อยสินเชื่อยาว ให้กับประเทศที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถทางอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน

โดยในกรณีความช่วยเหลือทางทหารของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น จีนต้องการใช้การทูตทางทหาร(Military Diplomacy) ส่งเสริมนโยบายของจีนต่อโลก เพื่อสร้างความไว้วางใจ ความเป็นมิตร และความร่วมมือกับต่างประเทศ ความสำเร็จดังกล่าวจะช่วยยกระดับความเป็นมหาอำนาจให้กับจีน ขณะเดียวกัน ก็ช่วยให้พลังอำนาจแห่งชาติของจีน มีความเข้มแข็งรอบด้านมากขึ้น และสำหรับพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น จีนมองว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญต่อความมั่นคงของจีน เพราะเสมือนจุดรอยต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการควบคุมเส้นทางเดินเรือของจีน ไปสู่ด้านพื้นที่ตะวันตกของเอเชีย และชายฝั่งทะเลตะวันออกของแอฟริกา ด้วยความสำคัญดังกล่าว จีนจึงให้ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธและยุทธภัณฑ์แก่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง พม่า กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย และไทย⁵¹

⁵⁰ กระทรวงกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมาการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9(กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม, 2553). (อัดสำเนา)

⁵¹ B. S. Sachar, "Military diplomacy through arms transfers: A case study of China," Strategic Analysis 28,2 (April-June 2004): 290-310.

การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยโดยร่วมมือกับจีน จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง โดยอดีตผู้ช่วยทูตทหารไทยและผู้ช่วยทูตทหารบก ประจำสถานทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง ที่ได้แสดงความคิดเห็นต่อการขยายความร่วมมือทางทหารในช่วงเวลาดังกล่าวไว้ว่า

“จีนเขาแนบเนียนในเรื่องดังกล่าว ต่างกับสหรัฐฯที่มองว่าถ้าไม่มีผลประโยชน์เขาจะไม่เกี่ยวข้อง อีกอย่างจีนมองเราแบบคนเอเชียด้วยกัน อันที่จริงไม่ใช่แค่รัฐประหารในไทย ที่จีนเป็นประเทศแรกๆที่ให้การรับรองรัฐบาลใหม่ ตอนที่เกิดสึนามิที่ไทยจีนก็ช่วยไทยผ่านสำนักงานวิเทศสัมพันธ์ กระทรวงกลาโหมจีน อย่างไรก็ตาม มันไม่มีของอะไรที่ได้มาฟรี เมื่อเขาให้เรามาแล้ว ในอนาคตเขาจะขออะไรจากเราบ้างก็ได้ ซึ่งกองทัพไทยควรต้องระวังในเรื่องดังกล่าว”⁵²

ภาพที่ 13 ระบบจรวดหลายลำกล้อง แบบ Dti-1 ที่สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงกลาโหม ได้ซื้อเทคโนโลยีต้นแบบจากจีนมาผลิต และได้ส่งมอบให้กองพลทหารปืนใหญ่ เมื่อ 24 มกราคม พ.ศ. 2554 ⁵³

สรุป

จากที่ได้อธิบายปัจจัยภายในประเทศที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนมานั้น ทำให้เราพบว่า ประเด็นปัญหาทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร ล้วนเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้ไทยต้องขยายความร่วมมือทางทหารกับจีนเพิ่มมากขึ้น นับตั้งแต่ที่ไทยเคยร่วมมือกับจีนใน

⁵²สัมภาษณ์ ทศพร หอมเจริญ, รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม กระทรวงกลาโหม, 23 พฤษภาคม 2554.

⁵³Thaiarmedforce.com, ต้นแบบจรวดหลายลำกล้องแบบ Dti-1[Online], 24 January 2012. Available from <http://www.thaiarmedforce.com/taf-gallery/42-rta-photos/240-tafwallpaper33.html>

บทที่ 4

ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ไทยร่วมมือทางทหารกับจีนยุคหลังสงครามเย็น (จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

ในบทนี้จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึง ปัจจัยภายนอกประเทศที่ทำให้ไทยสร้างความร่วมมือทางทหารกับจีน ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1 โดยจะแบ่งประเด็นในการศึกษา 2 ประเด็น ได้แก่ 1)ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐกับจีน และ 2)ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เป็นโอกาสให้ไทยขยายความร่วมมือกับจีน

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ความสัมพันธ์ก่อนเหตุการณ์ 11 กันยายน พ.ศ.2544

ในยุคของสงครามเย็น ปัญหาความขัดแย้งในระบบระหว่างประเทศ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแข่งขันอิทธิพลระหว่างรัฐโลกเสรีกับรัฐฝ่ายคอมมิวนิสต์ ที่ผลประโยชน์แห่งชาติมีความเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ และต่อมาดุลอำนาจของโลกเริ่มเปลี่ยนไปในปลายยุคสงครามเย็น เมื่อจีนมีความขัดแย้งกับสหภาพโซเวียต อย่างไรก็ตาม หลักการสำคัญประการหนึ่ง ที่รัฐต่างๆ ยึดถือเอามากำหนดภัยคุกคามตลอดยุคสงครามเย็น คือปัจจัยทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งทำให้เกิดความง่ายต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคงของรัฐ รวมไปถึงการเตรียมกำลังอำนาจของชาติเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคาม ที่เกิดจากรัฐต่างอุดมการณ์การเมือง ซึ่งกำลังอำนาจด้านการทหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2534 ส่งผลทำให้วิธีการกำหนดภัยคุกคามภัยของประเทศ ต้องเปลี่ยนแปลงไป¹ กล่าวคือ รัฐในหลังยุคสงครามเย็นไม่สามารถเอาปัจจัยทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง มาเป็นเงื่อนไขในการกำหนดภัยคุกคามของรัฐตนได้อีกต่อไป ดังนั้น การเตรียมอำนาจของชาติด้านการทหาร จึงไม่สามารถกระทำบนเงื่อนไขดังกล่าวได้

การสิ้นสุดของสงครามเย็น ยังได้ทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นมหาอำนาจที่สุุดเพียงหนึ่งเดียว สหรัฐฯโดยประธานาธิบดีจอร์จ บุช ได้ใช้โอกาสดังกล่าวประกาศระเบียบโลกใหม่(New World Order)ขึ้นมา ซึ่งเป็นการประกาศตามเจตนารมณ์ของสหรัฐฯ ในการที่จะใช้อำนาจของตน

---

¹เลิศรัตน์ รัตนวานิช, “การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ในเอเชีย-แปซิฟิก: ผลกระทบต่อประเทศไทย,” รัฐสารวัตร 43,2 (เมษายน-มิถุนายน 2544): 106-113.

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อให้รัฐในหลังยุคสงครามเย็นต้องปรับตัวตาม ซึ่งสำหรับจีนนั้น จีนได้แสดงท่าทีที่ไม่ยอมรับระเบียบโลกใหม่ของสหรัฐฯ และต่อต้านการครอบครองความเป็นเจ้า ขณะเดียวกันจีนก็ได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน เพื่อนำพลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ มาพัฒนาในด้านอื่นๆ ให้เป็นไปตามหลักนโยบายสี่ทันสมัย ซึ่งเป็นหลักยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 4 ด้านมาตั้งแต่ทศวรรษ 1980 โดยเฉพาะการพัฒนาทางการทหารนั้น จีนได้เร่งการพัฒนาอย่างมาก เนื่องจากผลของสงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2534 ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพเทคโนโลยีทางทหารของสหรัฐอเมริกา ที่สามารถทำลายกองทัพของอิรักได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้นำจีนเกิดความกังวลถึงศักยภาพของกองทัพจีน ในการรักษาผลประโยชน์หลักของตน ทั้งในกรณีของไต้หวันและทะเลจีนใต้ ซึ่งการพัฒนากองทัพของจีนในตั้งแต่กลางทศวรรษ 1990 มีทั้งเพิ่มงบประมาณ การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพให้มีขนาดเล็กลง และการเพิ่มปริมาณและความทันสมัยของอาวุธยุทโธปกรณ์⁴

---

²สุรชัย ศิริไกร, “นโยบายต่างประเทศของไทยช่วงหลังสงครามเย็น: ความมั่นคงและระเบียบใหม่ของโลก,” ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ, ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ. (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536), หน้า 232-239.

³ธนาสฤณี สตะเวทิน, “ไทยกับภาวะการณ์ใหม่ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์,” หน้า 215-222.

⁴Avery Goldstein, Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security (Stanford, CA: Stanford University Press, 2005), pp. 56-63.

ตารางที่ 6 งบประมาณทางทหารของจีนยุคหลังสงครามเย็น⁵

ปี (พ.ศ.)	จำนวน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
2532	16,600
2533	17,943
2534	18,860
2535	22,919
2536	21,233
2537	20,308
2538	20,875
2539	23,016
2540	23,842
2541	27,070
2542	31,191
2543	33,496
2544	41,176
2545	47,829
2546	51,955
2547	57,542
2548	64,726
2549	76,065
2550	87,730
2551	96,663
2552	116,666
2553	121,064
2554	129,272

⁵ Stockholm International Peace Research Institute, The SIPRI Military Expenditure Database[Online], 8 March 2012. Available From <http://milexdata.sipri.org/result.php4>

รวม	1,168,041
-----	-----------

ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้จีนสามารถพัฒนา กองทัพได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้สร้างความหวาดระแวงต่อสหรัฐฯ ทั้งนี้ ในสมัยประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช จีนกับสหรัฐฯ ได้เกิดความขัดแย้งกัน เนื่องจากผู้นำสหรัฐฯ ในประกาศว่าจีนคือคู่แข่ง ทางยุทธศาสตร์ ขณะเดียวกัน จากการทำให้เกิดการเฉียดขบวนระหว่างเครื่องบินขับไล่ แบบ เอฟ8 ของจีน กับเครื่องบินลาดตระเวนทางทะเล EP-3 Aeries II ของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2544 ซึ่งทำให้เครื่องบินของจีนตก 1 เครื่อง และนักบินสูญหาย ส่วนเครื่องบินของสหรัฐฯ ได้รับความเสียหาย จนต้องลงจอดฉุกเฉินที่ท่าอากาศยานทหารหลังสุ่ย บนเกาะไหหลำ ซึ่งจีนได้ ควบคุมตัวนักบินและลูกเรืออเมริกันไว้ และทำการตรวจเครื่องบินอย่างละเอียด เหตุการณ์ดังกล่าว นั้น ได้เพิ่มความขัดแย้งระหว่างจีนกับสหรัฐฯ มากขึ้น โดยต่างกล่าวหาซึ่งกันและกันว่าเป็นฝ่ายผิด ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น⁶

4.1.2 ความสัมพันธ์หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน พ.ศ.2544

ความขัดแย้งระหว่างจีนกับสหรัฐมีแนวโน้มดีขึ้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐฯ วันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งจีนได้ร่วมประณามและต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งให้การสนับสนุน และร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการต่อต้านการก่อการร้าย สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศทั้งสองมีแนวโน้มดีขึ้น โดยในการประชุมเอเปค ที่นครเซี่ยงไฮ้ของจีนเมื่อ 20-21 ตุลาคม พ.ศ.2544 ได้มีการรับเอาข้อเสนอของสหรัฐฯ ที่เน้นการต่อสู้กับขบวนการก่อการร้ายสากล แสดงท่าทีสนับสนุนและร่วมมือกับสหรัฐฯ อย่างเต็มที่ ในกรอบของกติกาสากลที่มี สหประชาชาติเป็นกลไกขับเคลื่อน⁷ และต่อมาในการเยือนจีนของพลเอกฟรานซิส เทเลอร์ ผู้ ประสานงานการต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ เมื่อ 6 ธันวาคม พ.ศ.2544 จีนและสหรัฐฯ ได้ ตกลงเพิ่มความร่วมมือในการปราบปรามการก่อการร้ายในระยะกลางและระยะยาว จัดตั้ง คณะทำงานเพื่อสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มการร้าย เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2544 ประธานาธิบดี

⁶กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธิน ปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544.(กรุงเทพฯ: กรมข่าวทหารบก, 2544), หน้า 177.

⁷สันติ ตั้งรพีพากร, “สุดยอดเอเปค สุดยอดจีน-อเมริกา,” มิติชนสุดสัปดาห์ 22,1106 (ตุลาคม 2544): 108.

ผลกระทบจากเหตุการณ์ ทำให้จีนปรับปรุงระบบความมั่นคงของประเทศรับมือกับการก่อการร้าย เช่น การจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจต่อต้านการก่อการร้ายและหน่วยต่อต้านการปล้นยึดอากาศยานขึ้นทั่วประเทศ ใน 31 เมืองหลวงของแต่ละมณฑล และเขตปกครองตนเองของจีน ขณะเดียวกัน จีนได้พยายามเชื่อมโยงการปราบปรามกลุ่มแบ่งแยกดินแดนมุสลิมอุยกูร์ในเขตปกครองตนเองซินเจียงเข้ากับการปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดยระบุว่ามีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายสากล รวมถึงกลุ่ม Al-Qaeda ของนายโอซามา บิน ลาดิน ซึ่งสหรัฐฯ ได้ประกาศเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 ให้

(East Turkestan Islamic Movement-ETM) ที่อยู่ในเขตปกครองตนเองซินเจียงของจีน ให้เป็นกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศ และจีนได้ร่วมมือกับสหรัฐฯ เปิดสำนักงานสืบสวนกลางในปักกิ่งเมื่อ 24 ตุลาคม พ.ศ.2545 เพื่อประสานงานเรื่องการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด⁹

ท่าทีดังกล่าวของจีนเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ภายหลังจากสิ้นสุดของสงครามเย็น ซึ่งทำให้สหรัฐฯ กลายเป็นมหาอำนาจทางทหารอันดับหนึ่งของโลกนั้น แม้จีนจะแสดงท่าทีไม่ยอมรับการแสดงความเป็นเจ้า (Hegemon) ของสหรัฐฯ แต่ด้วยบริบทความมั่นคงของโลกหลังยุคสงครามได้ทำให้เกิดภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ซึ่งเป็นภัยที่ไม่ได้เกิดจากรัฐขึ้นมา และได้เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของโลก ทำให้จีนต้องร่วมมือกับสหรัฐฯ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากการร่วมมือกับสหรัฐฯ จะทำให้ได้รับโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจกับสหรัฐฯ ที่มักกล่าวโจมตีจีนในเรื่องการปิดเปื้อนกลไกการตลาด เช่น การที่จีนไม่ยอมปรับค่าเงินหยวน ทำให้สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าต่อจีน ขณะเดียวกัน จีนยังสามารถใช้โอกาสดังกล่าวแก้ไขปัญหาภัยความมั่นคงภายในของจีน คือ การเคลื่อนไหวของ (East Turkestan Islamic Movement-ETM) ในมณฑลซินเจียงได้ด้วย

นอกจากปัญหาในเรื่องการก่อการร้ายแล้วนั้น ในประเด็นปัญหาภัยคุกคามที่ไม่ได้เกิดจากรัฐอย่างปัญหาโจรสลัด จีนก็ได้ร่วมมือกับสหรัฐฯ เช่นกัน ผ่านกรอบของสหประชาชาติ จากที่คณะ

⁸กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 177.

⁹กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2545,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2545. (กรุงเทพฯ: กรมข่าวทหารบก, 2545), หน้า 190.

ภาพที่ 12 พิธีปล่อยกองเรือจีนจากท่าเรือเมืองซันย่า(Sanya) มลฑลไห่หนาน(Hainan)ของจีน
เมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ.2551 เพื่อไปปฏิบัติการต่อต้านโจรสลัดบริเวณชายฝั่งโซมาเลีย¹²

จีนได้สนับสนุนการทำงานของสหประชาชาติมาตั้งแต่ พ.ศ.2533 ได้ส่งทหารสังเกตการณ์
ทำงานของหน่วย UNTSO-UN Truce Supervision Organization ปี พ.ศ.2534 ส่งทหารช่าง 400

---

¹⁰Xinhua News Agency, Backgrounder: International community's response to piracy off
Somalia[Online], 10 July 2011. Available From http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/26/content_10564566.htm

¹¹Xinhua News Agency, UN hails naval escorting operations by China in Gulf of Aden
[Online], 10 July 2011. Available From http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/26/content_10564566.htm

¹²Xinhua News Agency, Chinese sailors aboard warships pledge allegiance to country
mission [Online], 10 July 2011. Available From http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/28/content_10571814.htm

สถานการณ์ความสัมพันธ์จีนกับสหรัฐฯหลังยุคสงครามเย็น จึงเป็นทั้งหุ้นส่วนและคู่แข่งทางยุทธศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้จีนต้องดำเนินนโยบายดังกล่าว เพราะจีนได้ตระหนักว่า จีนไม่สามารถต้านทานพลังอำนาจของสหรัฐฯในรูปแบบต่างๆได้ และการที่จีนจะยกระดับความเป็นมหาอำนาจของจีนได้มากขึ้น เพื่อแข่งกับสหรัฐฯนั้น จีนต้องได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐฯ เช่น กรณีการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก(World Trade Organization-WTO) และตลาดของสหรัฐฯยังเป็นแหล่งระบายสินค้าจากจีน พร้อมทั้งนักลงทุนจากสหรัฐฯ ยังสามารถช่วยให้จีนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ และในขณะที่จีนร่วมมือกับสหรัฐฯนั้น จีนได้ยกระดับความเป็นมหาอำนาจของจีนได้มากขึ้น และกลายเป็นคู่แข่งทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯไปพร้อมๆกัน

อย่างไรก็ตาม แม้จีนจะประสบความสำเร็จในการเป็นทั้งหุ้นส่วนและคู่แข่งทางยุทธศาสตร์กับสหรัฐฯ แต่จีนก็มีจุดอ่อนที่ทำให้สหรัฐฯ กล่าวโจมตีและแทรกแซงจีนอยู่เสมอคือประเด็นเรื่องไต้หวัน ทะเลจีนใต้ และทิเบต ทำให้ท่าทีของจีนต่อปัญหาดังกล่าวนี้ แข็งกร้าวต่อสหรัฐฯ เช่นในระหว่างที่ประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมินเดินทางเยือนสหรัฐฯระหว่างวันที่ 22-25 ตุลาคม พ.ศ.2545 ผู้นำจีนกับสหรัฐฯได้เจรจาเห็นพ้องที่จะเพิ่มการเจรจาและกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยเฉพาะด้านการต่อต้านการก่อการร้าย แต่ในขณะเดียวกัน ประธานาธิบดีจีนได้แจ้งเรื่อง “3 ถ้า” ต่อผู้นำสหรัฐฯ ได้แก่

- 1) ถ้าไต้หวันประกาศเอกราช จีนจะทำทุกวิถีทางเพื่อป้องกันกรณีดังกล่าว
- 2) ถ้าความสัมพันธ์จีน-ไต้หวันเสื่อมทรามเพราะไต้หวันจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์จีน-สหรัฐฯ
- 3) ถ้าสหรัฐฯยินยอมให้ไต้หวันเป็นเอกราช จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงเกิดขึ้น¹⁴

ท่าทีดังกล่าวของจีน กลายเป็นจุดอ่อนที่สหรัฐฯนำมาใช้ในการสร้างการยั่วยุต่อจีนได้เสมอ และจีนก็ได้แสดงท่าทีก้าวร้าวต่อเรื่องเสมอเช่นกัน สหรัฐฯจึงมักแสดงความกังวล และแสดงท่าทีดังกล่าวให้นานาชาติรับรู้ ถึงคำถามที่มีต่อการผงาดขึ้นมาของจีน ว่าจะป็นภัยคุกคามต่อโลกหรือไม่ ซึ่งผลกระทบนี้ ได้สร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อจีน ทำให้ในการประชุมโบ้อ่าว(Boao Forum

¹³Chinese Government, China's National Defense in 2010[Online], 24 January 2012.

Available From http://english.gov.cn/official/2011-03/31/content_1835499.htm

¹⁴กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2545,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2545, หน้า 196.

ท่าทีของจีนในเรื่องดังกล่าว ทำให้นโยบายการป้องกันประเทศของจีน ปี พ.ศ.2553 ได้กำหนดภารกิจด้านความมั่นคงของจีนเอาไว้ว่า

- 1)จีนจะปกป้องการแยกตัวเป็นเอกราชของไต้หวัน
- 2)จีนจะปกป้องการเป็นอิสระของมณฑลซินเจียง
- 3)จีนจะปกป้องการเป็นอิสระของทิเบต

4)จีนกำหนดบทบาทให้กองทัพจีนมีบทบาทในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพของโลก โดยยึดหลักสันติ 5 ประการของการอยู่ร่วมกัน เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผลประโยชน์ร่วมกัน เสมอภาคและร่วมมือกัน ขณะที่ความร่วมมือทางการทหารนั้น ได้ระบุว่าจีนจะแลกเปลี่ยนทางทหารกับต่างประเทศ พัฒนาความร่วมมือทางทหารที่ไม่ใช่พันธมิตร ไม่เผชิญหน้ากันและรุกรานกัน ส่งเสริมการสถาปนากลไก และขยายความร่วมมือความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยประสานความร่วมมือและปรึกษาหารือกับประเทศมหาอำนาจหลัก(Major Power) และประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรักษาสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติ เช่น การคุ้มกันทางทะเล การร่วมมือต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การฟื้นฟูภัยพิบัติ และการควบคุมและปลดระวางอาวุธ¹⁶

สาเหตุที่ทำให้จีนแสดงบทบาทต่อโลกมากขึ้นนั้น เนื่องจากปัญหาความมั่นคงภายในของจีนที่เชื่อมโยงกับกระบวนการโลกาภิวัตน์ แม้ว่าทางการจีนจะใช้มาตรการรุนแรงในการปราบปรามกลุ่มลัทธิฝ่าหลุนกง อย่างต่อเนื่องและเฉียบขาด แต่สมาชิกกลุ่มดังกล่าวทั้งในและต่างประเทศ ยังคงทำทนายการเคลื่อนไหวอำนาจรัฐอย่างต่อเนื่อง การจัดชุมนุมใหญ่ในฮ่องกงระหว่าง 13-14

¹⁵ริเซ นูซเปียม, “จีนในศตวรรษที่ 21 เข้มแข็ง ยิ่งใหญ่ แต่ไม่คุกคาม?”, กระแสอาศนะ 4,29 (พฤษภาคม 2549): 8-24.

¹⁶Chinese Government, China's National Defense in 2010[Online], 24 January 2012. Available From http://english.gov.cn/official/2011-03/31/content_1835499.htm

4.1.3 ท่าทีของไทย

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวของจีนกับสหรัฐฯที่เกิดขึ้น ที่เป็นทั้งหุ้นส่วนความร่วมมือและคู่แข่งทางยุทธศาสตร์ ทำให้ไทยไม่ได้มองว่าจีนจะเป็นภัยคุกคาม แต่มองว่าการผงาดขึ้นมาของจีนนั้นจะช่วยรักษาสันติภาพและเสถียรภาพของโลกและภูมิภาคได้ โดยเฉพาะการที่จีนสนับสนุนการทำงานของสหประชาชาติ ที่สอดคล้องกับท่าทีของไทย เช่น กรณีที่จีนได้ส่งกำลังทางเรือไปช่วยดูแลความปลอดภัยจากปัญหาโจรสลัดในอ่าวเอเดน ขณะที่กองทัพเรือไทยก็ได้ส่งหมู่เรือปราบปรามโจรสลัด เพื่อไปปฏิบัติการในบริเวณดังกล่าวเช่นกัน เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2553 โดยหมู่เรือปราบโจรสลัดของไทยประกอบด้วยเรือหลวงสิมิลัน เรือหลวงปัตตานี เฮลิคอปเตอร์ลำเดียวแบบ Bell 212 จำนวน 2 เครื่อง และชุดปฏิบัติการพิเศษของหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ 2 ชุด มีกำลังพล 157 นาย โดยไปปฏิบัติการร่วมกับกองกำลังผสมทางทะเล(Combined Maritime Forces-CMF) จำนวน 25 ประเทศที่นำโดยสหรัฐฯ¹⁸

จากบริบทความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงดังที่ได้อธิบายมานั้น ทำให้ไทยกับจีนสามารถขยายความร่วมมือทางทหารระหว่างกันได้มากขึ้น เนื่องจากภารกิจของการร่วมมือ มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบริบทความมั่นคงของโลกหลังยุคสงครามเย็น ที่สหรัฐฯกับจีนสามารถร่วมมือด้านความมั่นคงร่วมกันได้ และขณะเดียวกัน ยังสอดคล้องกับหลักการของสหประชาชาติ ในการต่อสู้กับภัยคุกคามที่ไม่ได้มาจากรัฐ คือ การก่อการร้าย โจรสลัด อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดังจะเห็นได้จาก การเดินทางเยือนจีน ระหว่างวันที่ 22 ถึง 28 มีนาคม พ.ศ.2553 ของพลเอกภูซงค์ รัตนวรรณ ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เพื่อลงนามในบันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาทางการทหาร ระหว่างกองทัพไทยกับจีน ในช่วงเวลานั้น ฝ่ายจีน

¹⁷กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 167.

¹⁸“ทร.ส่งเรือรบปราบโจรสลัด,” ข่าวสดรายวัน(11 กันยายน 2553): 11.

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคง ระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยและจีน ครั้งที่ 9 ได้ข้อสรุปการประชุมว่า ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้หน่วยงานด้านความมั่นคงมีความยากลำบากในการประเมินและระบุรูปแบบของภัยคุกคามได้อย่างชัดเจน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะ ภัยพิบัติ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ความมั่นคงทางทะเล และการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง มีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งภัยดังกล่าว ไม่มีประเทศใดประเทศหนึ่งแก้ไขได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือและความรับผิดชอบ จากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลักดันความร่วมมือเพื่อรับมือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด²⁰

เมื่อความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับจีนได้ขยายกว้างมากขึ้น แต่ประเด็นที่สหรัฐฯ กล่าวหาหรือแทรกแซงต่อจีน เช่น เรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ได้รับความสนใจไทย โดยในที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ 57 เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2544 สหรัฐฯ ได้เสนอให้มีการลงมติประณามจีน กรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนในการปราบปรามกลุ่มลัทธิฝ่าหลุนกง เพิ่มการควบคุมชาวทิเบต และกลุ่มต่อต้านรัฐบาลจีน ซึ่งไทยในฐานะสมาชิกได้ลงคะแนนเสียงคัดค้านญัตติประณามจีนเรื่องสิทธิมนุษยชน หลังจากที่เคยงดออกเสียงมาโดยตลอด ทำให้คะแนนเสียงสนับสนุนจีนเพิ่มสูงขึ้นกว่าทุกปีที่ผ่านมา การกระทำดังกล่าวทำให้จีนแสดงความซาบซึ้งใจต่อท่าทีของไทยเป็นอย่างมาก²¹ หรือในด้านเศรษฐกิจ ที่ประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐฯ ได้กล่าวโจมตีการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน ว่ายังไม่ได้เป็นทุนนิยมอย่างแท้จริง แต่ไทยได้ประกาศรับรองสถานะเศรษฐกิจการตลาดเต็มรูปแบบ(Full Market Economy) ของจีนตามที่จีนร้องขอ รวมทั้งเรียกร้องให้ประเทศอื่นๆ รับรองสถานะดังกล่าวให้แก่จีน ทั้งนี้ ไทยเป็น

¹⁹ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล, “บันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน,” เสนาธิปไตย 59,3 (กันยายน – ธันวาคม 2553): 78-84.

²⁰กระทรวงกลาโหม, บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9(กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม, 2553) (อัดสำเนา)

²¹กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 176.

สาเหตุที่ไทยเพิกเฉยต่อข้อกล่าวหาของสหรัฐฯต่อจีนนั้น เนื่องจากไทยต้องการแสวงหาประโยชน์จากจีน วิกฤตการเงินของไทยในปี พ.ศ.2540 จีนเป็นประเทศแรกที่ให้เงินช่วยเหลือแก่ไทยเป็นจำนวน 1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และจีนก็ไม่ยอมปรับลดค่าเงินหยวนของจีน ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ฟื้นตัวได้เร็วขึ้น²³ บทบาทของจีนในเรื่องดังกล่าวนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า จีนนั้นสามารถช่วยเหลือไทยได้ รวมไปถึงรักษาสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคได้ ซึ่งต่อมาบทบาทของจีนในเรื่องดังกล่าวก็ได้รับการตอกย้ำอีกครั้ง ึ่งเมื่อสหรัฐฯประสบปัญหาทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ.2551 ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เดินทางเยือนจีนในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2552 นั้น ได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันในการรับมือปัญหาเศรษฐกิจโลก²⁴

ท่าทีของไทยดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าในหลังยุคสงครามเย็น ปัจจัยความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงของไทยมาก เพราะความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ส่งผลต่อความมั่นคงต่อด้านอื่นด้วย เช่นความมั่นคงทางเศรษฐกิจช่วยสร้างความมั่นคงให้กับการเมือง เพราะหากประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็จะทำให้รัฐบาลได้คะแนนเสียงทางการเมือง ซึ่งจะช่วยให้ชนะการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ขณะที่ความมั่นคงทางทหารนั้น หากเศรษฐกิจไม่ประสบปัญหา กองทัพก็ไม่ต้องถูกลดงบประมาณลง เหมือนปี พ.ศ.2540 ขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ไม่ต้องระแวงว่ากองทัพจะไม่พอใจ หากถูกลดงบประมาณทางทหาร เงื่อนไขดังกล่าวนี้ และปัจจัยดังกล่าวนี้เชื่อมโยงกับปัจจัยภายในประเทศ ที่เรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางการเมือง

²² กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2547,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2547. (กรุงเทพฯ: กรมข่าวทหารบก, 2547), หน้า 192.

²³ John F. Fei, Beyond Rivalry and Camaraderie Explaining Varying Asian Responses to China[Online], 3 May 2011. Available from www.rand.org

²⁴ Xinhua News Agency, China calls for boosting trade, investment in east Asia[Online], 24 January 2012. Available From <http://www.globaltimes.cn/business/china-markets/2009-06/440002.html>

4.2 บทบาทของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4.2.1 บทบาทด้านการเมืองและความมั่นคง

ภายหลังการสิ้นสุดของสงครามเย็น ส่งผลให้การเผชิญหน้าระหว่างประเทศในค่ายอุดมการณ์ทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้จบลง ประเทศในภูมิภาคได้มีการปรับนโยบายต่างประเทศ เช่น เวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.2538 และ ประเด็นเรื่องเศรษฐกิจ กลายเป็นเรื่องความมั่นคงที่อาเซียน ญี่ปุ่น จีน และสหรัฐฯ ให้ความสำคัญในภูมิภาค ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ทำให้จีนพัฒนาความร่วมมืออย่างรวดเร็วกับประเทศในภูมิภาค เช่น พื้นที่ความสัมพันธ์ทางการทูตกับอินโดนีเซีย ปรับความสัมพันธ์กับเวียดนามและลาวให้เป็นปกติ และสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสิงคโปร์และบรูไน ขณะเดียวกัน จีนได้พัฒนาความสัมพันธ์กับอาเซียนด้วย²⁵

จีนได้เริ่มร่วมมือกับอาเซียน ภายหลังจากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่สิงคโปร์เมื่อปี พ.ศ.2535 ผู้นำชาติสมาชิกได้ตกลงที่จะให้มีการกำหนดกรอบเวทีการปรึกษาหารือด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงและสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาค ซึ่งได้ข้อสรุปให้มีการประชุมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ASEAN Regional Forum (ARF) โดยได้จัดการประชุมครั้งแรกขึ้นที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ.2537 ซึ่งการประชุมดังกล่าวนั้น ต่อมาได้มีการพัฒนาไปสู่การประชุมในระดับเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งทำให้สหรัฐฯ รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ได้เข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งในระยะแรกของการประชุม จีนไม่คุ้นเคยกับการประชุมดังกล่าว แต่ได้รับการแนะนำและช่วยเหลือจากไทย จึงทำให้ต่อมาจีนมองเห็นประโยชน์ในการประชุมดังกล่าว ว่าสามารถช่วยสร้างสันติภาพและความมั่นคงให้กับภูมิภาคได้²⁶ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ส่งผลดีต่อการเกิดสันติภาพ ทำให้เป็นผลดีกับเศรษฐกิจของจีน

จีนจึงได้เน้นส่งเสริมความสัมพันธ์กับอาเซียนเป็นเวทีหลัก ทั้งการประชุมอาเซียนบวกหนึ่ง (ASEAN+1) อาเซียนบวกสาม(ASEAN+3) มีจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เข้าร่วม และต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ผู้นำจีนเดินทางเยือนหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน และได้เสนอการสร้างกลไกด้าน “ความ

²⁵Dao Shulin, “Security Issues Between China and Southeast Asian: What Problems are they Facing and How to Solve Them?,” in *Asian Review 1996*(Bangkok: Chulalongkorn University Printing House, 1998), pp. 14-29.

²⁶Chulacheeb Chinwanno, *Rising China and Thailand’s Policy of Strategic Engagement*[Online], 8 September 2010. Available form www.nids.go.jp

นอกจากนั้น ในปี พ.ศ.2546 สมาชิกอาเซียนยังได้มีการเริ่มให้มีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ซึ่งทำให้นายทหารของเหล่าทัพในประเทศสมาชิกอาเซียนได้พบปะกัน ทำให้เกิดความเข้าใจและไว้วางใจระหว่างกันขึ้นมา ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคให้เกิดขึ้นตามมา²⁸ และการประชุมดังกล่าว ได้รับการขยายกว้างมากขึ้น โดยเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2553 ได้เกิดการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับประเทศเจรจา(ADMM-PLUS) ที่เวียดนาม โดยประเด็นของการประชุมเน้นให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ภูมิภาคอาเซียนต้องประสบปัญหาดังกล่าวมาก ซึ่งจีนได้เข้าร่วมการประชุมและได้แสดงท่าทีสนับสนุนการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งต้องการให้มีการฝึกซ้อมทางทหารร่วมกัน เพื่อสร้างความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาดังกล่าว²⁹

นอกจากกลไกความร่วมมือในระดับพหุภาคี จีนยังให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกอาเซียนไปพร้อมกันด้วย เช่น การช่วยเหลือกัมพูชาในการปรับปรุงกองทัพ ได้แก่ การฝึกอบรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางทหาร เช่น รถทหาร ร่มชูชีพ และวัสดุก่อสร้าง³⁰ โดยการเยือนกัมพูชาของพลเอกฉือ เฮ่าเถียน รัฐมนตรีกลาโหมจีนระหว่าง 12-17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 จีนได้ให้เงินช่วยเหลือกัมพูชาเพื่อสร้างโรงพยาบาลทหารและศูนย์ฝึกทหารจำนวน 3.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ³¹

²⁷ มลฤดี ประเสริฐศักดิ์, “การทูตและความมั่นคงใหม่ของจีนต่ออาเซียนในศตวรรษที่ 21,” กระแสด้านนโยบาย 5,52 (เมษายน 2551): 8-22.

²⁸ ASEAN Organization, Concept Paper for the Establishment of an ASEAN Defence Minister’s Meeting[Online], 2 March 2012. Available from <http://www.asean.org/18512.htm>

²⁹ ASEAN-China Center, ADMM-Plus new Platform for security, defense cooperation[Online], 2 March 2012. Available from http://www.asean-china-center.org/english/2010-10/13/c_13555726.htm

³⁰ พิทยา สุวคันท์, “การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง,” กระแสด้านนโยบาย 5,56 (สิงหาคม 2551): 35-49.

³¹ กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 168.

การดำเนินความร่วมมือของจีนกับอาเซียน ดำเนินไปตามหลักการที่จีนได้เคยเสนอไว้ว่า จีนมองทุกประเทศในโลกนี้มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การปรับตัวเข้าหากัน เรียนรู้กัน และร่วมมือกันมากขึ้น จะสามารถสร้างการพัฒนาให้กับทุกประเทศได้ ความร่วมมือด้านความมั่นคง จึงไม่ใช่เพื่อแนวคิดสำหรับประเทศที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในด้านอุดมการณ์หรือสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นความร่วมมือสำหรับประเทศที่มีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งจีนให้ความสำคัญกับหลัก 4 ประการ ในการสร้างความมั่นคงร่วมกับภูมิภาคคือ

1 การไว้วางใจกัน (Mutual Trust) ทุกประเทศไม่ควรคำนึงถึงความแตกต่างทางอุดมการณ์และระบบสังคม ควรมีการพบปะพูดคุยกันให้บ่อย โดยเฉพาะประเด็นด้านความมั่นคง และนโยบายการป้องกันประเทศ รวมถึงการปฏิบัติการสำคัญบางส่วนให้แต่ละฝ่ายรับทราบ

2 ผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) ทุกประเทศควรกำหนดวัตถุประสงค์ความต้องการพัฒนาสังคมร่วมกัน เคารพซึ่งกันและกันในผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศอื่น ส่งเสริมความสำเร็จด้านความมั่นคงร่วมกัน

3 ความเสมอภาค (Equality) ไม่ว่าจะประเทศขนาดเล็กหรือใหญ่มีความเสมอภาคกัน ในชุมชนระหว่างประเทศ เคารพนับถือกันและกัน ยับยั้งการแทรกแซงการเมืองภายในของประเทศอื่น ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4 การร่วมมือกัน (Coordination) ทุกประเทศควรที่จะแสวงหาสันติและความสงบสุข โดยการเจรจาและจัดการปัญหา โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างกันให้ลึกซึ้งในประเด็นความมั่นคงที่มีความหวาดระแวงกัน เพื่อลดอันตรายและป้องกันความขัดแย้งที่อาจนำไปสู่การเกิดสงคราม³²

สาเหตุที่จีนให้ความสำคัญต่อการร่วมมือกับอาเซียน และนำเสนอแนวคิด 4 ประการข้างต้นนั้น เพราะต้องการลดความหวาดระแวงจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีปัญหาข้อพิพาททางดินแดนในพื้นที่ทะเลจีนใต้กับจีน โดยตั้งแต่กลางทศวรรษ 1950 สมาชิกอาเซียนได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน และมาเลเซีย เกิดข้อพิพาทกับจีน ในการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือดินแดนหมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratly) และหมู่เกาะพาราเซล (Paracel)³³ โดยเฉพาะกับเวียดนามนั้น มีความรุนแรงมากกว่าประเทศอื่น ทั้งในบริเวณอ่าวตังเกี๋ย ที่เวียดนามอ้างแนวเขตแดนทางทะเลตามอนุสัญญาระหว่างจีนกับฝรั่งเศส พ.ศ. 2430 ขณะที่จีนโต้แย้งว่าการอ้างเส้นเขตแดนของเวียดนาม

³² มลฤดี ประเสริฐศักดิ์, “การทูตและความมั่นคงใหม่ของจีนต่ออาเซียนในศตวรรษที่ 21,” *กระแสดูอาคเนย์* 5,52 (เมษายน 2551): 8-22.

³³ Quansheng Zhao, “Chinese Foreign Policy in the Post-Cold War Era,” *World Affairs* 159,3 (Winter 1997): 114-129.

ภาพที่ พื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้³⁶

³⁴ กองทัพเรือ, “ปัญหาในทะเลจีนใต้กับผลกระทบต่อยุทธศาสตร์และโครงสร้างกำลังรบของไทย,” ใน การศึกษาปัญหาในระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ ปีงบประมาณ 2539-2540.(กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง กองทัพเรือ, 2539), หน้า 76-79.

³⁵ “Vietnam Confirms Kilo Submarine Buy,” *Defense News*(13 June 2011): 22.

³⁶ BBC News Agency, Q&A: South China Sea dispute[Online], 30 June 2012. Available from <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13748349>

4.2.2 บทบาทด้านเศรษฐกิจ

ขณะที่ความร่วมมือด้านความมั่นคงได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง ด้านเศรษฐกิจจีนกับอาเซียนก็ได้พัฒนาเช่นกัน โดยยังลงนามในกรอบความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2544 มูลค่าการค้าระหว่างกันในเดือนมกราคม-ตุลาคม พ.ศ.2545 คิดเป็น 43,460 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.3 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2544 นอกจากนี้ ในการสัมมนาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเชื่อมเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 รัฐบาลมณฑลยูนนานของจีนได้เสนอจัดตั้งเขตการท่องเที่ยวน้ำล้านช้างกับแม่น้ำโขง โดยเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่แม่น้ำโขงไหลผ่าน แบ่งเป็น 6 เส้นทาง ได้แก่ 1) จีน-ลาว-พม่า-ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม 2) สิงคโปร์-มาเลเซีย-ไทย-พม่า-จีน 3) ไทย-พม่า-ลาว-จีน 4) จีน-ไทย-สิงคโปร์-มาเลเซีย 5) ลาว-พม่า-จีน และ 6) จีน-เวียดนาม-กัมพูชา-ไทย³⁷

จีนยังได้ให้ความสำคัญต่อการขยายความร่วมมือและช่วยเหลือประเทศในอินโดจีนด้วย โดยมีกรอบโครงการพัฒนาความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion) เมื่อปี พ.ศ.2535 เป็นกลไกสำคัญในการขยายบทบาทของจีน และช่วยสร้างความเชื่อมั่นทางการเมืองให้กับประเทศในอนุภูมิภาค ว่าความร่วมมือกับจีนนั้น จะทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งประเทศในอนุภูมิภาคได้ตอบรับด้วยดี ช่วง พ.ศ.2522 ถึง พ.ศ.2545 จีนจึงได้ลงทุนเป็นมูลค่า 527.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ³⁸

โดยการลงทุนในลาวนั้น ช่วง พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ.2545 18 โครงการ มูลค่า 36.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จีนลงทุนในดันปู่ซีเมนต์ โรงแรม ยาสูบ ฮาร์ดแวร์ ดินปืน สารเคมี สิ่งทอ พลังงานน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ ลงทุนสัมปทานพื้นที่ป่า 250 ตารางกิโลเมตร ที่เมืองห้วยแก้ว แขวงบ่อแก้ว 30 ปี เพื่อปลูกพืชเมืองร้อน เช่น ยางพารา ทุเรียน มังคุด และกล้วย³⁹ ขณะที่กัมพูชาที่ทำที่เชิงบวกต่อการขยายอิทธิพลของจีน เนื่องจากการกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ได้กัมพูชาได้รับการลงทุนและ

³⁷ กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2545,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2545, หน้า 201.

³⁸ พิทยา สุวคินทร์, “การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง,” กระแสด้านนโยบาย 5,56 (สิงหาคม 2551): 35-49.

³⁹ เรื่องเดียวกัน.

ขณะที่การเยือนพม่าของประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมิน ระหว่าง 12-15 ธันวาคม พ.ศ.2544 ผู้นำจีนได้ยกประเด็นการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ และได้ลงนามความตกลง 7 ฉบับ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การคุ้มครองการลงทุน ความร่วมมือปราบปรามยาเสพติด ความร่วมมือด้านตรวจและกักกันโรคพืช ความร่วมมือด้านกักกันโรคสัตว์ ความร่วมมือด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน ความตกลงเกี่ยวกับการกักกันและขูดเจาะน้ำมัน 42 ในปี พ.ศ. 2545 จีนได้ให้เงินกู้กับพม่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี พ.ศ.2546 จีนได้ลงทุนในพม่าเพิ่ม 13 โครงการ มูลค่า 64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ บริษัทของจีนในมณฑลยูนนานกว่า 300 บริษัท ได้ทำการค้ากับพม่า⁴³

สำหรับไทย เป็นประเทศที่จีนเข้ามาลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง ในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ในช่วง พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2546 มีการลงทุนในด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านการสื่อสาร ด้านน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยบริษัท SINOPEC ได้ร่วมลงทุนกับการปิโตรเลียมของไทย ในโครงการสร้างท่อส่งน้ำมันภาคใต้ของไทย มูลค่า 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2546 ไทยได้สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยงบประมาณ 1,000 ล้านบาท เพื่อให้จีนเข้ามาตั้งสำนักงานในไทยกว่า 100 อุตสาหกรรม⁴⁴

⁴⁰กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 168.

⁴¹พิทยา สุวคินทร์, “การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง,” กระแสด้านเศรษฐกิจ 5,56 (สิงหาคม 2551): 35-49.

⁴²กรมข่าวทหารบก, “ความเคลื่อนไหวของสาธารณรัฐประชาชนจีนในรอบปี 2544,” ใน โยธินปริทรรศน์ สถานการณ์ความเคลื่อนไหวในรอบปี 2544, หน้า 170.

⁴³พิทยา สุวคินทร์, “การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง,” กระแสด้านเศรษฐกิจ 5,56 (สิงหาคม 2551): 35-49.

⁴⁴เรื่องเดียวกัน.

4.2.3 ท่าทีของไทย

การดำเนินนโยบายของจีนต่อภูมิภาค ได้สร้างความไว้วางใจให้กับผู้นำไทย เนื่องจากนับตั้งแต่ไทยกับจีนได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันในปี พ.ศ.2518 ไทยกับจีนได้มีการพัฒนาความร่วมมือกับจีนอย่างรอบด้าน กลไกความร่วมมือในทางยุทธศาสตร์ในระดับทวิภาคีทั้ง “แผนปฏิบัติการความร่วมมือในศตวรรษที่ 21” ที่มีการลงนามในปลายปี พ.ศ.2541 และ “แผนปฏิบัติการร่วม” ที่ลงนามในปี พ.ศ.2550 ไทยก็เป็นประเทศแรกที่ลงนามร่วมกับจีน และความไว้วางใจจากท่าทีของจีน ทำให้ผู้นำไทยเกิดความมั่นใจต่อการขยายความร่วมมือกับจีนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลทักษิณ เมื่อดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรีได้เดินทางเยือนจีน ได้มีการหารือ ระหว่างเข้าเยี่ยมคารวะนาย หวง จี้ รองนายกรัฐมนตรีจีน คนที่ 1 ว่าไทยเสนอให้มีการร่วมมือในลักษณะเป็นประตูการค้าระหว่างกัน โดยฝ่ายจีนมีเมืองคุนหมิง และเมืองจิ่งหนิงที่อยู่จีนตอนใต้เป็น Gate way ให้ไทย และไทยจะเป็น Gate Way สู่อาเซียน เอเชียใต้ และแปซิฟิก และขอให้ฝ่ายจีนช่วยผลักดันนักท่องเที่ยวจีนให้มาเที่ยวไทยมากขึ้น ไทยขอให้จีนเร่งรัดการสร้างเส้นทางในส่วนที่ผ่านลาวมายังจังหวัดเชียงรายให้เสร็จภายในปี ค.ศ.2006 รวมถึงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 3 ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และการขนส่งสินค้าผ่านแม่น้ำโขง ขณะที่จีนแจ้งว่าจะดำเนินนโยบายค่าเงินหยวนอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค ⁴⁵

นอกจากรัฐบาลทักษิณแล้ว ในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไทยก็มีความมั่นใจต่อจีนเช่นกัน โดยขณะที่นายอภิสิทธิ์ได้เยือนจีน ได้เคยกล่าวกับนายกรัฐมนตรีเวิน เจียเป่า ว่า

“ไม่ว่านโยบายเกี่ยวกับภูมิภาคหรือบทบาทของจีนในอาเซียนจะเป็นอย่างไร รัฐบาลไทยก็ยินดีที่จะสร้างเสริมความสัมพันธ์ไทยจีนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น”⁴⁶

เมื่อการเมืองไทย เข้าสู่การเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.2011 พรรคเพื่อไทยซึ่งมี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งเป็นน้องสาวของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อชิง

⁴⁵ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, บันทึกข้อความ ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/3483 เรื่อง รายงานผลการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน(กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548).

⁴⁶ Xinhua News Agency, China calls for boosting trade, investment in east Asia[Online], 24 January 2012. Available From <http://www.globaltimes.cn/business/china-markets/2009-06/440002.html>

คำพูดของพูดของผู้นำไทยดังกล่าวนั้น นอกจากจะเป็นการแสดงให้เห็นถึง ความเชื่อมั่นที่ไทยมีต่อจีน และต้องการพัฒนาความร่วมมือกับจีนให้พัฒนามากขึ้น ทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีแล้วนั้น คำพูดดังกล่าวยังสะท้อนความคิดของผู้นำไทย ถึงปัญหาทะเลจีนใต้ที่จีนกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีปัญหาคือพิพาทระหว่างกัน ว่าไทยจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหา ที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับจีน

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองระหว่างประเทศหลังยุคสงครามเย็น ที่ทำให้โลกกลายเป็นขั้วอำนาจเดียว และมีสหรัฐฯเป็นผู้นำนั้น ได้ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อมความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของไทย จากเดิมที่เคยอาศัยปัจจัยอุดมการณ์ทางการเมืองมาเป็นเงื่อนไขกำหนดภัยคุกคามและร่วมมือกับมหาอำนาจ ซึ่งส่งผลให้นโยบายต่างประเทศของไทยต้องเลือกฝ่าย แต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นได้ทำให้ไทยสามารถปรับตัวสร้างความร่วมมือทางด้านความมั่นคงกับมหาอำนาจได้ดีมากขึ้น เนื่องจากปัญหาภัยคุกคามในแบบสงครามเย็น ได้มีแนวโน้มลดลง แต่ในขณะเดียวกัน ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่จากการก่อการร้ายและโจรสลัด ซึ่งไม่ได้เกิดจากรัฐ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ทำให้มหาอำนาจที่เป็นคู่แข่งทางยุทธศาสตร์อย่างจีนและสหรัฐฯ สามารถร่วมมือกันได้ เงื่อนไขดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดความสะดวกต่อไทยที่จะขยายความร่วมมือกับมหาอำนาจได้กับทุกประเทศ และมีความแตกต่างจากสงครามเย็น ที่ไทยอาศัยความร่วมมือกับสหรัฐฯเป็นหลัก

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการร่วมมือทางทหารของไทยกับมหาอำนาจ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เช่น การบรรยายพิเศษของพลเอก ภูซังค์ต่อนายทหารของจีน ทำให้เห็นว่าความร่วมมือทางการทหารของไทยกับจีนได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในมิติทางการศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือที่สำคัญต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างกองทัพไทยกับจีน ทั้งในระยะสั้น คือการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างกันในการศึกษาปัญหาเฉพาะ

⁴⁷Peopledaily News Agency, Pheu Thai wants better ties with China: Thai PM hopeful[Online], 17 June 2011. Available From <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90776/90883/7413484.html>

นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของจีน ที่ได้ใช้สถาบันทางการศึกษาทางทหารแลกเปลี่ยนความรู้และความเข้าใจทางด้านความมั่นคงกับกองทัพของต่างชาติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความไว้วางใจกัน และนำไปสู่การลดความหวาดระแวงต่อการพัฒนากองทัพของจีน ขณะเดียวกัน ยังสามารถใช้หลักสูตรการศึกษาประเมินท่าทีของนายทหารประเทศต่างๆ ในขณะที่เข้าศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ได้ ซึ่งผลประเมินนี้จะนำไปกำหนดนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงต่อต่างประเทศ

บทที่ 5

บทสรุป

ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนในยุคของสงครามเย็น มีสาเหตุที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงบริบทความมั่นคงในภูมิภาค ที่สหรัฐอเมริกาได้ถอนตัวจากภูมิภาค หลังจากพ่ายแพ้ในสงครามเวียดนาม ซึ่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ได้ทำให้รัฐในอนุภูมิภาคอินโดจีนทั้งหมด ได้กลายเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาคือ ไทยต้องเผชิญกับปัญหาภัยคุกคามทางทหารจากรัฐผู้ฝักขวา ขณะเดียวกัน ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาจากรอคอคคอมมิวนิสต์ในไทย ทั้งนี้ จากการที่สหรัฐฯได้ถอนตัวจากภูมิภาค ต่อมาสหรัฐฯได้ปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มีต่อจีน โดยมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อจีนในปี ค.ศ. 1972 ซึ่งในขณะนั้น จีนกำลังมีความขัดแย้งอยู่กับสหภาพโซเวียต

สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ไทยต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศที่รวมตัวกับรัฐในภูมิภาคในการก่อตั้งอาเซียน เพื่อสร้างความมั่นคงในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากรัฐคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกัน ไทยได้ดำเนินนโยบายที่ปรับความสัมพันธ์ที่มีต่อจีน จนนำไปสู่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1975 ซึ่งการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ต่อกันนั้น ได้สร้างความมั่นใจต่อไทยมากขึ้นในการเผชิญหน้ากับภัยคอมมิวนิสต์ แม้ว่าในช่วงแรกจีนจะยังไม่ตัดความช่วยเหลือที่มีต่อพรรคคอมมิวนิสต์ไทย การปรับนโยบายของไทยในขณะนั้น จึงเป็นการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อมความมั่นคงภายนอกประเทศ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ

เหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยน และเป็นบ่อเกิดของการสร้างความร่วมมือทางทหารของไทยต่อจีนคือ การที่เวียดนามภายใต้การสนับสนุนของสหภาพโซเวียต ได้ส่งกำลังทหารเข้ารุกรานกัมพูชา และโค่นล้มรัฐบาลเขมรแดงของพลพต ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากจีน และผลจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำให้ไทยต้องเผชิญภัยคุกคาม จากกองกำลังทหารของเวียดนาม ตลอดแนวพรมแดนไทยกับกัมพูชา รวมไปถึงพรมแดนไทยกับลาวด้วย ซึ่งการเผชิญหน้าดังกล่าวทำให้เกิดการปะทะตามแนวชายแดน ระหว่างทหารของไทยกับเวียดนาม

ความหวาดกลัวภัยคุกคามของไทย ได้ส่งผลให้ไทยดำเนินนโยบายความมั่นคงที่ให้ความสำคัญต่อจีนมากขึ้น โดยได้ส่ง 3 นายทหารเป็นทูตลับไปเจรจาขอความร่วมมือจากจีนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ขณะเดียวกันไทยได้ขอให้จีนยุติการสนับสนุนการเคลื่อนไหวของพรรค

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลาโหม, กระทรวง. บันทึกข้อความ ที่ กท 0207/6405 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย-กระทรวงกลาโหม

สาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2553. (อัดสำเนา)

กลาโหม, กระทรวง. ความร่วมมือทางทหารระหว่าง กท.ไทย กับ กท.สาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2554. (อัดสำเนา)

กลาโหม, กระทรวง. รายงานการดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ สายที่ 5 ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง 20-23 กุมภาพันธ์ 2549 โดยนักศึกษาวินิจฉัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2548. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2548. (อัดสำเนา)

กลาโหม, กระทรวง. รายงานผลการดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 5-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ของ นักศึกษาหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 2551 สายที่ 2 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ภาคการทหาร. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงกลาโหม, 2552. (อัดสำเนา)

กลาโหม, กระทรวง. บันทึกข้อความ ที่ กท 0303/2222 วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2554. สปจ., เสนอทุนการศึกษาในปี 2554-2555 และปี 2555-2556. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา <http://ndsi.rtarf.mi.th/> [9 สิงหาคม 2554]

กลาโหม, กระทรวง. กรมข่าวทหารบก. โยธินปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร: กรมข่าวทหารบก, 2544.

กลาโหม, กระทรวง. กรมข่าวทหารบก. โยธินปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร: กรมข่าวทหารบก, 2545.

การต่างประเทศ, กระทรวง. บันทึกวาทะว่าด้วย แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (2550-2554). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการต่างประเทศ, 2554. (อัดสำเนา)

จุลชีพ ชินวรรณ. 35 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน พ.ศ.2518-2553: อดีต ปัจจุบัน อนาคต. กรุงเทพมหานคร: โอเพ่นบุ๊กส์, 2553.

จุลชีพ ชินวรโรจน์. ความร่วมมือทางทหาร: มิติใหม่ในความสัมพันธ์ไทย-จีน. เอเชียปริทัศน์ 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2530) : 7-19.

ชัยโชค จุลศิริวงศ์. นโยบายต่างประเทศของไทยช่วงหลังสงครามเย็น: ความมั่นคงและระเบียบใหม่ของโลก ใน 5 ทศวรรษ การต่างประเทศของไทย จากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536.

ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. บันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน. เสนาธิปัตย์ 59,3 (กันยายน – ธันวาคม 2553) : 78-84.

ปฏิวัติไทย ในสายตาต่างชาติ เร่งคืนอำนาจสู่ประชาชน. มติชนสุดสัปดาห์ (22-28 กันยายน 2549) : 103.

มลฤดี ประเสริฐศักดิ์. การทูตและความมั่นคงใหม่ของจีนต่ออาเซียนในศตวรรษที่ 21. กระแสอาคเนย์. 5 (เมษายน 2551) : 8-22.

ทร.ส่งเรือรบปราบโจรสลัด. ข่าวสดรายวัน (11 กันยายน 2553) : 11.

ทศพร หอมเจริญ. อดีตผู้ช่วยทูตทหารไทย ประจำกรุงปักกิ่ง พ.ศ. 2545-2548. สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2554.

ธีระ นุชเปี่ยม. จีนในศตวรรษที่ 21 เข้มแข็ง ยิ่งใหญ่ แต่ไม่คุกคาม?, กระแสอาคเนย์ 4 (พฤษภาคม 2549) : 8-24.

รัฐบาล 325 เสียง ของ ทักษิณ ไทยรักไทย รัฐบาลแข็งแกร่ง. มติชนสุดสัปดาห์ (กุมภาพันธ์ 2544) : 9.

รักษพล จันท์เหลือง. บทบาทที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพปลดปล่อยประชาชนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในห้วง ๑๐ ปี. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบกสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2550.

เลิศรัตน์ รัตนวานิช. การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์. รัฐสารวัตร 43,2 (เมษายน-มิถุนายน 2544) : 106-113.

สุรชาติ บำรุงสุข. ไทยกับปัญหาแกมพูชา: ผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคงและต่างประเทศของ
ไทย. เอเชียปริทัศน์ 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2530) : 20-32.

สุรชาติ บำรุงสุข. ไทย-สหรัฐฯ: ความสัมพันธ์ทางทหารยุคเปรม-เรแกน. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
ความมั่นคงศึกษาและนานาชาติ, 2529.

สุรชาติ บำรุงสุข. อุตสาหกรรมอาวุธของไทย : ปัญหาและข้อจำกัด. ใน ระบบทหารไทย : บท
ศึกษากองทัพบกในบริบททางสังคม-การเมือง, หน้า 153-154. กรุงเทพมหานคร: อักษร สยาม การ
พิมพ์, 2530.

สุรชาติ บำรุงสุข. 2529 ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงร่วม และความ
ขัดแย้งในการต่อสู้ทางเศรษฐกิจ. ใน บ้านไม่รู้โรย, หน้า 19-35. กรุงเทพมหานคร: อักษร
สยามการพิมพ์, 2529.

สุรชาติ บำรุงสุข. จากสงครามเย็น...สู่สันติภาพเย็น: ความสับสนและความเปลี่ยนแปลงของ
ปัญหาความมั่นคงไทย ใน ค.ศ.2000. ใน จินตนาการสู่ปี 2000 นวัตกรรมเชิงกระบวนทัศน์
ด้านไทยศึกษา?, หน้า 376-455. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539.

สุรสิทธิ์ ถนัดทาง. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการ
กองทัพไทย. สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2554.

สันติ ตั้งทวีพากร. สูดยอดเอเปค สูดยอดจีน-อเมริกา. มติชนสุดสัปดาห์ (29 ตุลาคม 2544) : 108.

สัมพันธ์ไทย-สหรัฐอเมริกา ในสายตา แดร์ริล เอ็น. จอห์นสัน. มติชนสุดสัปดาห์, (16-22
ธันวาคม 2545) : 94.

สาธิต มนต์สุรกุล. ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ: ยุคสงครามต่อต้านการก่อการร้าย. จุฬารความ
มั่นคงศึกษา 24 (กรกฎาคม 2550).

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, กรม. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ(พ.ศ.2541-2544).

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2544. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความ ด่วนมาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
วันที่ 17 มีนาคม 2548 รายงานผลการเจรจาซื้อขายลำไยอบแห้งกับสาธารณรัฐประชาชนจีน.
กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2548. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยแผนงานความร่วมมือในศตวรรษที่
21 ระหว่างไทยกับจีน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/16514) วันที่ 16
ธันวาคม 2541. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2541. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0504/3483 วันที่ 10
มิถุนายน พ.ศ.2548 เรื่อง รายงานผลการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน.
กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุดที่ นร 0505/4089 การจัดทำบันทึก
ความร่วมมือระหว่างสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพอไทย กับ มหาวิทยาลัย
ป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน 9 มีนาคม 2553. กรุงเทพมหานคร:
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2553. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0205/13420 วันที่ 22
พฤศจิกายน พ.ศ.2544 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะ
ผู้แทนรัฐบาลไทย (จัดซื้อกระสุนปืนเล็ก). กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, 2544. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0205/9462 วันที่ 31
กรกฎาคม พ.ศ.2545 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะผู้แทน
รัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด). กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, 2545. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0504/14020 วันที่ 22
กันยายน พ.ศ. 2546 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในเอกสารข้อตกลงการซื้อขายในฐานะผู้แทน
รัฐบาลไทย(จัดซื้อจรวด). กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, 2546. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0504/9235 วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เรื่อง การเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของนายกรัฐมนตรี (21-22 มิถุนายน พ.ศ. 2547). กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547. (อัดสำเนา)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, กรม. บันทึกข้อความด่วนที่สุด ที่ นร 0504/10218 วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เรื่อง ขออนุมัติการดำเนินการจำหน่ายและการส่งมอบข้าวสารในสต็อกของรัฐบาล ตามโครงการจัดการถักดีเซลไฟฟ้าของการรถไฟแห่งประเทศไทยด้วยวิธีการค้าแบบแลกเปลี่ยน. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549. (อัดสำเนา)

โคกิต นาสืบ. นโยบายของไทยต่อจีน สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร: ศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-จีน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 1996/2539, หน้า 154-164. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 1998/2540, หน้า 123-136. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 1999/2542, หน้า 102-112. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 2000/2543, หน้า 131-143. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 2002/2545, หน้า 95-107. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. ไทย. ใน เอเชียรายปี 2006/2549, หน้า 16-26. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ภาษาอังกฤษ

Allen, K.W. China's Foreign Military Relations with Asia-Pacific. Journal of Contemporary China (2001) : 645-662.

Asean News. Concept Paper for the Establishment of an ASEAN Defence Ministers' Meeting. [Online]. 2012. Available from : <http://www.asean.org/18512.htm> [2012, March 2]

Asean News. ADMM-Plus new Platform for security, defense cooperation. [Online]. 2012. Available from : http://www.asean-china-center.org/english/2010-10/13/c_13555726.htm [2012, March 2]

Buzan, B. People, state, and fear: the national security problem in international relations. Sussex : Wheatsheaf Books, 1983.

Bradley, M. Bangkok's Fine Balance: Thailand's China Debate, Special Assessment. Asia-Pacific Center for Security Studies, 2003.

Chinese Government. China's National Defense in 2010. [Online]. 2012. Available from : http://english.gov.cn/official/2011-03/31/content_1835499.htm [2012, January 24]

Chinwanno, C. Rising China and Thailand's Policy of Strategic Engagement. NIDS Joint Research Series No.4 (2009). [Online]. 2010. Available from : www.nids.go.jp [2010, September 8]

Chanlett-Avery, E. Thailand : Background and U.S. Relations. [Online] 2011. Available from: www.crs.gov [2011, May 3]

Chambers, R. M. The Chinese and the Thais are Brothers': the evolution of the Sino-Thai Friendships. In Journal of Contemporary China, pp. 599-629. 2005.

- Fei, F, J. Beyond Rivalry and Camaraderie Explaining Varying Asian Responses to China[Online]. 2011. Available from: www.rand.org [2011,May 3]
- Goldstein, A. Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security. USA : Stanford University Press, 2005.
- Grevatt, J. Thailand readies new offset policy. Jane's Defence Weekly 49,11 (March 2012) : 23.
- Murphy, A.M. Beyond Balancing and Bandwagoning : Thailand's Response to China's Rise. Asian Security (Jan-April 2010) : 1-27.
- Sachar, B. S. Military diplomacy through arms transfers: A case study of China. Strategic Analysis 28, 2 (April-June 2004) : 290-310.
- Storey, I. Southeast Asia and the Rise of China. London : Routledge Press, 2011.
- Storey, I. China and Thailand: Enhancing Military-Security Ties in the 21st Century. China Brief 3 (July 2008) : 8,14.
- SIPRI. The SIPRI Military Expenditure Database. [Online]. 2011. Available from : <http://milexdata.sipri.org/result.php4> [2011,October 15]
- SIPRI. Transfers of major conventional weapons: sorted by supplier. Deals with deliveries or orders made for year range 1991 to 2011. [Online]. 2011. Available from : <http://www.sipri.org/databases/armstransfers/> [2011,October 15]
- Shulin, D. Security Issues Between China and Southeast Asian : What Problems are they Facing and How to Solve Them?. In Asian Review 1996, pp. 14-29. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House, 1998.
- Walter, L. Reinvigorating the U.S.-Thailand Alliance Backgrounder No2609 September 26 2011. [Online]. 2011. Available from : <http://report.heritage.org/bg2609> [2011,October 15]

- Walter, L. Reinvigorating the U.S.-Thailand Alliance Backgrounder No2609. September 26 2011. [Online]. 2011. Available from :
<http://report.heritage.org/bg2609> [2011,October 15]
- Xinhua Agency. Backgrounder: International community's response to piracy off Somalia. [Online]. 2011. Available from :
http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/26/content_10564566.htm
[2011,July 10]
- Xinhua News Agency. China, Thailand Issue Joint Communiqué. [Online]. 2012. Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010829/446397.htm>
[2012,January 24]
- Xinhua News Agency. Chinese, Thai Defense Ministers Hold Talks. [Online]. 2012. Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010621/421479A.htm>
[2012,January 24]
- Xinhua News Agency. Chinese President Meets Thai Deputy PM. [Online]. 2012. Available from : <http://news.xinhuanet.com/english/20010622/421758.htm>
[2012,January 24]
- Xinhua News Agency. Chinese defense minister vows to advance relations with Thailand. [Online]. 2012. Available from :
http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2010-03/23/c_13221900.htm
[2012,January 24]
- Xinhua News Agency. Thai-Chinese special forces launch anti-terror combined training. [Online]. 2011. Available from :
http://english.chinamil.com.cn/site2/special-reports/2008-07/12/content_1389560.htm [2011,May 15]

Xinhua News Agency. China, Thailand hold joint military drill. [Online]. 2011. Available from : http://www.chinadaily.com.cn/photo/2010-10/11/content_11395287.htm [2011,May 3]

Xinhua News Agency. Ma Xiaotian meets Thai army special force commander. [Online]. 2011. Available from : http://eng.chinamil.com.cn/special-reports/2010-10/12/content_4313868.htm [2011,May 25]

Xinhua News Agency. Chinese, Thai marines conduct joint training. [Online]. 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2010-10/28/c_13580408.htm [2011,January 22]

Xinhua News Agency. China calls for boosting trade, investment in east Asia. [Online]. 2012. Available from : <http://www.globaltimes.cn/business/china-markets/2009-06/440002.html> [2012,January 24]

Xinhua Agency. Backgrounder: International community's response to piracy off Somalia. [Online]. 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/26/content_10564566.htm [2011,July 10]

Xinhua Agency. UN hails naval escorting operations by China in Gulf of Aden. [Online]. 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/23/content_10544944.htm [2011,July 10]

Xinhua Agency. Chinese sailors aboard warships pledge allegiance to country mission. [Online]. 2011. Available from : http://news.xinhuanet.com/english/2008-12/28/content_10571814.htm [2011,July 10]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยแผนงานความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับราชอาณาจักรไทย

กรุงเทพฯ วันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2542

นับตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนกับราชอาณาจักรไทย (ต่อจากนี้เรียกรวมว่า “ทั้งสองฝ่าย”) ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือกันอย่างราบรื่นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การทหาร การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านอื่นๆ บนพื้นฐานของมิตรภาพ ความเสมอภาค การเอื้อประโยชน์ และการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้นำระดับสูงสุด ผู้นำรัฐบาล และประชาชนของทั้งสองประเทศได้แสดงบทบาทอย่างสำคัญต่อการสืบสานและพัฒนาความสัมพันธ์นี้อย่างไม่หยุดยั้ง จนกลายเป็นแบบอย่างของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียวและสมานฉันท์ระหว่างประเทศที่มีระบอบสังคมที่แตกต่างกัน ความร่วมมืออันดีระหว่างสองฝ่ายไม่เพียงแต่จะเกื้อกูลต่อผลประโยชน์โดยพื้นฐานของประเทศทั้งสองเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสันติภาพและการพัฒนาของเอเชียและของโลกด้วย

ในขณะที่ศตวรรษที่ 21 กำลังใกล้จะมาถึงนี้ ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องกันว่าควรขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือโดยรอบด้าน ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่ไว้ใจซึ่งกันและกันให้ก้าวหน้าต่อไปบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันและความสัมพันธ์ฉันมิตรที่พัฒนามากว่า 20 ปี เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-ไทย พัฒนาไปสู่ระดับใหม่ ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายจึงออกแถลงการณ์เพื่อให้เป็นกรอบและแนวทางสำหรับการดำเนินการปฏิบัติตามของทั้งสองฝ่าย ดังนี้

1. ทั้งสองฝ่ายยึดถือหลักการตามกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ หลักการ 5 ประการแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหลักกฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับในสากล เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ
2. ทั้งสองฝ่ายจะรักษาไว้ซึ่งการติดต่อและการไปมาหาสู่ที่ใกล้ชิดระหว่างผู้นำของประเทศทั้งสอง ส่งเสริมการติดต่อแลกเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอระหว่างข้าราชการทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการระดับสูงของฝ่ายบริหาร นิตិบัญญัติ และตุลาการ เพื่อผลักดันให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-ไทย พัฒนาไปโดยรอบด้านอย่างมั่นคงและยั่งยืน
3. ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะรักษาไว้ซึ่งกลไกการปรึกษาหารือประจำปีระหว่างข้าราชการระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศของประเทศทั้งสอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกันในประเด็นทางการเมือง ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี โดยจะผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ โดยจะติดตามการดำเนินการตามแผนงานนี้ในระดับนโยบาย และหน่วยงานทางการทูตของทั้งสองประเทศจะใช้โอกาสต่างๆ อย่างเต็มที่ในการติดต่อและหารือกันอย่างสม่ำเสมอ
4. ทั้งสองฝ่ายตกลงกันที่จะกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยอาศัยมาตรการเพื่อการสร้างความไว้วางใจกันต่างๆ เช่น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง ส่งเสริมให้ฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศมีการปรึกษาหารือกันมากขึ้นในกิจการด้านความมั่นคง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างทหารของทั้งสองฝ่ายในการช่วยเหลือและกู้ภัย

เพื่อนมนุษย์ และการลดโอกาสของภัยพิบัติ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่าง ๆ

5. ทั้งสองฝ่ายจะขยายความร่วมมือฉันมิตรบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน และการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันในด้านการค้า การลงทุน เศรษฐกรรรม อุตสาหกรรม การพาณิชย์นาวี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(1) ทั้งสองฝ่ายเห็นความจำเป็นที่จะต้องประสานซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดในด้านนโยบายเศรษฐกิจมหภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนโยบายการเงินผ่านการปรึกษาหารือกันและการร่วมมือทางด้านวิชาการอย่างใกล้ชิด

(2) ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการส่งเสริมและขยายการค้าระหว่างกัน การขจัดข้อกีดกันทางการค้า การป้องกันการทุ่มตลาดซึ่งจะส่งผลเสียหายอย่างมากให้กับเศรษฐกิจของอีกฝ่ายหนึ่ง ปรับปรุงกระบวนการทางการผลิตและมาตรฐานการผลิตและจะให้การพิจารณาต่อสินค้าส่งออกของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นพิเศษเท่าที่จะกระทำได้

(3) ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนระหว่างกันให้มากขึ้นและจะปฏิบัติตามพันธกรณีตามความตกลงที่เกี่ยวกับการลงทุนที่มีอยู่

(4) ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมและขยายการแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคและเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการผลิต และการเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าเกษตร รวมทั้งทำให้กฎระเบียบและกระบวนการตรวจสอบคุณภาพให้ได้มาตรฐาน เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างกัน

(5) ในด้านอุตสาหกรรม ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในด้านความรู้ทางเทคโนโลยี การใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีที่ทั้งสองฝ่ายมีอยู่ เพื่อการผลิตร่วม การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม การพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจะให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

(6) ทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง จะสนับสนุนความร่วมมือด้านการพัฒนาองเรือพาณิชย์นาวีและกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยร่วมมือกันในด้านวิชาการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(7) ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการและเทคนิค โดยจะทำการวิจัยและพัฒนาาร่วมเพื่อนำผลงานทางวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จไปใช้ในเชิงพาณิชย์

ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายจะให้การสนับสนุนกลไกคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ และคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าเพื่อการประสานความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้า และด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการในการขยายมิติของความร่วมมือด้านใหม่ ๆ และการแก้ไขปัญหาอันอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือระหว่างกัน พร้อมทั้งจะสนับสนุนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างภาคธุรกิจของประเทศทั้งสอง และความร่วมมือด้านนี้ระหว่างสองฝ่ายในประเทศที่สาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่วิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

6. ทั้งสองฝ่ายจะให้ความสำคัญและสนับสนุนมากยิ่งขึ้นต่อความร่วมมือสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (จีน ไทย ลาว และพม่า) รวมทั้งความร่วมมือในอนุภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำ

โขง (จีน ไทย ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา) ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ ตลอดจนประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคในระยะยาว ทั้งสองฝ่ายให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเปิดเส้นทางทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างจีนกับไทย โดยจะอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกัน และแก่ประเทศที่เกี่ยวข้องในการใช้เส้นทางดังกล่าว เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน การขนส่ง การบริการ การพลังงาน การสื่อสาร และการท่องเที่ยว

7. ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การศึกษา การสาธารณสุข การกีฬา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจะกระชับความร่วมมือ ตลอดจนการประสานงานภายใต้กรอบความร่วมมือขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กองทุนสแกนดิเนเวียสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (APEC) ตลอดจนองค์การความร่วมมืออื่นๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและโลก ในด้านสาธารณสุขนั้น ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัยทางการแพทย์ การผลิตเวชภัณฑ์ การคุ้มครองผู้บริโภค การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

8. ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างเข้มข้น และจัดปัญหาอันเกิดจากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากประเทศที่สามเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศทั้งสองด้วย

9. ทั้งสองฝ่ายพร้อมจะร่วมมือกันเพื่อเสริมสร้างการติดต่อด้านตุลาการอย่างใกล้ชิด โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารซึ่งกันและกัน จะกระชับความร่วมมือในด้านการบังคับใช้กฎหมายให้มากยิ่งขึ้น เพื่อปราบปรามกระบวนกรอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ายาเสพติด การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ตลอดจนการก่ออาชญากรรมประเภทอื่นๆ

10. ทั้งสองฝ่ายจะให้การเคารพต่อระบบกฎหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง และจะให้หลักประกันว่า เมื่อมีเรื่องเกี่ยวพันถึงการฟ้องร้องโดยคนชาติของอีกฝ่ายหนึ่ง ควรให้หลักประกันว่าปัญหาดังกล่าวจะได้รับการแก้ไขอย่างเป็นธรรมตามครรลองของกระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม

11. ทั้งสองฝ่ายจะกระชับความร่วมมือและการปรึกษาหารือระหว่างกันในเรื่องของภูมิภาคและประเด็นระหว่างประเทศที่เป็นที่สนใจร่วมกันในเวทีพหุภาคี เช่น ASEAN, ARF, APEC, ASEM รวมทั้ง UN และ WTO เป็นต้น เพื่อส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาของภูมิภาคและโลก

12. ฝ่ายจีนให้การเคารพต่ออิสรภาพ อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศไทย ฝ่ายไทยยืนยันการยอมรับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายเพียงรัฐบาลเดียวของจีน รวมทั้งยอมรับในท่าทีของรัฐบาลจีนว่า จีนมีเพียงจีนเดียว และได้หันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีนที่มีอาจแบ่งแยกได้

13. ทั้งสองฝ่ายมีความพอใจต่อการพัฒนาการของความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างจีนกับองค์กรอาเซียน และกับประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศ และเชื่อว่าความร่วมมือระหว่างจีนกับไทยเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียนในทุกด้าน ฝ่ายจีนชื่นชมตอบทบทวนของฝ่ายไทย ในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียน ฝ่ายไทยยืนยันที่จะแสดงบทบาทอย่างแข็งขันในการส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างจีนกับอาเซียนให้พัฒนาต่อไป

14. ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า แม้จะยังคงมีภาวะเสี่ยงภัยและสิ่งท้าทายต่างๆ ดำรงอยู่ แต่การแสวงหาสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพ และความร่วมมือ ยังคงเป็นกระแสหลักของสถานการณ์ต่างๆ ในภูมิภาคของคนในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากการปรับตัวตามความจำเป็นแล้ว จะสามารถเอาชนะความยากลำบากชั่วคราว อันเกิดจากกระแสวิกฤตทางการเงินได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป และจะกลายเป็นภูมิภาคที่มีพลวัตและมีความหวังทางเศรษฐกิจสูงสุดแห่งหนึ่งในโลกต่อไป

15. ทั้งสองฝ่ายได้ตระหนักว่า ระบบหลายขั้วอำนาจกำลังเป็นแนวโน้มและกระแสของโลก และพลังแห่งสันติภาพก็กำลังเข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นของยุคสมัยนี้ และกระแสทางประวัติศาสตร์ที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องสถาปนาระเบียบความสัมพันธ์ของโลกใหม่ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ที่มีสันติภาพ เสถียรภาพ ความยุติธรรม และสมเหตุสมผล และทั้งสองฝ่ายพร้อมที่จะใช้ความพยายามร่วมกันอย่างแข็งขันเพื่อพัฒนาส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง และเพื่อส่งเสริมเสถียรภาพและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคและของโลกโดยส่วนรวม

แผนงานข้างต้นจะได้รับการทบทวนร่วมกันโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศทั้งสองต่อไป

ผู้แทนสาธารณรัฐประชาชนจีน

(นายฉัง เจียชวน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้แทนราชอาณาจักรไทย

(นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ภาคผนวก ข

บันทึกวาทา

ว่าด้วย

แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน
ระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน
(2550-2554)

1. พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทยได้เยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการโดยการเชิญของ พลเอก นายวิน เจียเป่า นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 28-29 พฤษภาคม 2550
2. อ้างถึงความเห็นที่ตรงกันระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีนระหว่างการหารือกันเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ที่กรุงปักกิ่ง ให้จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างรัฐบาลราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น
3. อ้างถึงแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2542 และแถลงการณ์ร่วมไทย-จีน ว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งได้ประกาศในระหว่างการประชุมจีนอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีไทยเมื่อวันที่ 27-29 สิงหาคม 2544
4. โดยที่ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนตระหนักถึงความสำคัญของการครบรอบ 30 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน จึงประสงค์ที่จะวางกรอบที่เป็นรูปธรรมสำหรับความร่วมมือทวิภาคีในอนาคต
5. ดังนั้น ราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนเห็นพ้องกันในแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันในสาขาต่างๆ บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของทั้งสองประเทศและของภูมิภาค
6. ในการนี้ พลเอก นายสนธิ คงสิริ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งราชอาณาจักรไทยและพลเอก นายไต้ ปิงกั๋ว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ร่วมกันลงนามในนามของรัฐบาลทั้งสองฝ่ายในบันทึกวาทาที่อัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน (2550-2554)

7. ถ้าเป็นคู่ฉบับ ณ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2550 เป็นภาษาไทย ภาษาจีน และ
ภาษาอังกฤษ คู่ฉบับทั้งสองฉบับให้ใช้เท่าเทียมกัน ในกรณีที่มีความแตกต่างกันในสาระดีความ ให้ถือ
คู่ฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

(นายถวณิต สอนธนาสาร)

(นายไล่ มิ่งกั่ง)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

แผนปฏิบัติการร่วม
ว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน
ระหว่าง
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย
และ
รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน
(2550-2554)

1. นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2516 ความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้พัฒนาอย่างมั่นคงและแข็งแกร่งขึ้นเป็นลำดับ ทั้งสองฝ่ายยืนยันหลักการมุ่งมั่นของตนที่จะขยายความสัมพันธ์ต่อไปทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างในสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวาง และเห็นการณ์ดีให้ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ที่รอบด้านระหว่างไทยและจีนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งสองฝ่ายเห็นที่จะร่วมกันในแผนปฏิบัติการร่วม ซึ่งกำหนดแนวทางการร่วมมือในสาขาต่างๆ เพื่อดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ปี 2550 ถึงปี 2554 ดังต่อไปนี้

- (1) ความร่วมมือด้านเกษตรกรรม
- (2) ความร่วมมือด้านสาธารณสุข
- (3) ความร่วมมือด้านความมั่นคง
- (4) การค้าและการลงทุน
- (5) เศรษฐกรรม
- (6) อุตสาหกรรม
- (7) คมนาคม
- (8) พลังงาน
- (9) การท่องเที่ยว
- (10) วัฒนธรรม
- (11) การศึกษาและการอบรม
- (12) สาธารณสุขและวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (13) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- (14) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (15) ความร่วมมือในระดับภูมิภาคและพหุภาคี

ทั้งสองฝ่ายยืนยันอีกครั้งถึงความสำคัญของแผนปฏิบัติการร่วมในภาพเป็นแนวทาง สำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-จีนในอนาคต โดยจะเป็นแรงกระตุ้นใหม่ให้แก่ความร่วมมือเชิง

ยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยมุ่งเน้นย้ำถึงในเชิงมาตรการที่เป็นรูปธรรมและควรดำเนินการร่วมกัน
ซึ่งหากเราจะสอดคล้องกับผลประโยชน์พื้นฐานของไทยและจีนแล้ว ยังเกื้อกูลส่งเสริมสภาพ
ความมั่นคง ความรุ่งเรือง และการพัฒนาของภูมิภาคอีกด้วย

ส่วนที่ 1 สาขาความร่วมมือ

(1) ความร่วมมือด้านการเมือง

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

2. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันในประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับหลักการ
ของฮอปีโบลี การสร้างเอกภาพ และบูรณาการแห่งดินแดนของชาติ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด
และอย่างฉันมิตรระหว่างรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทั้งสองฝ่าย และขยายความร่วมมือทวิภาคี
ในระดับจังหวัด/มณฑล เพื่อส่งเสริมการพัฒนาร่วมมือในทุกสาขา

แผนปฏิบัติการร่วม

3. ฝ่ายจีนเคารพในเอกภาพ ฮอปีโบลี และบูรณาการแห่งดินแดนของไทย ฝ่ายไทยจะดำเนินนโยบายจีน
เดียวอย่างแน่วแน่ ยอมรับว่าไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ของจีน และยอมรับนับถือว่า
รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐบาลตามกฎหมายเพียงรัฐบาลเดียวที่เป็นตัวแทนของจีนทั้งหมด
จะรักษาการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในระดับสูง โดยมีจุดมุ่งหมาย
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และระหว่างประเทศ
รวมถึงเพิ่มพูนการติดต่อระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานบริหารทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด/มณฑล

(2) ความร่วมมือทางทหาร

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

4. เพื่อเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสันติภาพและเสถียรภาพ
ของทั้งสองประเทศ และของภูมิภาคโดยรวม

แผนปฏิบัติการร่วม

5. รักษาการแลกเปลี่ยนความเห็นและแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับระหว่างเหล่าทหารของ
ทั้งสองประเทศ สนับสนุนการฝึกอบรมทางทหารที่มุ่งเน้นการต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และ
ส่งเสริมความร่วมมือในด้านการฝึกอบรมทางทหาร การส่งกำลังบำรุง การฝึกอบรมบุคลากร
การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การริเริ่มการค้าอาวุธใหม่ การสังเกตการณ์การฝึกอบรมทางทหารซึ่งกันและกัน
การบรรเทาและช่วยเหลือภัยพิบัติ รวมทั้งจัดสานกิจกรรมการป้องกันประเทศ

(3) ความร่วมมือด้านความมั่นคง

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

6. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในสาขาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ รวมถึงการป้องกันและการปราบปราม
การก่อการร้าย การค้าอาวุธผิดกฎหมาย การข้ามพรมแดนที่รวมถึงการร่วมมืออย่างมีคุณประโยชน์

การระดมเงิน การถือครองตราสาร การปล้นสะดมทางทะเล การปล้นด้วยอาวุธ หรืออาวุธในทะเล และ
อาชญากรรมอื่นๆ ที่กระทำต่อความปลอดภัยในทางเดินเรือ อารยธรรมทางประมงระหว่าง
ประเทศ และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

แผนปฏิบัติการร่วม

7. สนับสนุนการแลกเปลี่ยนทางทวิภาคีหรือพหุภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงและผู้เชี่ยวชาญ ส่งเสริมการสร้าง
ศักยภาพผ่านกิจกรรมและการศึกษาร่วมกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในสาขาที่แต่ละ
ฝ่ายมีความชำนาญ ส่งเสริมการจัดตั้งคณะทำงานร่วมไทย-จีนว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคง
รูปแบบใหม่ เพื่อเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนความเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล และเสริมสร้างความร่วมมือใน
ประเด็นความมั่นคงในรูปแบบใหม่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิด
ระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานดำเนินคดีในด้านนิติวิทยาศาสตร์ การสอบสวน
การรวบรวมหลักฐานหลักฐาน ปฏิบัติการร่วมเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย การส่งกลับผู้ต้องสงสัย
ในคดีอาญา การลดอุปสรรคด้านชายแดน การพัฒนาทางเลือก ระบบงานยุติธรรมทางอาญา และ
ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(4) การค้าและการลงทุน

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

8. เพื่อเพิ่มปริมาณการค้าทวิภาคีเป็น 50,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2553 และส่งเสริมการ
ลงทุนในทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ ตามที่ได้เห็นพ้องกันระหว่างการประชุม
คณะกรรมการร่วมไทย-จีนว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ ครั้งที่ 2
เมื่อวันที่ 21-23 กันยายน 2548 ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลงทุนสองฝ่าย
6,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐในระหว่างปี 2548-2553

แผนปฏิบัติการร่วม

9. ให้ความพยายามร่วมกันในการขจัดอุปสรรคและข้อกีดกันด้านการค้าและการลงทุนทวิภาคี และ
เพิ่มการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านกลไกที่มีอยู่ โดยเฉพาะคณะกรรมการร่วมไทย-จีนว่า
ด้วยความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ ส่งเสริมกิจกรรมของภาคธุรกิจของทั้งสองฝ่าย
ให้มีรากฐานผ่านการกำหนดคู่ค้าทางธุรกิจที่ได้ศักยภาพของประเทศทั้งสองเพื่อพัฒนาความเป็น
หุ้นส่วนทางธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดให้มีโครงการร่วมทุนทางธุรกิจ ส่งเสริมการยกเลิกและ
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและธุรกิจของทั้งสองประเทศ เสริมสร้างความร่วมมือในการบังคับใช้
เครื่องเทศการค้าระหว่างหน่วยงานที่ดูแลด้านศุลกากรและศุลกากรการค้า เพื่อแก้ไขปัญหาคาราคาซัง
เครื่องน่ายการค้าและสิ่งปฏิกูลทางวิทยาศาสตร์ระหว่างทั้งสองประเทศตามกฎระเบียบแห่งชาติของแต่ละ
ฝ่าย ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการร่วมเฉพาะด้านว่าด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูลทางวิทยาศาสตร์
ระหว่างสำนักงานศุลกากรการค้ากับอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน
และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม
2548 ที่เมืองจินเจิ้น ประเทศจีน ส่งเสริมความร่วมมือกันด้านการทำงานที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างรัฐบาล

มณฑลท้องถิ่นของจีนและรัฐบาลไทยเพื่อสร้างโอกาสด้านภาวะตลาด ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์จาก ทั้งสองประเทศให้ดียิ่งขึ้นด้วยการจัดสร้างเครือข่ายบ้านโลจิสติกส์ ดังเช่น ศูนย์กระจายสินค้า การให้บริการ ณ จุดเดียว และช่องทางด่วน ให้ความพยายามร่วมกันเพื่อร่วมมือกันในโครงการที่มี ลักษณะที่ให้เห็นถึงกันแล้ว ได้แก่ ระบบการตรวจตอบตู้คอนเทนเนอร์ การก่อสร้างทางรถไฟแบบรางคู่และหัวรถจักร และการก่อสร้างโรงงานยาสูบที่จังหวัดเชียงใหม่ กระตุ้นให้มีกำรจับคู่ทางธุรกิจ ระหว่างภาคเอกชนไทย-จีนให้มากขึ้น ปรับขั้นตอนของระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร ศุลกากร การตรวจสอบ และการตรวจศุลกากรนำเข้าให้สะดวกขึ้น เพื่อให้สินค้าไทยเวียนได้อย่างเสรีและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการลงทุน การเดินสวน การแสดงสินค้า และการจัด กิจกรรมส่งเสริมการขายซึ่งกันและกัน อำนวยความสะดวกการลงทุนในสาขาที่ไทยและจีนมีความสนใจที่จะลงทุนร่วมกัน ไร้ประโยชน์จากโอกาสที่มีจากโอกาสที่มีขึ้นจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับความร่วมมือระดับบilateral ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองฝ่าย พร้อมทั้งส่งเสริมการจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการระยายความร่วมมืออนิภาคิทางเศรษฐกิจและการค้าในเชิงกว้างและเชิงลึกระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามที่ได้เห็นร่วมกันในระหว่างการประชุม คณะกรรมการร่วมไทย-จีนว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน

(5) เกษตรกรรม

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

10. ส่งเสริมการไหลเวียนของการค้าสินค้าเกษตรที่เสรีมากขึ้นตามที่ได้เห็นร่วมกันในแผนงานข้อตกลง เติบโตภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับจีน เพิ่มทุน การค้าสินค้าเกษตรกรรมทั้งสินค้าสดและสินค้าแปรรูป รวมถึงผลพลอยได้ของสินค้าเหล่านั้น และ ส่งเสริมความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

แผนปฏิบัติการร่วม

11. หน่วยงานอย่างใกล้ชิดเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาด ขจัดหรือกีดกันทางการค้าผลิตภัณฑ์เกษตร และ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญและความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่างๆ ดังเช่น น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพ เทคโนโลยีปุ๋ยอินทรีย์ ระบบชลประทานประหยัดน้ำ และการบริหาร ทรัพยากรน้ำบนสมมติฐาน

(6) อุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

12. ส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ เทคโนโลยีของวิศวกรรมผู้ให้ภาคอื่น

แผนปฏิบัติการฝ่าย

- 32. สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติและปฏิบัติร่วมกับบรรดาประชาชาติ ดังเช่น การทบทวนข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยวิธีสันติ ความเท่าเทียมกันในอธิปไตยของรัฐสมาชิก และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเสาหลักแห่งการรักษาระเบียบโลก สนับสนุนยุทธศาสตร์ภาวะที่ดำเนินอยู่ในการดำเนินการตามผลของการประชุมสุดยอดของโลก เมื่อปี 2549 รวมถึงการปฏิรูปสหประชาชาติ ซึ่งจะช่วยให้มีความแข็งแกร่งให้กับภาวะรับมือภัยพิบัติ ความโปร่งใส และความมีประสิทธิภาพของสหประชาชาติ รวมถึงการเสริมบทบาทของสหประชาชาติในการส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง และการพัฒนา ระหว่างประเทศ และตอบสนองต่อภัยคุกคามใหม่และ ความท้าทายใหม่ๆ
- 33. ร่วมมือกับอย่างใกล้ชิดเพื่อใช้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้นภายใต้การนำของโลก ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดต่อไปเพื่อเสริมสร้างระบบการค้าพหุภาคี ซึ่งเป็นกลไกที่เหมาะสมที่สุดในภาวะแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศ โดยสร้างหลักประกันให้การเจรจาด้านการพัฒนาครอบคลุมโดยได้ หรืออุปสรรคสุด สำเร็จผล ภายในเวลาที่สมควร
- 34. ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อทำให้โครงการการพัฒนาต่างๆ ภายใต้กรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคมีคุณภาพเป็นรูปธรรม เช่น โครงการภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคสุมาตรา-ปาปัวนิวกินี และการประชุมความร่วมมือเอเชีย ซึ่งจะเสริมอำนาจผลประโยชน์ในระยะยาว ไปเฉพาะกับไทยและจีน แต่ยังมีประเด็นปรวศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายในภูมิภาค ทำงานร่วมกันในการส่งเสริมการศึกษาศาสนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคในเอเชียและครอบคลุมความร่วมมือว่าด้วยการจัดการที่ตอบสนองบทบาทพลเมืองในภูมิภาค ทำงานร่วมกันเพื่อผลักดันความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นและการเสริมสร้างการเจรจาในประเด็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจในภูมิภาค รวมถึงประเด็นด้านการเมืองและวัฒนธรรมภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 และอาเซียน+1 ส่งเสริมภาพปฏิสัมพันธ์หรือและประสานห้าปีในเวทีระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ ร่วม การประชุมความร่วมมือเอเชียอาเซียน การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก การประชุมเอเชีย-ยุโรป องค์การการค้าโลก สหประชาชาติ และองค์การระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

ภาคผนวก ค

บันทึกความร่วมมือ
ระหว่าง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพอไทย
กับ
มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ
กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

มีนาคม 2553

กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

บันทึกความร่วมมือระหว่าง

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพไทย กับมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

*****

ข้อ 1 (วัตถุประสงค์)

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองทัพไทย และมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (หลังจากนี้ใช้เรียกว่า “ทั้งสองฝ่าย”) บนพื้นฐานของการรับรู้ร่วมกันในการเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้เข้มแข็งขึ้นและการเสริมการแลกเปลี่ยนในขอบเขตการศึกษาทางการทหาร ให้มากขึ้น และส่งเสริมความปรารถนาความร่วมมือในความร่วมมือระหว่างกันทั้งสองฝ่าย จึงได้ทำข้อตกลงฉบับนี้ขึ้น

ข้อ 2 (หลักการ)

๑. บันทึกความร่วมมือนี้เป็นการติดต่อประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษาทางการทหารระหว่างกันทั้งสองฝ่ายอย่างเป็นรูปธรรม
๒. การแลกเปลี่ยนจะดำเนินการ ไปบนพื้นฐานของความเสมอภาค ผลประโยชน์ร่วมกันและการติดต่อกันโดยตรงในระยะยาว

ข้อ 3 (ขอบเขตของความร่วมมือ)

ทั้งสองฝ่ายตกลงกันที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนดังต่อไปนี้

1. การประชุมระดับผู้บริหารของทั้งสองฝ่าย

ผู้บริหารของทั้งสองฝ่ายจะมีการประชุมกันหนึ่งครั้งในทุกสองปีเพื่อทบทวนการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีและพิจารณาการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงตามความจำเป็น

2. การเยี่ยมเยียนระหว่างกันของคณะผู้แทนนายทหารนักเรียน

ทั้งสองฝ่ายจะผลักดันการเยี่ยมเยียนระหว่างกันของคณะผู้แทนนายทหารนักเรียนให้คืบหน้า โดยฝ่ายที่เป็นเจ้าภาพจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการบรรยายสรุปและการสัมมนาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนในปัญหาที่นายทหารนักเรียนของทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกัน

3. การแลกเปลี่ยนผู้สอนและผู้บรรยาย

ทั้งสองฝ่ายจะแลกเปลี่ยนผู้สอนหรือผู้บรรยายกันหนึ่งครั้งในทุกสองปี เพื่อบรรยายนโยบายการป้องกันประเทศ และการพัฒนากองทัพของตน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนโดยการสัมมนาปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญระหว่างประเทศหรือภูมิภาค

4. การประชุมวิจัยและสัมมนา

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิจัยและสัมมนาระหว่างประเทศ จะเชิญอีกฝ่ายหนึ่งเข้าร่วมประชุมโดยอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น

5. การแลกเปลี่ยนสิ่งตีพิมพ์และข้อมูลข่าวสาร

ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาทางการทหารด้วยการแลกเปลี่ยนสิ่งตีพิมพ์ ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์

ข้อ 4 (งบประมาณ)

1. ฝ่ายเจ้าภาพจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการประชุมระดับผู้บริหาร การแลกเปลี่ยนผู้สอนผู้บรรยาย รวมถึงการประชุมวิจัยและสัมมนาทั้งสิ้น ยกเว้นค่าบัตรโดยสารเครื่องบินระหว่างประเทศ

2. แต่ละฝ่ายจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับคณะผู้แทนนายทหรานักเรียนของตนเอง โดยฝ่ายที่เป็นเจ้าภาพจะพยายามดำเนินการเพื่อลดค่าใช้จ่ายของอีกฝ่ายหนึ่งให้ประหยัดมากที่สุด

ข้อ 5 (ลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา)

การเผยแพร่ผลการวิจัยร่วมกันหรือผลงานวิชาการของทั้งสองฝ่ายในทุกรูปแบบอันเกิดจากการดำเนินการตามบันทึกความร่วมมือนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจของแต่ละฝ่ายให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันเสมอ ก่อนจัดพิมพ์เผยแพร่ โดยในกรณีที่จัดพิมพ์เป็นภาษาไทย ให้เป็นลิขสิทธิ์ของฝ่ายไทย และกรณีที่จัดพิมพ์เป็นภาษาจีน ให้เป็นลิขสิทธิ์ของฝ่ายจีน หากจัดพิมพ์นอกเหนือจากภาษาไทยและภาษาจีนให้ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันในเรื่องลิขสิทธิ์ โดยได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้มีอำนาจแต่ละฝ่าย

ข้อ 6 (การติดต่อประสานงาน)

ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันที่จะพูดคุยในรายละเอียดเกี่ยวกับสาระต่าง ๆ ที่กล่าวมาในข้างต้น โดยผ่านผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร

ข้อ 7 (ระยะเวลาบังคับใช้และการสิ้นสุด)

บันทึกความร่วมมือนี้มีผลบังคับใช้ทันทีในวันที่มีการลงนามและมีผลต่อกันโดยตลอด ยกเว้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะยกเลิกด้วยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า 30 วันก่อนสิ้นสุด ทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะยุติบันทึกความตกลงฉบับนี้ได้ตลอดเวลาหากมีความตกลงใจร่วมกัน

ได้จัดทำต้นฉบับเป็นภาษาไทย ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ซึ่งข้อความที่เขียนขึ้นทั้งสามภาษา ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันว่า หากมีข้อความใดๆ ในเอกสารมีความแตกต่างกัน ให้ยึดถือฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก

พลเอก
(พรางค์ รัตนวรรณ)

ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

23 มีนาคม 2553

พลโท
(หวาง สีปิ่น)

ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ

23 มีนาคม 2553

หมายเหตุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศ กองทัพลดปล่อยประชาชนจีนขอประกาศต่อต้านที่กความร่วมมือฯ ฉบับนี้ ในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลชั้นความลับ ว่า

1. ทั้งสองฝ่ายจะเก็บรักษาข้อมูลชั้นความลับอันเกิดจากกรดำเนินการตามบันทึกความร่วมมือนี้ โดยแต่ละฝ่ายไม่ควรเปิดเผยข้อมูลชั้นความลับที่รับมาจากอีกฝ่ายต่อฝ่ายที่สาม โดยมิได้รับความยินยอมที่เป็นลายลักษณ์อักษรจากอีกฝ่ายหนึ่ง

2. แต่ละฝ่ายควรจำกัดขอบเขตการอ้างอิงไปยังข้อมูลชั้นความลับที่รับมาจากอีกฝ่ายหนึ่งให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของฝ่ายนั้น

ภาคผนวก ง

บันทึกผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคง
ระหว่าง กระทรวงกลาโหมไทย กับ กระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ ๙
วันจันทร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๑. การประชุมคณะกรรมการนโยบายดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคง ระหว่างกระทรวงกลาโหมไทย กับกระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน (สปจ.) ครั้งที่ ๙ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ กรุงเทพฯ ราชอาณาจักรไทย โดยมี พลเอก กิตติพงษ์ เกษโกวิท ปลัดกระทรวงกลาโหม และ พลอากาศเอก หม่า เสี่ยวเทียน รองประธานกรมเสนาธิการใหญ่ กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน เป็นประธานร่วม
๒. ทั้งสองฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ซึ่งนับว่าเป็นการประชุมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางทหารในระดับทวิภาคีระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ ให้มีความใกล้ชิดและแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
๓. ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งรวมถึง สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจในภูมิภาค และความร่วมมือด้านความมั่นคงในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ ภายใต้กรอบกลไกการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน กับ รัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus : ADMM-Plus)
๔. ที่ประชุมได้หารือในประเด็นเกี่ยวกับความร่วมมือทางทหารระดับทวิภาคี ในปี ๒๕๕๔ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนการเยือน ความก้าวหน้าและทิศทางสำหรับการฝึกผสมในอนาคต และความร่วมมือด้านยุทธโศปกรณ์
๕. เพื่อเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์อันมิตรระหว่างกองทัพและประชาชนของทั้งสองประเทศ ฝ่ายจีนได้เสนอให้ฝ่ายไทยพิจารณาเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนเรือเร็ว จำนวน ๒๐ ลำ โดยไม่คิดมูลค่าแก่ฝ่ายไทยเพื่อใช้ในการบรรเทาภัยพิบัติจากอุทกภัย โดยฝ่ายไทยได้แสดงความยินดีต่อข้อเสนอดังกล่าว
๖. ทั้งสองฝ่ายได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความต่อเนื่องและความมุ่งมั่นในการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับทวิภาคี รวมถึงแสดงความยินดีต่อการพัฒนาการที่มีความก้าวหน้าอย่างเป็นที่น่าพอใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับทวิภาคีของทั้งสองฝ่าย

ลงนาม

พล.อ. วิวัฒน์ ลิขิต

พลเอกบัณฑิต พิทยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนกลาโหม
กระทรวงกลาโหม
ราชอาณาจักรไทย

วันที่

栗晓宁

พลตรีเจี๋ย เสี่ยวหนิง
รองผู้อำนวยการสำนักงานวิเทศสัมพันธ์
กระทรวงกลาโหม
กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

วันที่

ภาคผนวก จ
การเยือนของผู้นำทางการเมืองไทยไปจีน
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ	ตำแหน่ง	สถานที่
23 มีนาคม 2544	ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย	รมต.ต่างประเทศ	กรุงปักกิ่ง
9 พฤษภาคม 2544	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	ฮ่องกง
27 สิงหาคม 2544	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
19 ตุลาคม 2544	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	เซี่ยงไฮ้
12 เมษายน 2545	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	ไห่หนาน
18 กุมภาพันธ์ 2546	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
18 มิถุนายน 2546	ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์	รองนายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
2 กันยายน 2546	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	รองนายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
30 มิถุนายน 2548	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
4 กรกฎาคม 2548	พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร	นายกรัฐมนตรี	คุนหมิง
28 พฤษภาคม 2550	พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	นายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
24 มิถุนายน 2552	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	นายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง
31 ตุลาคม 2554	พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ	รองนายกรัฐมนตรี	กรุงปักกิ่ง

ภาคผนวก จ
การเยือนผู้นำทางทหารของไทยไปจีน
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ	ตำแหน่ง	สถานที่
25 เมษายน 2544	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันประเทศ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ	กรุงปักกิ่ง
14 พฤษภาคม 2544	พลเอก ธวัช เกษรังกูร	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
22 พฤษภาคม 2544	พลเอก สำเภา ชูศรี	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรุงปักกิ่ง
21 มิถุนายน 2544	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
27 พฤษภาคม 2547	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ประธานที่ปรึกษากองทัพบก	กรุงปักกิ่ง
14 มิถุนายน 2548	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ	ผู้บัญชาการทหารบก	กรุงปักกิ่ง
22 พฤษภาคม 2549	พลเอก เรืองโรจน์ มหาศรานนท์	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรุงปักกิ่ง
22 มกราคม 2550	พลเอก สนธิ บุญรัตกาน	ผู้บัญชาการทหารบก	กรุงปักกิ่ง
21 มิถุนายน 2550	พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรุงปักกิ่ง
16 กรกฎาคม 2550	พลโทมาลัย คิวเที่ยง	ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบก	มณฑลควางโจว
20 กันยายน 2550	พลเอก วินัย ภัททิยกุล	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
20 กันยายน 2551	พลเอก วินัย ภัททิยกุล	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
18 พฤษภาคม 2552	พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์	ผู้บัญชาการกองบัญชาการกองทัพอากาศ	กรุงปักกิ่ง
20 ตุลาคม 2552	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
16 พฤศจิกายน 2552	พลเรือเอก กำธร พุ่มหิรัญ	ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรุงปักกิ่ง
23 มีนาคม 2553	พลเอก ภูงศ์ รัตนวรรณ	ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ	กรุงปักกิ่ง
23 สิงหาคม 2553	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
15 กันยายน 2553	พลอากาศเอก อิศพร ศุภวงศ์	ผู้บัญชาการกองทัพอากาศ	กรุงปักกิ่ง
17 กันยายน 2553	พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์	ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรุงปักกิ่ง
9 ตุลาคม 2553	พลโท ไปฏุก บุญนา	ผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ	กู่ยหลิน
29 เมษายน 2554	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ	รัฐมนตรีกลาโหม	กรุงปักกิ่ง
25 กรกฎาคม 2554	พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์	ผู้บัญชาการกองบัญชาการ	กรุงปักกิ่ง

--	--	--	--

ภาคผนวก ช
การเยือนของผู้นำทางการเมืองจีนมาไทย
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ	ตำแหน่ง	สถานที่
2 พฤษภาคม 2544	นายหลี่ ฉาง ชุน	สมาชิกคณะกรรมการ กองพรรคคอมมิวนิสต์จีน	กรุงเทพฯ
10 พฤษภาคม 2544	นายจู หรงดี	นายกรัฐมนตรีน	กรุงเทพฯ
7 มิถุนายน 2544	นายหวง เจิ้น ตง	รัฐมนตรีคมนาคม	กรุงเทพฯ
20 กรกฎาคม 2544	เจี๋ย ชุนหวัง	รัฐมนตรีความมั่นคงสาธารณะ	กรุงเทพฯ
5 กันยายน 2545	นายหลี่ เปง	สมาชิกกระดับสูงสภาประชาชนจีน	กรุงเทพฯ
29 เมษายน 2546	นายเหวิน เจี๋ยเป่า	นายกรัฐมนตรีน	กรุงเทพฯ
17 ตุลาคม 2546	นายหู จิ้นเทา	ประธานาธิบดี	กรุงเทพฯ
11 เมษายน 2552	นายเหวิน เจี๋ยเป่า	นายกรัฐมนตรีน	พัทยา
10 พฤศจิกายน 2553	อู๋ปิ่งกั๋ว	ประธานสภาประชาชนจีน CNP	เชียงใหม่
22 ธันวาคม 2554	นายสี จิ้นผิง	รองประธานาธิบดี	กรุงเทพฯ

ภาคผนวก ซ
การเยือนของผู้นำทหารจีนมาไทย
(จากรัฐบาลทักษิณ ถึง รัฐบาลยิ่งลักษณ์ 1)

วัน/เดือน/ปี	ชื่อ	ตำแหน่ง	สถานที่
25 เมษายน 2544	พลเอก ฉื่อ ห่าวเถียน	รัฐมนตรีกลาโหม	กรุงเทพฯ
1 เมษายน 2547	พลเอก เฉา กังฉวน	รัฐมนตรีกลาโหม	กรุงเทพฯ
20 ตุลาคม 2549	พลเอก เหลียง กวงเลี่ย	ประธานฝ่ายเสนาธิการ	กรุงเทพฯ
3 ธันวาคม 2550	พลเอก เฉา กังฉวน	รัฐมนตรีกลาโหม	กรุงเทพฯ
11 กรกฎาคม 2551	พลตรี ฉิ่ง ฉิน	รอง ผบ.เขตทหารกวางโจว	กรุงเทพฯ
30 กรกฎาคม 2551	พลเอก หม่า เสี่ยวเตียน	รองประธานฝ่ายเสนาธิการ	กรุงเทพฯ
2 ธันวาคม 2552	พลเอก เหลียง กวงเลี่ย	รัฐมนตรีกลาโหม	กรุงเทพฯ
28 ตุลาคม 2553	พลเรือโท ชู ฉื่อ เจี้ยน	ผบ.กองเรือจีนใต้	ชลบุรี
29 พฤศจิกายน 2553	พลเอก หม่า เสี่ยวเตียน	รองประธานฝ่ายเสนาธิการ	กรุงเทพฯ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสมชัย อุ่นแก้ว สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2550 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2551